FAKTAGUIDE

VASALOPPETS FAKTAGUIDE 2021

VASALOPPET

ISTÄLLET FÖR VASALOPPETS VINTERVECKA 2021 ARRANGERAS UNDER 24 DAGAR:

FREDAG 12 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
LÖRDAG 13 FEBRUARI: VASAÅKET 10, VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
SÖNDAG 14 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.

MÅNDAG 15 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TISDAG 16 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
ONSDAG 17 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TORSDAG 18 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
FREDAG 19 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
LÖRDAG 20 FEBRUARI: VASAÅKET 10, VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
SÖNDAG 21 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.

MÅNDAG 22 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TISDAG 23 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
ONSDAG 24 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TORSDAG 25 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
FREDAG 26 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
LÖRDAG 27 FEBRUARI: TJEJVASAN ELIT (ENDAST ELITTÄVLING), VASAÅKET 30.
SÖNDAG 28 FEBRUARI: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.

MÅNDAG 1 MARS: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TISDAG 2 MARS: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
ONSDAG 3 MARS: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
TORSDAG 4 MARS: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90.
FREDAG 5 MARS: VASAÅKET 30, VASAÅKET 45, VASAÅKET 90,
VASAÅKET NATT 45 (FÖR PAR I FRI STIL), VASAÅKET NATT 90 (FÖR PAR I FRI STIL).
LÖRDAG 6 MARS: VASAÅKET 10, VASAÅKET 90.
SÖNDAG 7 MARS: VASALOPPET ELIT (ENDAST ELITTÄVLING), VASAÅKET 90.

VASALOPPETS SOMMARVECKA 2021

FREDAG 13 AUGUSTI: CYKELVASAN ÖPPET SPÅR, 94 KM. START SÄLEN.
FREDAG 13 AUGUSTI: CYKELVASASPRINTEN, 1 KM. LINDVALLEN, SÄLEN.
LÖRDAG 14 AUGUSTI: CYKELVASAN 90, 94 KM. START SÄLEN.
SÖNDAG 15 AUGUSTI: CYKELVASAN 30, 32 KM. START OXBERG.
SÖNDAG 15 AUGUSTI: UNGDOMSCYKELVASAN, 32 KM. START OXBERG.
SÖNDAG 15 AUGUSTI: CYKELVASAN 45, 45 KM. START OXBERG.

FREDAG 20 AUGUSTI: TRAILVASAN 10, 10 KM. START MORA.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: TRAILVASAN 30, 30 KM. START OXBERG.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: ULTRAVASAN 45, 45 KM. START OXBERG.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: ULTRAVASAN 90, 90 KM. START SÄLEN.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: TRAILVASAN 30, 30 KM. START OXBERG.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: VASASTAFETTEN, 4,5–15 KM, 90 KM
LÖPARSTAFETT FÖR TIOMANNALAG. START SÄLEN.
LÖRDAG 21 AUGUSTI: VASAKVARTETTEN, 19,1–24,2 KM, 90 KM
LÖPARSTAFETT FÖR FYRAMANNALAG. START SÄLEN.

Välkommen till oss

Vasaloppets årliga faktaguide är en ambition att samla stort som smått om Vasaloppsarrangemangen, både från dåtid och från nutid. Tanken är att guiden ska vara en inspirationskälla för vetgiriga och ett litet uppslagsverk för den som söker fakta för att skriva eller berätta om Vasaloppet.

Vasaloppet är en ideell verksamhet som ägs av idrottsrörelsen och samverkar med föreningslivet i tre kommuner för genomförandet av arrangemangen, vilket ger en stark lokal förankring. Verksamheten utgår från tre ledord. Man kan se dem som grundvallan eller fundamentet som vi vill förknippas med, det som särskiljer oss från andra aktörer:

Tradition – Traditionen kan ingen kopiera eller ta ifrån oss. Vasaloppet är en ideell verksamhet grundad 1922 till minnet av att Gustav Vasa återvände från sin flykt mot Norge. Spåret går precis som 1922 från Sälen till Mora och arrangemangen utvecklas med hänsyn till traditionen.

Upplevelse – Vasaloppet är naturupplevelser, tävling och motion året runt, och som vid flera tillfällen avslutas med en folkfest vid sidan av Vasaloppsspåret. Resan kan se olika ut för varje deltagare, men målet är alltid ett väl genomfört lopp.

Utmaning – Oavsett om man väljer att åka 90 kilometer på skidor, springa 45 eller cykla 30, så är det en stor personlig utmaning. Varje deltagare har sina egna mål och drömmar. Vasaloppet är motorn i Motions- och Hälsosverige, en rörelse som varje dag driver Sveriges motionärer mot ett gemensamt mål – finalen och folkfesten i Vasaloppsarenan.

Vasaloppets vision
Vasaloppsarenan inspirerar till aktivitet året runt vilket bidrar till positiva hälso- och turisteffekter och ett livskraftigt föreningsliv. Detta i samklang med och hänsyn till kultur- och miljövärden. I det dagliga arbetet är uppdraget att inspirera varje person till ett hälsosammare liv på ett lättsamt sätt och få dem att uppleva Vasaloppsarenan.

Vasaloppet önskar trevlig läsning och hälsar välkommen till ännu en upplevelse!

Faktaguiden presslagd 2021-01-28 Redaktör: Lars Ingels

Foto: Nisse Schmidt, Ulf Palm, Per Johanson, Henrik Hansson m.fl. Historiska bilder: Vasaloppets arkiv.
Vasaloppets Faktaguide finns i år enbart som bläddringsbar digital version på www.vasaloppet.se/faktaguide.
Faktaguiden har tidigare alltid funnits i tryckt form, men av besparingsskäl så blev den inte tryckt i år.
Vi hoppas att den trycks igen nästa år när Vasaloppet firar 100 år.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

OM VASALOPPET, HISTORIA/BAKGRUND 6
Gustav Vasa och det ”första” Vasaloppet för 500 år sedan 6
Det var en gång... 7
Året var 1922 7
Arrangörsföreningar 8
Vinsten går tillbaka till idrotten 8
Vilket år gick första loppet? 9
Vasaloppets sträckning 10
Vasaloppet upp och ned 11
Datum 11
Vasaloppets ledning det senaste halvseklet 12
Starttid och starter 13
Ekströms blåbärssoppa sedan 1958 14
Vasaloppsmärket 14
Minnespoststämpeln slår världsrekord varje år 14
Målet – ”I fäders spår för framtids segrar” 16
Vasaloppets Hus och Mora-Nisses Torg 18
Vasaloppsstenen 18
Vasalöparen 18
Statyn av Gustav Vasa 18
Vasaloppets melodi 19
Klassisk teknik/fri teknik 19
Stilkontrollanter 19
TÄVLINGSFAKTA VASALOPPET 1922 –2020 20
Vasaloppets mesta segrare 26
Flest placeringar bland de tre bästa i Vasaloppet, herrar sedan 1922 27
Flest placeringar bland de tre bästa i Vasaloppet, damer sedan 1997 27
Vasaloppets bästa dam 1923, 1981–1996 28
Några historiska sluttider att notera i Vasaloppet 29
De tio snabbaste segrarna i Vasaloppet 29
Kungligheter i Gustav Vasas spår 30
Ett urval kända personer A–Z som åkt Vasaloppet 31
Rekordutvecklingen i Vasaloppet 33
Bergspriset 34
Visma Ski Classics Climb 36
Utländska segrare i Vasaloppet genom åren 37
FANTASTISKA FAKTA, REKORD OCH KURIOSA 38
RESULTATLISTA VASALOPPET 2020 48
30 bästa i Vasaloppet 2020 48
Spurtprisvinnare Vasaloppet 2020 49
VASALOPPET 50
VASALOPPETS START, MÅL OCH SJU KONTROLLER 54

VASALOPPET 30 56
TJEJVASAN 58
UNGDOMSVASAN 65
ÖPPET SPÅR 67
VASALOPPET 45 71
STAFETTVASAN 73
NATTVASAN 90, NATTVASAN 45 75
BLÅBÄRSLOPPET 78
DELTAGARSTATISTIK VASALOPPETS VINTER- OCH SOMMARVECKA 79
WORLDLOPPET 80
INTERNATIONELLA SYSTERLOPP 80
VISMA SKI CLASSICS 81
VASALOPPET I GRAND SLAM 84
VÄDRET VID STARTEN I SÄLEN 1922–2020 86
KRANSKULLAN OCH KRANSMASEN 88
Kranskullan 88
Kransmasen 89
Kranskulla och kransmas 2021 91
VASALOPPETS HÖGTIDSTALARE GENOM ÅREN 93
VASALOPPETS VINTERVECKAS INVIGNINGSTALARE 96
MEDIA 97
Vasaloppet i radio – premiär 1925 97
Vasaloppet i TV – ett av SVT:s mest sedda sportprogram 97
Vasaloppets sändningar i TV år för år 98
Häng med i Vasaloppet – Så här funkar det 104
VASALOPPETS VETERANKLUBB 106
HÅLLBARHET 110
SJUKVÅRDSTJÄNSTEN 111
419 MILJONER I TURISTEKONOMISKT TILLSKOTT 112
SNÖSÄKRING I VASALOPPSARENAN 112
VASALOPPETS SOMMARVECKA 114
Hemmavasan 2020 117
Hemmavasan, deltagarstatistik 2020 117
Deltagarstatistik Vasaloppets sommarvecka 118
Cykelvasan 90, segrare 2009–2019 119
Ultravasan 45, segrare 2014–2019 120
Ultravasan 90, segrare 2014–2019 120
Ett urval kända personer A–Ö som åkt Cykelvasan 90 121
VASALOPPET ÅR FÖR ÅR 1922–2020 122
VASALOPPETS SAMARBETSPARTNERS 138
SNABBMALL FÖR BEVAKNING AV ÅKARE 139

OM VASALOPPET, HISTORIA/BAKGRUND

Gustav Vasa och det ”första” Vasaloppet för 500 år sedan

Vasaloppets historia började redan år 1520–21. Sverige befann sig då i union med Danmark. Missnöjet med den danske kungen Kristian II var stort, inte minst hos Gustav Eriksson som Kristian förde till Danmark som fånge. Men den 24-årige Gustav lyckades fly. Efter att ha landstigit söder om Kalmar började en lång och äventyrlig marsch norrut. I byarna längs vägen manade Gustav bönderna till uppror mot den danska överheten, men folket ville hellre ha fred. Hoppet stod till Dalarna.

Gustav jagades genom Dalarna av danska förföljare, men folket skyddade honom från kung Kristian II:s soldater. Gustav Vasas äventyr i Dalarna rymmer geografiska namn som Rankhyttan, Svärdsjö, Ornäs, Isala, Marnäs, Rättvik, Utmeland...

Peder Svart skriver i sin krönika (skriven omkring 1560):

”I Rättvik pratar Gustav med bönderna och undrar vad de tycker om danskarnas tyranni. De svarar att de gärna vill göra danskarna motstånd, men inte utan att först höra vad bönder i de andra socknarna tycker.

Gustav beger sig till Mora för att prata med folket där. Samtidigt skickade danske fogden Henrik von Melen folk till Mora för att döda Gustav, eller i alla fall ta honom till fånga. I stället slog Gustav ihjäl en av dem. I julhelgen 1520 talar Gustav med folket i Mora, berättar vad danskarna har gjort honom och påminner om hur danskarna brukat regera. Ville de gå med honom och stoppa fördärvet? Folket i Mora säger nej, de står för sin trohet till kung Kristian. Gustav lämnar Mora och tar sig mot Norge genom västra Dalarna.

Medan Gustav var i Mora kom kung Kristians män till Rättvik. Bönder övermannade dem, men släppte dem fria när de försäkrat att de inte ville Gustav något ont, de hade tvingats att jaga honom. En vecka efter att Gustav hade lämnat Mora kom budet om att kung Kristian skulle rida sin eriksgata. Han hade låtit resa galgar vid varje länsmansgård.

Kort därpå nåddes också Mora av nyheten om Stockholms blodbad (då Gustavs far och bror samt 80 andra stormän blivit halshuggna, reds anm). Folket i Mora ångrar att de avvisat Gustav.”

Ortens två bästa skidåkare, Lars och Engelbrekt, skickades därför iväg för att leta reda på den flyende Gustav. I trakten av Sälen var Gustav upphunnen. Han övertalades att återvända till Mora för att leda kampen mot kung Kristian II, också kallad Kristian Tyrann.

”Gustav följer med och koras av alla Dalarnas förnämligaste socknar till Sveriges rikes hövitsman”, skriver Peder Svart. År 1521 började Gustav sitt anfall med dalkarlar i täten. Det tog två och ett halvt år innan kriget var över och Sverige ett fritt land. Den 6 juni 1523 valdes Gustav Vasa till Sveriges kung vid ett riksmöte i Strängnäs.

Det var en gång...

Morasonen Anders Pers är pappa till Vasaloppet. Det var hans tankar som gjorde att världens största skidtävling föddes. Han skrev om det nutida intresset för skididrott och knöt ihop det med Gustav Eriksson Vasas flykt på skidor från Mora mot Norge 1521. I en artikel i Vestmanlands Läns Tidning den 10 februari 1922 lanserade han idén om ett Vasalopp. Dagens Nyheter återgav artikeln redan dagen efter den publicerats i Vestmanlands Läns Tidning och uttalade samtidigt sitt stöd till ett långt skidlopp, ett mandomsprov, till minne av Gustav Vasa.

Efter en tids debatt i pressen, för eller mot ett Vasalopp, beslutade IFK Moras styrelse den 5 mars att köra ett försökslopp, om det gick att finansiera. Dagens Nyheter skänkte 1 000 kronor till arrangörerna och såg därmed till att det första Vasaloppet kunde genomföras söndagen den 19 mars 1922. Det blev succé direkt.

Året var 1922

10/2: Anders Pers i VLT: ”Ett nationellt skidlopp”.

11/2: Artikeln återgiven med instämmande i Dagens Nyheter.

13/2: Återgiven i Mora Tidning.

27/2: Styrelsesammanträde i Mora-Kamraterna. Uttalande från styrelsen infört i MT.

5/3: Styrelsebeslut i IFK Mora att anordna Vasaloppet den 19/3 samma år. Åkriktning blir av praktiska och säkerhetsskäl Sälen – Mora. DN ställer 1 000 kronor till förfogande för arrangemanget.

6/3: Inbjudan utarbetas.

7/3: Inbjudan publiceras i Stockholmstidningarna och påföljande dag i de flesta landsortstidningar.

10/3: Den första anmälan registreras.

19/3: Det första Vasaloppet. Kranskullan uppstår. Ernst Alm vinner.

Arrangörsföreningar

Sedan starten 1922 och t o m 1991 har Vasaloppet arrangerats av IFK Mora och från och med 1992 tillsammans med Sälens IF i den då nybildade Vasaloppsföreningen Sälen-Mora. Till hjälp har Vasaloppet, som ägs av IFK Mora Idrottsallians (77 procent) och Sälens IF (23 procent), 60 organisationer och föreningar. Totalt är det cirka 5 000 funktionärer (varav cirka 2 000 under Vasaloppet) som är engagerade under Vasaloppets vintervecka och sommarvecka.

IFK Mora bildades 1909 och Sälens IF 1922, bara några dagar efter det första Vasaloppet.

Vinsten går tillbaka till idrotten

Vasaloppets verksamhet brukar årligen generera cirka 20–25 miljoner kronor tillbaka till idrotten, varav cirka 50 procent i form av överskott till ägarklubbarna (IFK Mora och Sälens IF), cirka 30 procent i form av ersättning till de föreningar som bistår med funktionärer och cirka 20 procent i form av avgifter till Svenska skidförbundet och Svenska cykelförbundet som i sin tur fördelas ut till deras idrottsföreningar.

Ameck i Svenska Dagbladet kände starkt med arrangörerna före det kritiska året 1938.

Vilket år gick första loppet?

1922	Vasaloppet	2020 genomfördes Vasaloppet för 96:e gången*
1979	Öppet Spår	2020 genomfördes Öppet Spår för 40:e året**
1988	Tjejvasan	2020 genomfördes Tjejvasan för 32:a gången***
1997	Vasaloppet 30	2020 genomfördes Vasaloppet 30 för 24:e gången
1997	Vasaloppet 45	2020 genomfördes Vasaloppet 45 för 24:e gången
2003	Stafettvasan	2020 genomfördes Stafettvasan för 18:e gången
2008	Ungdomsvasan	2020 genomfördes Ungdomsvasan för 13:e gången
2016	Blåbärsloppet	2020 genomfördes Blåbärsloppet för 5:e gången
2017	Nattvasan 90	2020 genomfördes Nattvasan 90 för 4:e gången
2019	Nattvasan 45	2020 genomfördes Nattvasan 45 för 2:a gången

Sommarloppen****

1991	Vasastafetten	2021 genomförs Vasastafetten för 30:e gången. Sedan 2008 i Vasaloppets regi.
2009	Cykelvasan 30, 45, 90	2021 genomförs Cykelvasan för 12:e gången
2010	Cykelvasasprinten	2021 genomförs Cykelvasasprinten för 11:e gången
2012	Ungdomscykelvasan	2021 genomförs Ungdomscykelvasan för 9:e gången
2014	Ultravasan 45, 90	2021 genomförs Ultravasan för 7:e gången
2015	Cykelvasan Öppet Spår	2021 genomförs Cykelvasan Öppet Spår för 6:e gången
2017	Vasakvartetten	2021 genomförs Vasakvartetten för 4:e gången
2021	Trailvasan 30	2021 är det premiär för Trailvasan 30
2021	Trailvasan 10	2021 är det premiär för Trailvasan 10

Inställda lopp

* Vasaloppet har ställts in tre gånger: 1932 och 1990 p g a snöbrist, samt 1934 p g a för få anmälda.

** Öppet Spår inställt 1989 och 1990 p g a snöbrist.

*** Tjejvasan inställd 1990 p g a snöbrist.

**** Sommarveckan ställdes in 2020 p g a coronapandemin. Deltagarna i Hemmavasan fick tillgodoräkna sig sitt hemmalopp som ett vanligt lopp.

”Med både kranskulla och kransmas måste väl Mora räknas som en kranskommun?”

(Dalarnas Tidningar 2019.)

”Peppa inför. Skryt efter.”

((Uppmaning från Stadium, som varit en av Vasaloppets huvudsponsorer sedan 2001.)

Vasaloppets sträckning

Cirka 5,8 kilometer av dagens Vasaloppspår går längs samma sträckning som det första Vasaloppet 1922. Exempelvis har samtliga Vasaloppsåkare sedan 1922 passerat bron över Lädeån i Läde fäbodar.

Den första startplatsen 1922 låg intill Olnispagården på västra sidan av Västerdalälven. 1925 flyttades starten till östra sidan om älven i Sälen. Alternativa startplatser utnyttjades därefter. 1931 och 1933 skedde starten faktiskt på Västerdalälvens is.

1959 passerade Vasaloppet för första gången 1 000 anmälda deltagare och 1961 flyttades starten fem kilometer söderut från Sälens by till Berga by i Transtrand vid det stora öppna området mellan älven och landsvägen (dagens startområde). 1995 invigdes det nya ”starthuset” vid starten i Berga, då också Vasaloppsstenen med alla segrarnamnen ingraverade flyttades hit.

1922–24 gick det cirka 91 km långa loppet till tre fjärdedelar på vägar, både vinteröppna vägar och sommarvägar som på vintern användes för hästskjutsar. (Därav stora problem med hästspillning i spåret.) 1936 inleddes flytten ut i terrängen och 1938 var loppet till största delen borta från vägarna. De olika spåromläggningarna på 1930-talet gjorde att spåret blev omkring 87 km långt. När starten 1961 flyttade till Berga by blev Vasaloppet cirka 89 km. Genom flera nya spårsträckningar på 1960-talet fick loppet till stor del den sträckning som vi känner till i dag. 1987 drogs spåret söder om Evertsbergssjöarna och förlängdes därmed med en kilometer till dagens sträcka som är 90 km.

Så sent som 1952, när 379 skidåkare deltog, gick loppet längs ett enda spår. Den manuella spårningen ersattes på 1950-talet av maskiner för packning av snö och spårtillverkning. 1965 fanns tio spår de första fyra kilometrarna, sex spår till Smågan, fyra till Mångsbodarna och sedan dubbla spår till Mora. 1969 var det premiär för fyra spår ända fram till Mora. 1973 anmälde sig för första gången 10 000 deltagare. Den sammanlagda spårlängden på startplatsen i Berga är 90 kilometer, lika långt som mellan Berga by och målet i Mora. Startfältet består av 50–52 spår i bredd.

1924–50 rundades Klockstapeln i Mora. Målet i Mora har alltid funnits på samma plats, vid Zorns staty över Gustav Vasa (som invigdes 1903) och 1986 permanentades målportalen med måldevisen på emaljerad plåt.

Vasaloppets sträckning genom åren skulle kunna vara föremål för en längre text – och är det också, i form av den 52-sidiga skriften från 2004 ”80 år i Fädrens Spår, Vasaloppspårets historia” av Anders Romson.

2012–14 hade uppploppet ett backkrön med tillhörande sluttning tack vare den container som placerades cirka 150 meter innan målportalen för att fungera som publiktunnel. Inför 2015 års vintervecka togs tunneln bort. ”Det förrädiskt långa uppploppet på Vasagatan”, som det ofta har kallats, var då 440 meter långt. Men 2021 blir uppploppet 100 meter kortare. Läs mer på sidan 16 och 17.

Vasaloppet upp och ned

Startplats Sälen: 350 m.ö.h
Loppets högsta punkt (efter 3,0 km): 528 m.ö.h
Mål Mora: 162 m.ö.h
Stigningsmeter: 814 m
Fallmeter: 988 m
Uppför: 25 % – 22,2 km
Plant: 43 % – 38,6 km
Nedför: 32 % – 29,2 km
Totalt: 90 km

Datum

Det första Vasaloppet arrangerades söndagen den 19 mars 1922. Det är också den senaste tidpunkt på året som man har åkt Vasaloppet. Det tidigaste på året som loppet ägt rum är den 19 februari (1933). Sedan 1948 genomförs Vasaloppet alltid den första söndagen i mars. Ett undantag gjordes i samband med skid-VM i Falun 2015 då Vasaloppet avgjordes den andra söndagen i mars (vilket var 15:e gången som Vasaloppet kördes på en annan dag än första söndagen i mars).

SEGRAREN ERNST ALM, NORSJÖ, VID MÅLET.

VASALÖPARNA BEREDDA ATT STARTA.

Vasaloppets ledning det senaste halvseklet

1967 inrättades för första gången en heltidstjänst som generalsekreterare för Vasaloppet.

Rune Andersson, generalsekreterare, 1967–1983
Klas Kvännå, generalsekreterare, 1983–1986
Per Andersson, generalsekreterare, 1986–1987
Rolf Hammar, generalsekreterare, 1987–2008
Mats Budh, vd, 1992–2006
Jonas Bauer, vd, 2007–2012
Anders Selling, vd, 2012–2015
Sven von Holst, tf vd, 2015
Eva-Lena Frick, vd, 2016–2020
Johan Eriksson, tf vd, 2020–, vd 2021–

”Vi grät nästan den gången. Vi var oerhört bedrövade när vi lämnade beskedet till press och allmänhet. Med facit i hand är jag faktiskt glad att loppet blev inställt. Det ökade medvetenheten om det här arrangemangets betydelse för Sälen- och Moraregionen.”

(Rolf Hammar var 1990 Vasaloppets generalsekreterare och kunde ett decennium senare se vissa goda konsekvenser av 1990 års inställda Vasalopp.)

Starttid och starter

Vasaloppets starttid i Sälen genom åren

1922 – 1924 gick starten redan kl 06.00. (Premiäråret kom man iväg kl 06.04.)

1925 var det 26 grader kallt och starten sköts fram till kl 07.00.

1926 skulle man starta kl 07.00, men av hänsyn till extratåget från Stockholm till Mora uppsköt man starten till kl 07.30.

1927 tog man hänsyn till Radiotjänst, starten gick kl 07.20.

1928 var det samma sak och starten gick först kl 07.30.

1929 – 1941 startade loppet kl 07.00 dock med undantag för köldåret 1933, minus 27 grader, då starten flyttades till kl 07.30.

1942 – 1954 gällde starttiden kl 07.30. (1942 var det dessutom tjuvstart och hela fältet på 187 man fick återkallas, detta gällde även 1959 och då var det 1 137 startande!)

1955 – 1984 gick startskottet kl 07.45. (1966 och 1975 var det tjuvstart men inget återkallande.)

1985 – 1989 startade man så sent som kl 08.30.

Sedan **1991** gäller kl 08.00 som starttid.

Vasaloppets starter i Sälen genom åren

1922: J. Westling och Anton Hedenblad

1923: J. Westling

1924 – 1925: Gudmunds Emil Larsson

1926 – 1927: Nils Danielsson

1928: Sune Åhs

1929: Prins Gustaf Adolf

1930 – 1970: Sune Åhs

1971 – 1986: Hans Willemark

1987 – 2002: Erik Åhs (son till Sune Åhs)

2003–: Patrik Qvicker

”I starten kändes det som om man var med i Sagan om ringen-filmerna i en masscen när orcherna anfaller.”

(Förstagångsåkaren Maria Gunnarsson 2011, tid 9.44.53.)

Ekströms blåbärssoppa sedan 1958

Blåbärssoppan som åkarna får i Vasaloppet är inte bara energirik och lugnande för en tävlingsansträngd mage. Blåbär är också sprängfyllt av antioxidanter – ämnen som bland annat hjälper kroppen att återhämta sig efter hård fysisk ansträngning. Blåbär är ett av de mest antioxidantrika bär som finns. Antioxidanterna bekämpar de fria radikaler som frigörs av bland annat stress eller hård fysisk ansträngning, till exempel ett Vasalopp. Antioxidanter blir allt mer uppmärksammade i forskarvärlden eftersom de anses ha en skyddande effekt på kroppens celler, enligt Procordia Foods som tillverkar Ekströms.

Ordet ”blåbär” har kommit att användas generellt för en nybörjare eller amatör och är belagt i skrift första gången 1955. Vem det var som myntade begreppet är dock enligt Språkrådet okänt.

Redan Gustav Vasa använde ”Blåbär” i nedsättande mening år 1542. Han talade om privilegier ”wij icke till eth Blåber achte”. Icke akta till ett blåbär kan jämföras med uttrycket att ”icke vara värd ett ruttet lingon”.

Vasaloppsmärket

Från början var publikintäkterna grunden i Vasaloppets ekonomi. Första året fanns endast en pappersbiljett som entrébevis, troligen för läktarplats. Från och med 1923 gällde Vasaloppsmärket som entré. Det är i dag ett av samlarobjekten för medlemmarna i Vasaloppets Samlarklubb. Sedan år 1992 är det fri entré för att se Vasaloppet. Men Vasaloppsmärket kommer fortfarande i en ny version varje år.

2017, 2018, 2019 och 2020 års Vasaloppsmärken samt skiss på 2021 års märke.

Minnesposstämpeln slår världsrekord varje år

Årets Vasaloppsstämpel är den 85:e i rak följd sedan 1937, vilket gör den långa serien till ett världsrekord i sitt slag. Det är Ovansiljans Filatelistförening som svarar för arbetet runt poststämpeln, som i år uppmärksammar kontrollen i Oxberg. Stämpeln från Mora får man om man postar sin försändelse i speciella postlådor i samband med Vasaloppet.

Engelsk översättning: In the footsteps of our forefathers for the victories of tomorrow.
Tysk översättning: Im Geiste unserer Väter für Siege in der Zukunft.

Målet – ”I fäders spår för framtids segrar”

1903 invigdes konstnären Anders Zorns staty över Gustav Vasa i Mora. Faktum är att Anders Zorn också sponsrade skidtävlingar i Mora långt innan Vasaloppet kom till 1922. När det första Vasaloppet åktes valde man att ha målet just här invid statyn.

Målgången för Vasaloppet och alla övriga lopp under Vasaloppets vintervecka och sommarvecka har varit förlagd till det permanenta målet, centralt beläget vid Vasaloppets Hus. Upphovsman till den välkända devisen är Gustaf Ankarcrona, hembygdsvårdare från Leksand. Devisen tillkom redan till det andra loppet.

1922 Vitmålad skiva i träram med texten “MÅL” upphängd mellan två flaggstänger. Ingen annan dekoration.
1923 Devisens text “I fädrens spår för framtids segrar” sammanställd av konstnären Gustaf Ankarcrona, Leksand. Målad på väv till 1923 års Vasalopp av konstnären Anders Otter, Morkarlby, och flaggstängerna inramade med rödfärgade träpelare. Tallrisgirlanger runt om.
1948 Ändrad text till “I fäders spår för framtids segrar”. Målad av kurbitsmålaren och konservatorn Evald Håkansson, Sollerön.
1979 Nymålad med grön tallrisgirlang på väven runt om texten av Evald Håkansson.
1986 I februari permanentades målportalen för att stå kvar hela året. Uppdraget gick till badkarsfabriken VVS Gustavsberg för att utföras med emalj på stål. Det blev ett stort fantastiskt emaljkonstverk! Ja, egentligen är det två stycken åtta meter breda och en och en halv meter höga konstverk, eftersom portalen ju ser likadan ut från båda hållen. Varje sida består av tio stycken 80 cm x 150 cm plåtar. Det var ”badkarsplåt” som först grundemaljerades och sedan täckemaljerades i 820 grader. Texten överfördes med screentryck och fastbrändes. Gustavsbergsfabrikens Antti Walin handmålade tallrisgirlangen och devisens bokstäver. Konstnären och emaljmålaren Hadar Tilja i Stockholm hade utvecklat en ny metod i sättet att måla emalj: Med denna metod handmålade han emblemen med krans, vasakärve och de korslagda palmkvistarna – med 19 olika färger.
2021 Den nuvarande målportalen, som alltså blev permanent 1986, kommer stå kvar på sin ursprungliga plats och under arrangemangen blir den framöver en del av ett så kallat medaljtorg.

Äreporten med den berömda devisen har blivit ett av Moras mest kända varumärken och har vandrat runt i världen på bilder och i reportage. I samband med Riksidrottsförbundets 100-årsjubileum 2003 uppmärksammades ”100 av idrottens miljöer” i landet. Vasaloppsmålet var en av dessa miljöer.

Från och med 2021, samtidigt som bygget av Genomfart Mora är i full gång, blir uppploppet cirka 100 meter kortare. En ny mobil målportal, som blir identisk med den nuvarande, kommer att byggas upp inför arrangemangen i höjd med klockstapeln precis vid rondellen på Vasagatan. Uppploppets längd blir nu cirka 340 meter, räknat från kurvan vid Zornmuseet, till den nya mållinjen.

Den totala sträckan på loppen kommer ändå inte att förändras nämnvärt då bansträckningarna justeras nästan årligen bland annat beroende på hur markförhållandena i Vasaloppsarenan ser ut.

Vasaloppets Hus och Mora-Nisses Torg

Vasaloppets Hus invigdes 1994 och här finns IFK Moras kansli på entréplanet och Vasaloppets kansli på övervåningen. Ibottenplanet hittar man Vasaloppsmuseet. Framför Vasaloppets Hus finns Mora-Nisses Torg (som invigdes 2007) med stenar i röd älvdalskvartsit med alla vinnares namn i Tjejvasan och i Vasaloppets damklass.

Vasaloppsstenen

Vid startplatsen i Sälen finns en stor sten med alla herrsegrares namn sedan 1922 ingraverade.

Vasalöparen

Den 23 juni 1974 avtäcktes statyn ”Vasalöparen” i kommunalhusparken i Mora. Statyn, som var en gåva från Mora kommun till det 50:e Vasaloppet 1973, gjordes av konstnären Per Nilsson-Öst från Järvsö.

Statyn av Gustav Vasa

Intill Vasaloppsmålet står Anders Zorns staty av Gustav Vasa, uppförd på den kulle där Gustav Vasa stod och talade till folket 1520. På statyn står det, på Moramål: ”Jän Gustaf Eriksson Täled a morkarrum 1520 reited dalfolk mörkja 1903. Gärdi Zornim.” (”Här, där Gustaf Eriksson talade till morkarlarna 1520, reste dalfolket märket 1903. Zorns verk.”) Stenen är ett granitblock från Krångåsens fäbod. Mer än 10 000 personer samlades inför invigningen av statyn. Ett kompani och prins Gustaf (sedermera Gustaf V) avtäckte statyn.

”När det blev aktuellt att hugga in segrarens namn i stenen i Sälen gav dom sej fasen på att bara mitt namn skulle dit. Kommer inte bägge namnen upp, ska jag se till att den där stenen försvinner, sa jag.”

(Per Erik Hedlund som blev officiellt utsedd till vinnare av Vasaloppet 1928, trots att han och Sven Utterström försökt dela segern. Men båda namnen är ingraverade på stenen!)

Vasaloppets melodi

Inför Vasaloppets 75-årsjubileum 1999 fick Soundbox i Uppsala uppdraget att ta fram en ljudlogotype. Melodislingan skulle förmedla både prestation och upplevelse, vara en tidlös folkton i kombination med modern sport, ha en enkel stark melodi som både signalerade fäbod och olympiskt spel samt tilltala både ung och gammal. Det uppdraget gick till Anders Wågberg och Johan Folke. Johan är kompositör och Anders producent och tillsammans skapade de båda den idag så kända melodin, som även finns på Spotify. Sök på ”Vasaloppet Hymn”.

Klassisk teknik/fri teknik

På 1980-talet slog skejtingtekniken igenom men 1986 års Vasalopp blev det sista i fri teknik. Från och med 1987 är enbart klassisk teknik tillåtet i Vasaloppet. Även Kortvasan, Ungdomsvasan, Tjejvasan, Öppet Spår, Halvvasan och Stafettvasan genomförs helt i klassisk teknik.

1995 – 99 provades en skejtdag i Öppet Spår då åkarna kunde välja mellan fri stil och klassisk stil, men det blev inte någon större succé. 2002 hade Skejtvasan premiär, 30 km, och 2006 tillkom Skejtvasans 45 km-sträcka. Men 2012 blev elfte och sista året för Skejtvasan, som till 2013 togs bort för att bereda plats för fler deltagare i den allt populärare Stafettvasan.

När Nattvasan hade premiär 2017 betydde det också comeback för skejtstilen i Vasaloppsspåret: I Nattvasan 90 och Nattvasan 45 gäller fri stil, skejt eller klassiskt, eftersom det prepareras två klassiska spår och en pistad skejtyta.

Stilkontrollanter

Åktekniken i Vasaloppsspåret är klassisk. Användning av fri teknik leder till diskvalificering (förutom i Nattvasan, se ovan). Stilkontrollanter finns utplacerade längs spåret. Internationella Skidförbundets (FIS) tävlingsregler gäller.

Tävlingsjuryn, som är utsedd av FIS, diskvalificerar varje år ett antal åkare som inte följer reglerna, både elitåkare och motionärer.

Det är absolut förbjudet att ta av sig skidorna och gå i spåret. Däremot har Vasaloppet sedan 2013 tillsammans med den tekniske delegaten beslutat att man, på grund av säkerhetsskäl, får ta av sig skidorna och gå ner för backarna (skidor får endast tas av där man inte tjänar tid på att gå sträckan).

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA
1	1922	19 mars	136	119	117	IFK Norsjö	Ernst Alm, IFK Norsjö	7.32.49	Therese Eliasson
2	1923	4 mars	169	161	158	IFK Umeå	Oskar Lindberg, IFK Norsjö	6.32.41	Hilma Ström
3	1924	2 mars	132	119	108	IFK Umeå	John Lindgren, IFK Umeå	6.53.26	Maja Lundgren
4	1925	8 mars	95	91	85	Bodens BK	Sven Utterström, Bodens BK	6.03.55	Elsa Cederlund
5	1926	21 feb	104	94	89	Luleå SK	Per Erik Hedlund, Malungs IF	5.36.07	Aina Pers
6	1927	13 mars	98	88	69	Luleå SK	Konrad Pettersson, Luleå SK	6.19.32	Lea Ström
7	1928	13 mars	143	134	128	Bodens BK	Per Erik Hedlund, Särna SK	5.33.23	Stina Eriksson
8	1929	3 mars	108	87	72	Luleå SK	J A Persson, Arjeplogs SK	6.38.22	Elin Henriksson
9	1930	2 mars	90	80	47	Fyrishofs SK	Verner Lundström, Arvidsjaurs IF	6.56.30	Ethel Eriksson
10	1931	1 mars	122	117	108	IFK Mora	Anders Ström, IFK Mora	6.37.47	Anna-Britta Mattsson
	1932	Inställt							
11	1933	19 feb	54	53	49	IFK Mora	Arthur Häggblad, IFK Umeå	5.57.09	Margit Nilsson
	1934	Inställt							
12	1935	3 mars	47	42	41	Vindelns IF	Arthur Häggblad, IFK Umeå	6.08.55	Marianne Edling
13	1936	1 mars	66	56	51	Sälens IF	Sven Hansson, Lima IF	6.31.55	Inga-Greta Landeck
14	1937	14 mars	73	69	64	Orsa IF	Arthur Häggblad, IFK Umeå	6.05.56	Gerda Berg
15	1938	6 mars	114	115	90	IFK Mora	Elias Nilsson, Östersunds SK	5.48.28	Majt Sundin
16	1939	5 mars	116	115	92	Orsa IF	Alfred Lif, Orsa IF	5.35.59	Anna-Greta Pettersson
17	1940	25 feb	192	172	161	IFK Umeå	Arthur Häggblad, IFK Umeå	6.23.57	Kerstin Cassel
18	1941	2 mars	216	187	158	Lima IF	Mauritz Brännström, IFK Norsjö	6.51.12	Ingrid Asplund
19	1942	22 feb	198	187	168	IFK Umeå	Olle Wiklund, IFK Bergvik	5.31.50	Britt Herdin
20	1943	14 mars	255	231	207	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.47.10	Elsa Karlsson
21	1944	27 feb	218	201	168	Wäja-Dynäs IK	Gösta Andersson, IFK Umeå	5.18.43	Margareta Julin

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA
22	1945	11 mars	272	251	195	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	6.27.59	Kerstin Sars
23	1946	10 mars	310	277	244	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	6.08.42	Elsa Sars
24	1947	9 mars	193	160	137	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.59.35	Nina Lindén
25	1948	6 mars	283	266	217	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.35.13	Ann-Mari Andersson
26	1949	6 mars	167	157	143	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.44.09	Kerstin Norlin
27	1950	5 mars	388	364	265	IFK Umeå	Nils Karlsson, IFK Mora	6.08.25	Karin Bergström
28	1951	4 mars	449	431	339	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.27.20	Inga Nyström
29	1952	2 mars	379	379	351	IFK Mora	Sigfrid Mattsson, Skarpnäcks IF	5.09.45	Åsa Mattsson-Djos
30	1953	1 mars	791	698	648	IFK Mora	Nils Karlsson, IFK Mora	5.01.55	Anna-Greta Beus
31	1954	6 mars	626	580	484	IFK Mora	Pekka Kuvaja, Finland	6.22.51	Birgitta Heimer
32	1955	6 mars	708	679	655	IFK Umeå	Sixten Jernberg, Lima IF	5.27.28	Kerstin Ingemansson
33	1956	4 mars	851	808	751	Lima IF	Sigvard Jonsson, Rossöns IK	5.23.36	Gun Larsson
34	1957	3 mars	618	583	480	Hedesunda	Gunnar Larsson, Oxbergs IF	6.23.40	Barbro Persson
35	1958	2 mars	854	819	758	Oxbergs IF	Gunnar Larsson, Oxbergs IF	5.31.50	Anna-Margareta Mattsson
36	1959	1 mars	1 159	1 137	953	Oxbergs IF	Sune Larsson, Oxbergs IF	5.13.28	Margareta Åhs
37	1960	6 mars	1 213	1 109	1035	Lima IF	Sixten Jernberg, Lima IF	5.13.26	Maivor Olsson
38	1961	5 mars	1 506	1 444	1 361	Lima IF	David Johansson, Delsbo IF	4.45.10	Marianne Eriksson
39	1962	4 mars	2 160	2 099	1 993	Oxbergs IF	Janne Stefansson, Sälens IF	5.07.46	Ann-Mari Hansson
40	1963	3 mars	3 814	3 632	3 205	Älvdalens IF	Janne Stefansson, Sälens IF	4.56.25	Anita Håkansson
41	1964	1 mars	3 240	3 042	2 736	Sälens IF	Janne Stefansson, Sälens IF	5.32.07	Anita Rosendahl
42	1965	7 mars	4 926	4 652	4 549	Sälens IF	Janne Stefansson, Sälens IF	4.35.03	Gudrun Nilsson
43	1966	6 mars	6 857	6 278	5 811	Sälens IF	Janne Stefansson, Sälens IF	5.52.38	Eva Runesson
44	1967	5 mars	6 485	6 004	5 633	Sälens IF	Assar Rönnlund, IFK Umeå	5.20.22	Christina Fernström

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA
45	1968	3 mars	8 438	7 869	7 671	IFK Mora	Janne Stefansson, Sälens IF	4.39.49	Karin Abrahamsson
46	1969	2 mars	8 308	7 421	7 083	Sälens IF	Janne Stefansson, Sälens IF	4.50.07	Christina Spansk
47	1970	1 mars	9 397	8 625	7 835	Norberg	Lars-Arne Bölling, IFK Mora	5.08.38	Karin Karlsson
48	1971	7 mars	6 821	5 787	4 418	IFK Mora	Ole Ellefsaeter, Norge	5.12.56	Ingegärd Backlund
49	1972	5 mars	8 594	7 974	7 426	Norberg	Lars-Arne Bölling, IFK Mora	5.35.19	Marianne Karlsson
50	1973	4 mars	10 102	8 755	7 562	IFK Mora	Pauli Siitonen, Finland	4.42.11	Gunilla Lannerbro
51	1974	3 mars	9 307	8 171	7 851	Orsa IF	Matti Kuosku, Högbo GIF	5.06.23	Anna Mattsson
52	1975	2 mars	10 186	9 051	8 846	Orsa IF	Gert-Dietmar Klause, Östtyskland	4.20.29	Lena Banck
53	1976	7 mars	10 848	9 543	9 310	IFK Mora	Matti Kuosku, Högbo GIF	4.09.07	Åsa Mattsson
54	1977	6 mars	11 791	10 934	10 592	IFK Mora	Ivan Garanin, Sovjet	4.30.34	Christina Andersson
55	1978	3 mars	11 596	10 140	9 073	IFK Mora	Jean-Paul Pierrat, Frankrike	5.20.12	Gunilla Lund
56	1979	4 mars	12 000	10 868	10 650	IFK Mora	Ola Hassis, Orsa IF	4.05.58	Britta Samuelsson
57	1980	2 mars	12 000	10 267	9 823	Orsa IF	Walter Mayer, Österrike	4.08.02	Inga-Britt Ax
58	1981	1 mars	12 000	10 197	9 811	IFK Mora	Sven-Åke Lundbäck, IFK Råneå	4.29.32	Åsa Norell
59	1982	7 mars	12 000	10 683	9 623	IFK Mora	Lars Frykberg, IFK Mora	4.28.50	Anna-Karin Winberg
60	1983	6 mars	12 000	10 280	9 977	Orsa IF	Konrad Hallenbarter, Schweiz	3.58.08	Mait Eriksson
61	1984	4 mars	11 505	9 821	9 679	Åsarna IK	Hans Persson, Åsarna IK	4.14.14	Marie Andersson
62	1985	3 mars	12 000	10 085	9 306	IFK Mora	Bengt Hassis, Orsa IF	4.45.43	Eva Hermansson
63	1986	2 mars	11 458	9 985	9 486	Åsarna IK	Bengt Hassis, Orsa IF	3.48.55	Camilla Karlberg
64	1987	1 mars	12 000	9 627	8 313	Domnarvets GOIF	Anders Larsson, Bondsjöhöjden	4.20.20	Sara Kans
65	1988	6 mars	12 499	9 922	8 792	IFK Lidingö	Anders o Örjan Blomqvist, Lidingö	4.47.04	Karin Värnlund
66	1989	5 mars	11 977	7 614	6 828	Åsarna IK	Jan Ottosson, Åsarna IK	5.09.33	Eva Lönn
	1990	Inställt	12 820						

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA/KRANSMAS
67	1991	3 mars	10 810	9 193	8 994	Hägglunds SOIK	Jan Ottosson, Åsarna IK	5.07.11	Christel Asp
68	1992	1 mars	12 277	9 280	8 497	Hägglunds SOIK	Jan Ottosson, Åsarna IK	3.57.04	Maria Gustavsson
69	1993	7 mars	13 014	10 637	10 233	Åsarna IK	Håkan Westin, Graningealliansen	4.02.10	Helena Gezelius
70	1994	6 mars	15 826	13 957	12 473	Åsarna IK	Jan Ottosson, Åsarna	4.06.19	Isabell Andersson
71	1995	5 mars	13 551	11 762	11 411	Domnarvets GoIF	Sven-Erik Danielsson, Dala Järna IK	4.11.09	Malin Brandt
72	1996	3 mars	15 729	14 015	13 231	IFK Moras SK	Håkan Westin, Graningealliansen	4.01.15	Katrin Svensson
73	1997	2 mars	15 058	13 105	12 075	Piteå SG IF	Michail Botvinov, Österrike	4.11.41	Marika Engström
							Sofia Lind, Roslags-Länna IF	5.06.35	
74	1998	1 mars	13 807	12 019	11 737	IFK Mora SK	Peter Göransson, Åsarna IK	3.38.57	Ida Holmberg
							Kerrin Petty, IFK Mora SK	4.17.02	
75	1999	7 mars	15 883	13 736	10 983	IFK Mora SK	Staffan Larsson, IFK Mora SK	4.31.37	Maria Wik
							Sofia Lind, Åsarna SK	5.04.50	
76	2000	5 mars	16 404	14 007	12 977	Åsarna IK	Raul Olle, Estland	4.14.38	Emma Stefansson
							Svetlana Nagejkina, Ryssland	4.52.35	
77	2001	4 mars	15 000	12 559	11 756	IFK Mora SK	Henrik Eriksson, IFK Mora SK	4.01.22	Catharina Asph
							Ulrica Persson, SK Bore	4.31.05	
78	2002	3 mars	16 486	14 762	13 826	Falun/Borlänge SK	Daniel Tynell, Falun/Borlänge SK	3.58.52	Maria Bergkvist
							Svetlana Nagejkina, Vitryssland	4.38.47	
79	2003	2 mars	15 818	14 757	14 053	IFK Mora SK	Oskar Svärd, Sollefteå SK	3.58.23	Åsa Östberg
							Ulrica Persson, SK Bore	4.32.57	
80	2004	7 mars	16 139	15 562	14 585	IFK Mora SK	Anders Aukland, Norge	3.48.42	Lena Hermansson
							Sofia Lind, Åsarna IK	4.20.28	
81	2005	6 mars	15 079	13 116	12 565	IFK Mora SK	Oskar Svärd, Ulricehamns IF	3.51.47	Eva Lif
							Sofia Lind, Åsarna IK	4.24.09	Markus Leijon

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA/KRANSMAS
82	2006	5 mars	15 972	14 811	13 006	IFK Mora SK	Daniel Tynell, Grycksbo IFOK	4.34.09	Julia Limby
							Christina Paluselli, Italien	4.59.24	Martin Johansson
83	2007	4 mars	15 801	13 378	11 029	IFK Mora SK	Oskar Svärd, Ulricehamns IF	4.43.40	Eva Svensson
							Elin Ek, IFK Mora SK	4.48.29	Lars Suther
84	2008	2 mars	15 609	13 829	11 043	Vålådalens SK	Jörgen Aukland, Norge	4.13.45	Caroline Westling
							Sandra Hansson, Uddevalla IS	4.47.16	Joakim Engström
85	2009	1 mars	15 070	13 873	13 261	IFK Mora SK	Daniel Tynell, Grycksbo IFOK	4.10.55	Sandra Brander
							Sandra Hansson, Uddevalla IS	4.43.13	Jonas Nilsson
86	2010	7 mars	16 462	15 709	14 947	Falun-Borlänge SK	Jörgen Brink; Hudiksvalls IF	4.02.59	Helene Söderlund
							Susanne Nyström, IFK Mora SK	4.33.07	Johan Öhagen
87	2011	6 mars	15 741	14 734	13 946	Hudiksvalls IF	Jörgen Brink, Hudiksvalls IF	3.51.51	Frida Dahl
							Jenny Hansson, Östersunds SK	4.25.30	Anders Solin
88	2012	4 mars	15 806	14 229	13 770	Inget lagpris	Jörgen Brink, Hudiksvalls IF	3.38.41*	Johanna Axelsson
							Vibeke Skofterud, Norge	4.08.24*	Erik Smedhs
89	2013	3 mars	15 858	14 716	13 801	Inget lagpris	Jörgen Aukland, Norge	3.50.48	Isabelle Jansson
							Laila Kveli, Norge	4.22.22	André Gatu
90	2014	2 mars	16 133	14 612	12 683	Inget lagpris	John Kristian Dahl, Norge	4.14.33	Lisa Englund
							Laila Kveli, Norge	4.31.57	Daniel Svensson
91	2015	8 mars	15 800	13 997	12 625	Inget lagpris	Petter Eliassen, Norge	4.01.48	Viktoria Stärner
							Justyna Kowalczyk, Polen	4.41.02	Victor Gustafsson
92	2016	6 mars	16502	14818	13 677	Inget lagpris	John Kristian Dahl, Norge	4.08.00	Hanna Eriksson
							Katerina Smutná, Österrike	4.17.56	Johan Wellert
93	2017	5 mars	16226	14471	13578	Inget lagpris	John Kristian Dahl, Norge	3.57.18	Lydia Sundin
							Britta Johansson Norgren, Sollefteå IF	4.19.43	Linus Rapp

* Rekordtid!

LOPP	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSKULLA/KRANSMAS
94	2018	4 mars	17 041	15 049	13 726	Inget lagpris	Andreas Nygaard, Norge	4.24.36	Sara Wadman
							Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	4.41.50	Joakim Kullberg
95	2019	3 mars	16 257	14 717	12 559	Inget lagpris	Tore Björset Berdal, Norge	4.39.15	Emma Höglund
							Britta Johansson Norgren, Sollefteå SIF	4.54.24	Victor Sticko
96	2020	1 mars	16 733	13 915	11 937	Inget lagpris	Petter Eliassen, Norge	4.25.14	Fanny Axelsson
							Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	4.41.02	Daniel Duhlbo
97	2021	7 mars							Emelie Brudin
									Gustaf Berglund

Kranskullan i Vasaloppet gjorde debut redan i samband med det första loppet 1922, medan kransmasen gjorde sin entré när den första Tjejvasan åktes 1988. Sedan 2005 delar kransmasen också ut segerkransen till damsegraren i Vasaloppet. Även under Vasaloppets sommarvecka, som startade 2009, är kranskulla och kransmas med.

Vasaloppets mesta segrare

HERRAR: **9 SEGRAR**

Nils ”Mora-Nisse” Karlsson (1943, 1945 – 1951 och 1953)

7 SEGRAR

Janne Stefansson (1962 – 1966, 1968 och 1969)

Janne Stefansson 1964

4 SEGRAR

Arthur Häggblad (1933, 1935, 1937 och 1940)
Jan Ottosson (1989, 1991, 1992 och 1994)

3 SEGRAR

Oskar Svärd (2003, 2005 och 2007)
Daniel Tynell (2002, 2006 och 2009)
Jörgen Brink (2010, 2011 och 2012)
John Kristian Dahl (2014, 2016 och 2017)

Jörgen Aukland 2013

2 SEGRAR

Per Erik Hedlund (1926 och 1928)
Gunnar Larsson (1957 och 1958)
Sixten Jernberg (1955 och 1960)
Lars-Arne Bölling (1970 och 1972)
Matti Kuosko (1974 och 1976)
Bengt Hassis (1985 och 1986)
Håkan Westin (1993 och 1996)
Jörgen Aukland (2008 och 2013)
Petter Eliassen (2015 och 2020)

DAMER: **4 SEGRAR**

Sofia Lind (1997, 1999, 2004 och 2005)
KOMMENTAR: *Sofia Lind var också bästa dam 1996, d v s året innan Vasaloppets officiella damklass infördes.*

Sofia Lind 2004

2 SEGRAR

Svetlana Nagejkina, Ryssland/Vitryssland (2000 och 2002)
Ulrica Persson (2001 och 2003)
Sandra Hansson (2008 och 2009)
Laila Kveli (2013 och 2014)
Britta Johansson Norgren (2017 och 2019)
Lina Korsgren (2018 och 2020)

Flest placeringar bland de tre bästa i Vasaloppet, herrar sedan 1922

NAMN	PALLPLATSER	SEGRAR	2:A	3:A
Nils Karlsson	10	9	1	0
Janne Stefansson	8	7	1	0
Daniel Tynell	7	3	3	1
Jörgen Aukland	7	2	2	3
Anders Törnkvist	7	0	4	3
Oskar Svärd	6	3	2	1
Stanislav Rezác	6	0	1	5
Arthur Häggblad	5	4	1	0
Sixten Jernberg	5	2	2	1
Staffan Larsson	5	1	2	2
Anders Aukland	5	1	2	2
Sven-Erik Danielsson	5	1	1	3
Stian Hoelgaard	5	0	3	2

Flest placeringar bland de tre bästa i Vasaloppet, damer sedan 1997

NAMN	PALLPLATSER	SEGRAR	2:A	3:A
Sofia Lind	9	4	5	0
Britta Johansson Norgren	6	2	4	0
Jenny Hansson	5	1	3	1
Sandra Hansson	4	2	1	1
Lina Korsgren	4	2	1	1
Katerina Smutná	4	1	0	3
Ulrica Persson	3	2	1	0
Laila Kveli	3	2	1	0
Christina Paluselli	3	1	1	1
Seraina Boner	3	0	1	2

Nils ”Mora-Nisse” Karlsson

Vasaloppets bästa dam 1923, 1981–1996

Ingen dam anmälde sig till det första Vasaloppet 1922 och bara en dam anmälde sig 1923. Damer förbjöds att delta 1924–1980. Från och med 1981 tilläts damer åter ställa upp i Vasaloppet men någon officiell damsegrare korades inte. Men från och med 1997 har damerna en egen tävlingsklass i Vasaloppet (för damsegrare se sid 23–24).

ÅR	NAMN	TID
1923	Margit Nordin, IFK Grängesberg	10.09.42
1981	Meeri Bodelid, Högbo GIF	5.28.08
1982	Meeri Bodelid, Högbo GIF	5.14.54
1983	Ann-Katrin Karlsson, IFK Mora	4.46.07
1984	Kersti Strand, Norge	5.20.55
1985	Maria Canins-Bonaldi, Italien	5.30.56
1986	Åsa Mattsson, IFK Mora	5.06.16
1987	Åsa Mattsson, IFK Mora	5.38.41
1988	Gunnel Mörtberg, Högbo AIK	5.38 25
1989	Marie Johansson, Dala-Järna IK	5.38.12
1990	Inställt	
1991	Nina Skeime, Norge	5.18.49
1992	Antonina Ordina, Umedalens IF	4.39.23
1993	Antonina Ordina, SK Tegsnäspojkarna	4.43.00
1994	Kerrin Petty, IFK Mora	5.03.22
1995	Astrid K. Ruud, Norge	4.57.02
1996	Sofia Lind, Roslags-Länna IF	4.49.44

Margit Nordin 1923

Meeri Bodelid 1981

”Jäntan kommer, jäntan kommer!”

(Publikens jubel vid målet 1923 när gymnastikdirektören Margit Nordin som tävlade för IFK Grängesberg blev den första kvinnan att åka Vasaloppet. Ingen hade förväntat sig att en kvinna skulle anmäla sig så någon sådan begränsning fanns inte i inbjudan, ”men skriva sig händelsen till minnes för rättelse ett annat år” som arrangörerna formulerade det. Margit fick därför delta. Hon ville helt enkelt se om hon kunde klara det. Hon åkte för övrigt första milen lika fort som den sista milen.)

Några historiska sluttider att notera i Vasaloppet

ÅR	NOTERING	SEGRARE	TID	
1922	förste vinnaren	Ernst Alm	7.32.49	
1923	först under 7 timmar	Oskar Lindberg	6.32.41	
1926	först under 6 timmar	Per Erik Hedlund	5.36.07	
1953	”Mora-Nisses” snabbaste tid	Nils Karlsson	5.01.55	
1961	först under 5 timmar	David Johansson	4.45.10	
1965	snabbaste segrare på träskidor	Janne Stefansson	4.35.03	
1974	siste segraren på träskidor	Matti Kuosku	5.06.23	
1983	först under 4 timmar, fri stil	Konrad Hallenbarter, fri stil	3.58.08	
1983	första dam under 5 timmar	Ann-Katrin Karlsson	4.46.07	
1992	först under 4 timmar, klassisk stil	Jan Ottosson, klassisk stil	3.57.04	
2012	snabbaste herre (gällande rekordtid!)	Jörgen Brink	3.38.41	*Rekordtid!*
2012	snabbaste dam (gällande rekordtid!)	Vibeke Skofterud	4.08.24	*Rekordtid!*
2013	tid i sitt 60:e lopp	Bengt Eriksson	8.16.09	
2019	första dam att åka sitt 40:e lopp	Anne-Marie Richardsson	10.15.44	

De tio snabbaste segrarna i Vasaloppet

Herrar

ÅR	NAMN	TID
2012	Jörgen Brink, Sverige	3.38.41
1998	Peter Göransson, Sverige	3.38.57
2004	Anders Aukland, Norge	3.48.42
1986	Bengt Hassis, Sverige	3.48.55
2013	Jörgen Aukland, Norge	3.50.48
2005	Oskar Svärd, Sverige	3.51.47
2011	Jörgen Brink, Sverige	3.51.51
1992	Jan Ottosson, Sverige	3.57.04
2017	John Kristian Dahl, Norge	3.57.18
1983	Konrad Hallenbarter, Schweiz	3.58.08

Damer

ÅR	NAMN	TID
2012	Vibeke Skofterud, Norge	4.08.24
1998	Kerrin Petty, Sverige/USA	4.17.02
2016	Katerina Smutná, Österrike	4.17.56
2017	Britta Johansson Norgren, Sverige	4.19.43
2004	Sofia Lind, Sverige	4.20.28
2013	Laila Kveli, Norge	4.22.22
2005	Sofia Lind, Sverige	4.24.09
2011	Jenny Hansson, Sverige	4.25.30
2001	Ulrica Persson, Sverige	4.31.05
2014	Laila Kveli, Norge	4.31.57

”Jag tror nog på mig själv i alla fall.”

(Jörgen Brink svarade med glimten i ögat före Vasaloppet 2011 på frågan ”om inte du vinner, vem vinner då?” Han vann...)

Kungligheter i Gustav Vasas spår

KUNGLIGHET	LOPP	ÅR	TID
Konung Carl XVI Gustaf	Vasaloppet	1977	8.12.41
Konung Carl XVI Gustaf	Öppet Spår	1987	7.09.45
Konung Carl XVI Gustaf	Öppet Spår	1997	7.37.00
Prins Carl Philip	Öppet Spår	2004	6.21.52
Prinsessan Madeleine	Tjejvasan	2008	2.22.19
Prins Carl Philip	Skejtvasan 30 km	2012	1.38.33
Kronprins Frederik av Danmark	Vasaloppet	2012	6.36.32
Kronprins Frederik av Danmark	Vasaloppet	2013	6.37.19
Prins Carl Philip	Stafettvasan	2013	
Fröken Sofia Hellqvist (sedermera Prinsessan Sofia)	Stafettvasan	2013	
Prins Carl Philip	Stafettvasan	2014	
Fröken Sofia Hellqvist (sedermera Prinsessan Sofia)	Stafettvasan	2014	
Kronprins Frederik av Danmark	Vasaloppet	2014	7.22.14
Kronprins Frederik av Danmark*	Vasaloppet	2015	6.54.10
Prinsessan Sofia	Tjejvasan	2018	3.31.14
Prins Carl Philip	Vasaloppet	2019	8.46.12

*Kronprins Frederik klarade En Svensk Klassiker 2015.

Prinsessan Sofia (5598), från Älvdalen, har varit en återkommande gäst i Vasaloppsspåret.

Ett urval kända personer A–Z som åkt Vasaloppet

En asterisk * efter namnet i listan betyder att personen åkt Vasaloppet (eller Öppet Spår) mer än en gång. Av utrymmesskäl anges bästa år och tid enbart i Vasaloppet.

NAMN	ÅR	TID
Peter Agre*, amerikansk nobelpristagare i kemi	2005	8.43.45
John Albrechtson*, seglare med 1 OS-guld och 3 VM-guld	1984	7.24.11
Arne Andersson*, medeldistanslöpare med fem världsrekord	1969	7.02.49
Georg Andersson*, politiker, invandrarminister och kommunikationsminister	1975	6.58.34
Kennet Andersson, fotbollsspelare, VM-hjälte 1994	2012	11.07.00
Sten Andersson, politiker, socialminister och utrikesminister	1973	10.44.19
Petter Askergren*, artist	2016	5.29.16
Nils-Erik Baehrendtz*, radio- och TV-profil, Skansenchef	1968	9.03.13
Guido Barilla*, italiensk ordförande och vd för pastaimperiet Barilla Group	1998	4.51.28
Paolo Barilla*, italiensk racerförare med 9 F1-lopp, arvinge till Barilla-imperiet	2003	6.42.04
Alice Bah Kuhnke, kulturminister, Europaparlamentariker	2019	12.02.02
Bengt Bedrup, TV-sport- och träningsprofil	1977	9.43.33
Carl Bernadotte af Wisborg, greve	1997	11.41.26
Claes Bernadotte af Wisborg, greve	1969	6.38.42
Thomas Bodström*, justitieminister, fotbollsspelare	2002	10.35.02
Tomas Bolme, skådespelare	1996	11.40.56
Carl-Johan ”Calle” Bonnier*, företagsledare, styrelseordförande Bonnier AB	1996	9.07.43
Hans-Jacob ”Nisse” Bonnier*, vice vd Bonnier Business Press	1998	6.12.49
Chris Brasher, brittisk hinderlöpare med OS-guld 1956	1979	10.29.59
Andreas Dackell*, NHL-proffs och OS-guld i ishockey	2016	5.29.03
Claes Egnell, modern femkampare, bragdguld 1945	1966	9.16.40
Mattias Ekström, racerförare, mästare STCC, DTM och VM-guld i rallycross	2009	6.35.41
Bernt ”Bempa” Ericsson, bandyspelare	1996	9.59.52
Sigge Ericsson, skridskoåkare, OS-guld 1956	1975	8.47.40
Magnus Erlingmark*, fotbollsspelare, VM-brons 1994	1992	7.32.37
Malin Ewerlöf*, löpare, EM-silver på 800 m 1998	2012	6.24.17
Gösta Fåglum, cykellegendar som vann Giro d’Italia	1979	5.11.00
Lars de Geer*, industriman och försvarsminister	1956	7.48.30
Dan Glans, medel- och långdistanslöpare	2013	9.46.09
Michael Greis, tysk trefaldig OS-guldmedaljör i skidskytte	2016	6.06.18
Marcus Grönholm*, finsk dubbel rallyvärldsmästare	2012	5.53.16
Tomas Gustafson*, trefaldig OS-guldmedaljör i skridsko	2009	7.18.41
Thomas Hammarberg, diplomat, EU-kommissionär för mänskliga rättigheter	1988	10.05.19
Alf Hansen*, norsk roddare med OS-guld 1976	1979	4.18.10
Richard Herrey, artist och Melodifestivalvinnare	2015	12.09.41
Hans Holmér*, rikspolischef och Säpochef	1979	8.27.43

NAMN	ÅR	TID
Emma Igelström, fyrfaldig världsmästare i simning	2015	11.10.16
Calle Johansson*, ishockeyvärldsmästare och NHL-proffs	2016	6.33.11
Ingemar Johansson, boxningsvärldsmästare	1983	9.50.40
Darius Kasparaitis, litauisk-rysk ishockeyspelare, OS-guld och NHL-proffs	2012	10.52.11
Kristin Kaspersen, TV-programledare	2012	8.55.58
Annichen Kringstad, världsmästare i orientering, bragdmedaljör 1981	1991	6.46.27
Göran Kropp, äventyrare	1997	6.58.01
Marko ”Markoolio” Lehtosalo, artist	2016	12.02.49
Mark Levengood, journalist och programledare	2002	11.46.21
Peter ”Peja” Lindholm, trefaldig världsmästare i curling	2019	9.10.12
Arne Ljungqvist*, professor i medicin, dopingjägare, IOK-ledamot	1961	8.12.11
John Ljunggren*, gångare som deltog i fem olympiska spel, OS-guld 1948	1967	8.34.00
Martin Lönnebo, biskop emeritus och författare	1969	8.02.29
Ulrich Maurer*, schweizisk president och försvarsminister	2012	7.27.20
”Pippa” Middleton, syster till brittiska Catherine, Hertiginnan av Cambridge	2012	7.13.36
Jörgen Mårtensson, orienterare med 2 VM-guld	1998	4.42.34
Måns Möller*, komiker	2014	11.49.37
Mikael Niemi*, författare	2005	5.55.29
Björn Nordqvist, fotbollsspelare med 115 landskamper och 3 VM	1993	8.54.23
Anders Olsson*, simmare med flera paralympiska guld, åker i sitski	2016	7.34.17
Pelle Pettersson, seglare, båt- och bilformgivare, VM-guld starbåt 1969	1978	7.41.48
Anja Pärson, alpin utförsåkare med 1 OS-guld och 7 VM-guld	2013	7.48.47
Hans Rosling, professor & föreläsare	1975	9.00.47
Bernhard Russi, OS-guld i störtlopp	2020	9.29.28
Åsne Seierstad*, norsk journalist och författare	2005	7.17.13
Thore Sjöstrand, hinderlöpare med OS-guld 1948	1960	9.14.46
Thore Skogman, artist och låtskrivare	1979	8.23.46
Ingemar Stenmark, slalomlegendar	1998	4.51.28
Martin Stenmarck*, artist och Melodifestivalvinnare	1992	8.51.11
Georg Thoma*, tysk kombinerad åkare med OS-guld i nordisk kombination 1960	1983	4.27.27
Olaf Tufte*, norsk roddare med OS-guld i singelsculler 2004 och 2008	2005	4.06.00
Frida Wallberg, proffsboxare, världsmästare	2014	11.49.05
Jacob Wallenberg, finansman	2004	8.26.41
Rolf Wirtén*, arbetsmarknadsminister, budget- och ekonomiminister	1980	7.49.40
Magnus Wislander*, 2 VM-guld i handboll	2020	11.12.28
Måns Zelmerlöw, artist och Melodifestivalvinnare	2016	9.08.53

I listan ovan ingår inte tidigare elitskidåkare.

Rekordutvecklingen i Vasaloppet

Rekordutvecklingen herrar

Ernst Alms tid från 1922 har förbättrats 17 gånger. Snabbaste rekordhållare på träskidor var Janne Stefansson (1965). Snabbast när fri stil tilläts var Bengt Hassis (1986). Från och med 1987 är enbart klassisk stil tillåten i Vasaloppet.

ÅR	NAMN	TID
1922	Ernst Alm, IFK Norsjö	7.32.49
1923	Oskar Lindberg, IFK Norsjö	6.32.41
1925	Sven Utterström, Bodens BK	6.03.55
1926	Per Erik Hedlund, Malungs IF	5.36.07
1928	Per Erik Hedlund, Särna SK	5.33.23
1942	Olle Wiklund, IFK Bergvik	5.31.50
1944	Gösta Andersson, IFK Umeå	5.18.43
1952	Sigfrid Mattsson, Skarpnäcks IF	5.09.45
1953	Nils Karlsson, IFK Mora	5.01.55
1961	David Johansson, Delsbo IF	4.45.10
1965	Janne Stefansson, Sälens IF	4.35.03
1975	Gert-Dietmar Klause, Östtyskland	4.20.29
1976	Matti Kuosku, Högbo GIF	4.09.07
1979	Ola Hassis, Orsa IF	4.05.58
1983	Konrad Hallenbarter, Schweiz	3.58.08
1986	Bengt Hassis, Orsa IF	3.48.55
1998	Peter Göransson, Åsarna IK	3.38.57
2012	Jörgen Brink, Hudiksvalls IF	3.38.41

Rekordutvecklingen damer

ÅR	NAMN	TID
1923	Margit Nordin, IFK Grängesberg	10.09.42
1981	Meeri Bodelid, Högbo GIF	5.28.08
1982	Meeri Bodelid, Högbo GIF	5.14.54
1983	Ann-Katrin Karlsson, IFK Mora	4.46.07
1992	Antonina Ordina, Umedalens IF	4.39.23
1998	Kerrin Petty, IFK Mora SK	4.17.02
2012	Vibeke Skofterud, Norge	4.08.24

Bergspriset

Sedan Bergspriset i Evertsberg infördes 1970 har fem herråkare vunnit Bergspriset samma år som de även vunnit Vasaloppet. Sedan damerna fick sitt Bergspris 1997 har 14 damer vunnit både Bergspris och Vasaloppet. Michail Botvinov gick 1997 loss i första backen och ledde alltså loppet i princip från start till mål. Allra flest Bergspris har Stanislav Rezác tagit hem: åtta stycken!

Bergspriset herrar

ÅR	NAMN	KLUBB	TID
1970	Jan Halvarsson	Hammardal	2.38
1971	Ole Ellefsaeter	Norge	2.35*
1972	Arne Lilja	Norbergs AIF	2.53
1973	Ole Ellefsaeter	Norge	2.26
1974	Tommy Limby	Orsa IF	2.28
1975	Gerhard Grimmer	Östtyskland	2.16
1976	Jarl Svensson	Skellefteå SK	2.13
1977	Klas Jonsson	Falu IK	2.24
1978	Jean-Paul Pierrat	Frankrike	2.51*
1979	Håkan Axelsson	Storviksverken	2.09
1980	Walter Mayer	Österrike	2.15*
1981	Jean-Paul Pierrat	Frankrike	2.25
1982	Örjan Blomqvist	IFK Lidingö	2.24
1983	Ola Hassis	Orsa IF	2.07
1984	Thomas Wassberg	Åsarna IK	2.15
1985	Stig Mattsson	Domnarvets GoIF	2.38
1986	Tony Pölder	Landsbro	2.04
1987	Paul Grünenfelder	Schweiz	2.21
1988	John Kavle	Norge	2.41
1989	Hans Eriksson	Gillberga SK	2.50
1990	Inställt		
1991	Tomas Andersson	Sälens IF	2.48
1992	Walter Mayer	Österrike	2.07
1993	Erling Jevne	Norge	2.10
1994	Staffan Larsson	IFK Mora	2.15
1995	Martin Petrasek	Tjeckien	2.10
1996	Jochen Behle	Tyskland	2.08
1997	Mikhail Botvinov	Österrike	2.12*
1998	Öystein Rönbeck	Norge	1.57

ÅR	NAMN	KLUBB	TID
1999	Johann Mühlegg	Tyskland	2.25
2000	Raul Olle	Estland	2.18*
2001	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.10
2002	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.09.30
2003	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.07.35
2004	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.03.59
2005	Raul Olle	Estland	2.03.39
2006	Markus Leijon	IFK Mora	2.30.01
2007	Kalle Gräfnings	Falu/Borlänge	2.33.50
2008	Jerry Ahrlin	Vålådalens SK	2.16.15
2009	Teodor Pettersson	Åsarna IK	2.17.14
2010	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.07.23
2011	Jerry Ahrlin	Brunflo IF	2.00.50
2012	Stanislav Rezác	Tjeckien	1.58.23
2013	Roger Aa Djupvik	Norge	2.02.37
2014	Espen Harald Bjerke	Norge	2.12.22
2015	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.09.47
2016	Kjetil Hagtvedt Dammen	Norge	2.17.54
2017	Petter Eliassen	Norge	2.08.39
2018	Jan Srail	Tjeckien	2.20.01
2019	Stanislav Rezác	Tjeckien	2.32.02
2020	Stian Berg	Norge	2.20.35

* Har samma år både varit först i Evertsberg och vunnit Vasaloppet.

Bergspriset damer

ÅR	NAMN	KLUBB	TID
1997	Natacha Chlebudorova	Hakarpspojkarna	2.36
1998	Kerrin Petty	IFK Mora	2.14*
1999	Renate Roider	Österrike	2.44
2000	Svetlana Nagejkina	Ryssland	2.36*
2001	Ulrika Persson	SK Bore	2.25*
2002	Svetlana Nagejkina	Vitryssland	2.27.48*
2003	Ulrika Persson	SK Bore	2.22.15*
2004	Sofia Lind	Åsarna IK	2.15.58*
2005	Sofia Lind	Åsarna IK	2.18.45*
2006	Christina Paluselli	Italien	2.37.25*
2007	Elin Ek	IFK Mora	2.34.57*
2008	Jenny Hansson	Vålådalens SK	2.28.38
2009	Sandra Hansson	Uddevalla IS	2.28.28*
2010	Sandra Hansson	Uddevalla IS	2.20.16
2011	Jenny Hansson	Östersunds Skidlöpareklubb	2.16.19*
2012	Vibeke Skofterud	Norge	2.10.45*
2013	Seraina Boner	Schweiz	2.16.59
2014	Britta Johansson Norgren	Sverige	2.20.04
2015	Seraina Boner	Schweiz	2.26.38
2016	Britta Johansson Norgren	Sollefteå Skidor IF	2.20.19
2017	Britta Johansson Norgren	Sollefteå Skidor IF	2.18.04*
2018	Astrid Öyre Slind	Norge	2.28.23
2019	Britta Johansson Norgren	Sollefteå Skidor IF	2.34.09
2020	Lina Korsgren	Åre Längdskidklubb	2.24.50*

* Har samma år både varit först i Evertsberg och vunnit Vasaloppet.

Visma Ski Classics Climb

Sedan 2020 finns en ”climb-position”, Visma Ski Classics Climb, vid Vasaloppets högsta punkt, 528 meter över havet, 3 kilometer från starten i Berga by. De tio första herrarna och fem första damerna får där poäng i Climb Trophy-cupen.

Herrar

ÅR	NAMN	TID
2020	Morten Eide Pedersen, Norge	14.45,3

Damer

ÅR	NAMN	TID
2020	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	15.29,4

Utländska segrare i Vasaloppet genom åren

ÅR		TID
1954	Pekka Kuvaja, Finland	6.22.51
1971	Ole Ellefsäter, Norge	5.12.56
1973	Pauli Siitonen, Finland	4.42.11
1975	Gert-Dietmar Klause, Östtyskland	4.20.29
1977	Ivan Garanin, Sovjet	4.30.34
1978	Jean Paul Pierrat, Frankrike	5.20.12
1980	Walter Mayer, Österrike	4.08.02
1983	Konrad Hallenbarter, Schweiz	3.58.08
1997	Michail Botvinov, Österrike	4.11.41
2000	Raul Olle, Estland	4.14.38
2001	Svetlana Nagejkina, Ryssland	4.52.35
2002	Svetlana Nagejkina, Vitryssland	4.38.47
2004	Anders Aukland, Norge	3.48.42
2006	Christina Paluselli, Italien	4.59.24
2008	Jörgen Aukland, Norge	4.13.45
2012	Vibeke Skofterud, Norge	4.08.24
2013	Jörgen Aukland, Norge	3.50.48
2013	Laila Kveli, Norge	4.22.22
2014	John Kristian Dahl, Norge	4.14.33
2014	Laila Kveli, Norge	4.31.57
2015	Petter Eliassen, Norge	4.01.48
2015	Justyna Kowalczyk, Polen	4.41.02
2016	John Kristian Dahl, Norge	4.08.00
2016	Katerina Smutná, Österrike	4.17.56
2017	John Kristian Dahl, Norge	3.57.18
2018	Andreas Nygaard, Norge	4.24.36
2019	Tore Björset Berdal, Norge	4.39.15
2020	Petter Eliassen, Norge	4.25.14

Förutom svenska segrare har det 28 gånger blivit utländsk seger i Vasaloppet.
John Kristian Dahl är den ende utländske segraren som har vunnit Vasaloppet tre gånger.

FANTASTISKA FAKTA, REKORD OCH KURIOSA

Vasaloppets långa historia gör det till en guldgruva för den som vill studera statistik och rekord. Här har vi samlat snabba fakta i kortform. (Flera av ämnena går det att läsa mer om på andra sidor i Faktaguiden.)

Segrare

- Vasaloppet mellan Sälen och Mora har sedan 1922 genomförts 96 gånger, alltid på en söndag och sedan 1948 alltid första söndagen i mars (förutom 2015 då Vasaloppet kördes den andra söndagen i mars på grund av skid-VM i Falun).
- Segrarna i alla Vasaloppets tävlingslopp har fri startavgift resten av sitt liv i alla Vasaloppets arrangemang.
- Nils ”Mora-Nisse” Karlsson har vunnit Vasaloppet nio gånger.
- Det är 60 herråkare som vunnit de 96 loppen. Bara åtta olika herrsegrare och tre olika damsegrare har lyckats försvara sin titel i Vasaloppet. Senast John Kristian Dahl 2017 och Laila Kveli 2014.
- Det är bara fyra segrare som lyckats med bedriften att vinna minst tre Vasalopp i rad: Nils ”Mora- Nisse” Karlsson (totalt 9 segrar, varav 7 i rad), Janne Stefansson (totalt 7 segrar, varav 5 i rad), Jan Ottosson (4 segrar, varav 3 i rad) och Jörgen Brink (3 segrar).
- Flest antal år mellan en åkares första och sista seger är 10 år (Nils ”Mora-Nisse” Karlsson 1943–1953).
- Endast 14 herrsegrare och 4 damsegrare har vunnit Vasaloppet vid första försöket: Ernst Alm 1922, J A Persson 1929, Elias Nilsson 1938, Mauritz Brännström 1941, Nils Karlsson 1943, Sigvard Jonsson 1956, Lars-Arne Bölling 1970, Ole Ellefsaeter 1971, Walter Mayer 1980, Sven-Åke Lundbäck 1981, Konrad Hallenbarter 1983, Hans Persson 1984, Anders Aukland 2004 och Petter Eliassen 2015 samt Svetlana Nagejkina 2002, Elin Ek 2007, Vibeke Skofterud 2012 och Justyna Kowalczyk 2015. (Sofia Lind 1997 och Kerrin Petty 1998 vann visserligen Vasaloppet första gången de åkte i damernas tävlings-klass, men båda hade åkt Vasaloppet varsin gång tidigare – och även då blivit bästa dam; Lind 1996 och Petty 1994.)

- Den som försökt flest gånger innan den första segern kom var Jörgen Aukland som vann Vasaloppet 2008 i sin tionde start. På damsidan är det Jenny Hansson som innehar detta ”rekord”: hon vann Vasaloppet 2011 i sin sjunde start.
- Bara nio gånger i herrklassen (sedan 1922) och fyra gånger i damklassen (som infördes 1997) har den som blivit tvåa i Vasaloppet vunnit loppet påföljande år. De senaste fjolårstvåorna som tog revansch och vann Vasaloppet är Andreas Nygaard som blev tvåa 2017 och vann 2018, samt Lina Korsgren som blev tvåa 2019 och vann 2020. (År 2020 blev Stian Hoelgaard och Britta Johansson Norgren tvåa i Vasaloppet.)
- Tio herrar och tre damer har vunnit både Vasaloppet och OS-guld (antingen individuellt eller i stafett) i skidåkning: Sven Utterström, Per Erik Hedlund, Nils Karlsson, Sixten Jernberg, Janne Stefansson, Assar Rönnlund, Ole Ellefsäter, Sven-Åke Lundbäck, Jan Ottosson, Anders Aukland, Svetlana Nagejkina, Vibeke Skofterud och Justyna Kowalczyk. Bara Per Erik Hedlund (1928) och Sixten Jernberg (1960) har vunnit Vasaloppet och OS samma år.
- Fem herrar och en dam har genom historien vunnit både individuellt VM-guld och vunnit Vasaloppet: John Lindgren, Sven Utterström, Sixten Jernberg, Assar Rönnlund, Sven-Åke Lundbäck och Justyna Kowalczyk. Men ingen har vunnit VM och Vasaloppet samma år.
- Matti Kuosku blev den siste att vinna Vasaloppet på träskidor (1974) och är därmed den ende som vunnit loppet på både trä- och plast-/kompositskidor (1976).
- Jörgen Aukland blev 2013 den förste Vasaloppssegraren (sedan skejt förbjöds 1987) som stakade hela loppet utan fästvalla. Laila Kveli blev 2014 första dam att vinna utan fästvalla.
- Tre brödrapar har vunnit Vasaloppet: Storebror Ola Hassis vann 1979. Lillebror Bengt Hassis vann 1985 och 1986. Storebror Örjan och lillebror Anders Blomquist delade segern 1988. Storebror Anders Aukland vann 2004 och lillebror Jörgen Aukland vann 2008 och 2013.
- Staffan Larsson är den ende kransmas som har vunnit Vasaloppet. Han var kransmas (i Tjejvasan) 1995 och vann Vasaloppet 1999. Jonas Buud var kransmas 1997 och vann Ultravasan 2014 och 2015. Åsa Mattsson var kranskulla 1976 och var snabbaste dam i Vasaloppet både 1986 och 1987. Karin Värnlund var kranskulla 1988 och vann samma år Tjejvasan.
- Senaste dalkarl att vinna Vasaloppet var Daniel Tynell 2009. Senast som tre dalkarlar belade prispallens alla tre platser var 2001 – Henrik Eriksson etta, Staffan Larsson tvåa och Daniel Tynell trea. Senaste kulla att vinna Vasaloppet är Lina Korsgren 2020.
- Lagtävlingen i Vasaloppet genomfördes 1922–2011. IFK Mora/IFK Mora SK vann flest lagsegrar, 34 stycken av 87 möjliga. Delade tvåor är Sälens IF, Orsa IF, IFK Umeå och Åsarna IK, alla med 6 lagsegrar. Anders Törnkvist, IFK Mora, är den åkare som har varit med och vunnit flest lagsegrar, 10 stycken.
- Den klubb som har flest individuella segrar i Vasaloppet (herrar) är IFK Mora med 15 segrar. Sälens IF har sju segrar medan IFK Umeå och Åsarna IK har sex segrar vardera.

Äldst och yngst

- Under flera år hade Vasaloppet en åldersgräns på 23 år. 1968 sänktes den till 21 år och 1988 till 19 år. För att få delta i Vasaloppet 2021 måste man vara född 2002 eller tidigare, det vill säga fylla 19 år under samma kalenderår.
- Ernst Alm, som 1922 vann det första Vasaloppet, är den yngste herrsegraren. Han var 22 år och 18 dagar när han vann (född 1900-03-01).
- Den äldste Vasaloppssegraren är Jörgen Brink (född 1974-03-10) som var nästan 38 (37 år, 11 månader och 23 dagar) när han vann 2012.
- Yngsta och äldsta Vasaloppssegrarna bland damerna, sedan den officiella damklassen infördes 1997, är Sofia Lind (född 1975-09-04) respektive Svetlana Nagejkina (född 1965-02-02). Sofia Lind var således 21 år, 5 månader och 26 dagar när hon vann 1997 och Svetlana Nagejkina var 37 år, 1 månad och 1 dag när hon vann 2002.
- Yngst att vinna Vasaloppet två gånger är Lars-Arne Bölling (född 1944-10-06) som vann sin andra seger 1972 då han var 27 år, 5 månader och 1 dag. Yngst att vinna tre segrar är Nils ”Mora-Nisse” Karlsson (född 1917-06-25) som vann sin tredje seger 1946 då han var 28 år, 8 månader och 13 dagar. Yngsta dam att vinna två gånger är Sofia Lind som vann sin andra officiella seger 1999 då hon var 23 år, 6 månader och 3 dagar.

Tidsrekord

- 2012 vann Jörgen Brink Vasaloppet på ny rekordtid, 3.38.41. Med 16 sekunder slog han det gällande rekordet från 1998 (då Peter Göransson, Åsarna IK vann). Det ger en medelhastighet på 26 km/h. Rekordet dessförinnan hade Bengt Hassis från 1986 då fri åkstil var tillåten i Vasaloppet.
- Snabbaste dam någonsin i Vasaloppet är Vibeke Skofterud, Norge, som 2012 vann på tiden 4.08.24. Hon slog Kerrin Pettys rekord från 1998 med mer än åtta minuter.
- Största segermarginalen till andre man är från 1950 då Nils ”Mora-Nisse” Karlsson vann med 21 minuter och 17 sekunder.
- Största tidsmarginalen mellan ettan och tvåan i damklassen, sedan den infördes 1997, är från Vasaloppet 2003: Ulrica Persson vann med 10 minuter och 5 sekunder.
- Minsta tidsmarginal mellan herr- och damsegrare är från loppet 2007 då Elin Ek var 4 minuter och 49 sekunder efter herrsegraren Oskar Svärd.
- Störst marginal mellan herr- och damsegrare är från loppet 1997 då Sofia Lind var 54 minuter och 54 sekunder efter herrsegraren Michail Botvinov.
- Medeltiden respektive mediantiden för alla deltagare i Vasaloppet de 96 loppen 1922–2020 är 7.58.34 och 7.54.18.
- Den sämsta tiden i ett Vasalopp är O. Larsson, IFK Falun, 1922: 14.11.00. (Han var nästan tre timmar efter näst siste man i mål.) Det är ett rekord som inte lär slås. Nu stängs målet tolv timmar och femton minuter efter starten, med andra ord klockan 20.15. Tiden kan dock tänjas något för att vänta in sista deltagaren och slutpatrullen.
- Den bästa sämsta-tiden i Vasaloppet är 7.48.49 (siste man 1938).

Damerna

- Första damen i Vasaloppet var Margit Nordin som kom sist i 1923 års lopp på tiden 10.09.42. Damer tilläts sedan inte officiellt att åka Vasaloppet förrän år 1981. (De fick åka Öppet Spår från 1979.)
- Officiell damklass i Vasaloppet infördes 1997. Första damsegraren i Vasaloppets historia blev Sofia Lind från Roslags-Länna, tid 5.06.35.
- Fem av de sex senaste åren har damsegraren lyckats ta sig in på topp 100 totalt sett i Vasaloppet. Bästa damplacering totalt i Vasaloppet har Lina Korsgren från 2020. Hon kom in på 57:e plats. Justyna Kowalczyk var bäst dessförinnan; hon kom på 71:a plats 2015. Britta Johansson Norgren var 81:a 2019, Katerina Smutná var 94:a 2016 och Lina Korsgren var 97:a 2018. Även Elin Ek 2007 kom in bland de 100 första åkarna, på 92:a plats. (När det var tillåtet med fri åkteknik var bästa placering av en dam 119:e av Maria Canins-Bonaldi, Italien, 1985.)
- 2011 var första året som de bästa damerna i Vasaloppet fick lika mycket i prispengar som de bästa herrarna. Från 2014 är damernas bergspris i Evertsberg lika som herrarnas, 10 000 kronor, och från 2016 har damerna också sju spurtpriser. Antalet kvinnor har ökat stadigt och 2014 var för det för första gången över 2000 kvinnliga deltagare i Vasaloppet.
- Fem år har Tjejvasan och Vasaloppet haft samma segrare: Ulrica Persson 2003, Susanne Nyström 2010, Jenny Hansson 2011 och Britta Johansson Norgren både 2017 och 2019. (Marie Johansson vann Tjejvasan 1989 och var snabbaste dam i Vasaloppet samma år.)

Officiellt bara en delad seger

- Per Erik Hedlund dömdes till segrare 1928 trots att han åkte i mål arm i arm med Sven Utterström. Men på den 5,6 ton tunga Vasaloppsstenen i Sälen är bådas namn ingraverade som segrare 1928, eftersom Per Erik Hedlund krävde det. Hedlund och ”Uttern” delade dessutom på sina respektive medaljer och lödde ihop en guld- och en silverdel så det blev en medalj åt var och en
- Arthur Häggblad och Hjalmar Blomstedt ville också dela segern och körde i mål samtidigt 1935, men Arthur gavs segern genom lottdragning. Det var andra gången i Vasaloppshistorien som segraren och tvåan delade guld- och silvermedaljerna och lödde ihop dem till en halva guld och en halva silver.
- 1947 delade Nils ”Mora-Nisse” Karlsson och klubbkamraten Anders Törnkvist segern, men ”Mora-Nisse” dömdes som segrare. Det var tredje gången i Vasaloppshistorien som ettan och tvåan sågade isär medaljerna så att de båda fick varsin medalj med en halva guld och en halva silver.
- Men 1988 fick bröderna Anders och Örjan Blomquist dela segern. Måldomaren tyckte Örjan var först över mållinjen, men tävlingsjuryn menade att det inte var möjligt att skilja dem åt och därför fick de dela segern. (Anders och Örjan hade tidigare delat segern i två andra långlopp: Engelbrektsloppet 1982 och Kalvträsk-loppet 1983.)

På pallen men ingen krans

- Anders Törnkvist är den herråkare som har flest andraplatser i Vasaloppet, fyra stycken. Näst flest har Daniel Tynell med tre andraplatser. Bland damerna har Sofia Lind varit tvåa fem gånger medan Britta Johansson Norgren varit tvåa fyra gånger.
- Stanislav Rezác från Tjeckien har flest tredjeplatser i Vasaloppet, fem stycken (samt en andraplats, men ingen seger). Han har åkt 22 Vasalopp och 15 gånger har han kommit bland de tio bästa! Han har dock vunnit Bergspriset i Evertsberg åtta gånger under karriären! Som 46-åring 2020 blev han 17:e man.
- Flest gånger bland de tre främsta utan att vinna har Anders Törnkvist, med sju ”pallplatser”. Men ingen individuell seger. Flest gånger i svit på prispallen utan att ha vunnit någon gång under karriären har Stian Hoelgaard med sina fem pallplatser 2016–2020.

Diskade

- Flera deltagare har genom åren diskvalificerats av olika orsaker i Vasaloppets lopp. Fem av dessa har diskats efter att ha kommit i mål bland de tre första:
  1938: Arthur Häggblad, trea i Vasaloppet, diskades efter att ha bytt ut sina felvallade skidor. (Trea blev i stället Hilding Olsson.)
  1982: Jean-Paul Pierrat, segrare i Vasaloppet, diskades för upprepade otillåtna skidbyten. (Segrare blev i stället Lars Frykberg.)
  2012: Nina Gässler, segrare i Cykelvasan, diskades efter att det (veckan efter Cykelvasan) framkom att hon hade lämnat ett positivt dopningsprov efter Farrisloppet i Norge den 16 juni 2012. Hon testades även efter Cykelvasan, men det provet var positivt. Hon stängdes av två år. (Segrare blev i stället Jennie Stenerhag.)
  2014: Olga Rotcheva, trea i Vasaloppet, diskades för att ha skejtat. (Trea blev i stället Annika Löfström.)
  2018: Laila Kveli, trea i Tjejvasan, diskades efter en incident 600 meter före mål där hon klev in i spåret framför Lina Korsgren, varpå att Lina blev tvungen att resa sig upp och gå åt sidan och i sin tur fällde Emilia Lindstedt. (Trea blev i stället Emilia Lindstedt.)

Långa sviter

- Längsta svit med placeringar bland de tio bästa i Vasaloppet har Oskar Svärd. Åren 1999–2011 radade han upp 13 raka Vasalopp bland de tio bästa, varav tre segrar. Hans placeringar i denna svit: 9, 2, 5, 3, 1, 4, 1, 5, 1, 4, 2, 7 och 7. År 2014 kom Oskar dessutom 9:a igen.
- I damklassen har Sofia Lind den längsta sviten med 10 stycken tio-i-topp-placeringar, varav fyra segrar: 1997–2006 fick hon placeringarna 1, 8, 1, 2, 2, 2, 2, 1, 1, 2. (1996 var hon dessutom första dam, men den officiella damklassen tillkom först 1997.)

Många lopp

- Den förste som åkte 20 Vasalopp var Algot Eriksson från Dala-Järna. Han deltog nämligen i de 20 första loppen. Först att åka 30 Vasalopp var Stig Bölling från Ludvika 1967. Först att åka 40 Vasalopp blev Stig Bölling 1977. Först att åka 50 lopp (Vasaloppet/Öppet Spår) var Gösta Aronsson från Herrljunga 2000. Först att åka 60 lopp (Vasaloppet/Öppet Spår) blev Bengt Eriksson från Sälen 2013.
- Bengt Eriksson, Sälens IF, åkte 2013 sitt 60:e lopp i obruten följd (54 Vasalopp och 6 Öppet Spår). Bengts bästa placeringar i Vasaloppet var tvåa 1958, trea 1965, fyra 1959 och femma 1961. Hans medelåktid under alla åren blev 5 timmar 49 minuter och hans medelplacering i Vasaloppet 1133.
- Börje Karlsson från Landsbro IF SK åkte som 86-åring Öppet Spår 2020, vilket var hans 60:e lopp. Dessförinnan hade han klarat 59 ”riktiga” Vasalopp. (Börje har dock startat i 61 Vasalopp, men 2017 och 2019 kom han inte i mål.)
- Gösta Lönnelid från Narkens IF åkte sitt 58:e lopp 2020.
- Torsten Löfgren, Rättvik, blev 2011 den förste att åka 50 ”riktiga” Vasalopp i följd. Flest ”riktiga” Vasalopp har Börje Karlsson från Landsbro åkt: 59, dock inte i obruten följd. Se ovan.

Internationellt

- Vasaloppet var från starten en nationell tävling. Men trycket från utlandet på 1940-talet ledde till att arrangörerna sökte dispens för några finska deltagare 1948. 1951 blev Vasaloppet en nordisk tävling och senare en internationell tävling.
- John Kristian Dahl, med tre segrar, är den ende utländske åkaren som har vunnit Vasaloppet mer än två gånger.
- I Vasaloppets herrtävling har det vid sex tillfällen inträffat att samtliga de tre pallplatserna gått till utländska deltagare, nämligen 2004, 2015, 2016, 2017, 2019 och 2020. Vid ytterligare tre tillfällen har det blivit utländsk dubbelseger: 1977, 2008 och 2014.
- Petter Eliassens andra seger i Vasaloppet 2020 var Norges åttonde herrseger i följd och Norges elfte herrseger totalt i Vasaloppets historia. Det var för övrigt tredje gången (efter 2016 och 2019) som de fyra första platserna belades av norrmän.
- I damklassen har det blivit utländskt på de tre pallplatserna en gång, nämligen 2012.
- Flest utländska åkare i toppen av Vasaloppet var det 2019. Oskar Kardin blev då bäste svensk på nionde plats – och hade således åtta utländska deltagare före sig. (Det var sju norrmän och Stanislav Rezác från Tjeckien.)

Vasaloppsspåret

- Ett Vasaloppspårs bredd är 220 millimeter c/c, vilket står för centrum till centrum (måttet mellan vänstra skidans mitt till den högra skidans mitt).
- På Vasaloppets startfält i Sälen finns, ett normalår, 52 stycken spår i bredd. Startfältets sammanlagda spårlängd är lika långt som hela loppet. Totalt i Vasaloppsarenan mellan Sälen och Mora finns under vinterveckan 2550 kilometer skidspår. (Så sent som 1952, när 379 skidåkare deltog, gick Vasaloppet i ett enda spår längs hela sträckan.)
- Den lägsta temperaturen vid starten av Vasaloppet i Sälen är -30 grader C, som uppmättes 1935 och 1987. Den högsta starttemperaturen, +4,5 grader C, uppmättes 2015.

Inställt

- Vasaloppet inställdes på grund av snöbrist 1932 och 1990. Även 1934 ställdes Vasaloppet in och snöbrist står officiellt angiven som orsak i rullorna. Men det är bara en liten del av sanningen. Det avgörande skälet var att FIS-spelen (föregångaren till skid-VM) i Sollefteå bjöd en övermäktig konkurrens och att det mesta tydde på att Vasaloppets deltagarantal var på väg mot ett nytt bottenrekord. Knappt 20 anmälningar hade kommit in när tävlingen blåstes av.
- År 1940, när andra världskriget brutit ut och finska vinterkriget pågick som värst, tänkte inte IFK Mora arrangera något Vasalopp, utan avsåg att ställa in det på grund av kriget och inkallningarna. Men krav höjdes att Vasaloppet skulle genomföras, och så gjordes. Det blev en manifestation till att visa beredskapsanda och styrka och att hela folket skulle åka skidor. Överskottet gick dessutom till Finlandshjälpen.

Mediabevakning

- Vasaloppets vintervecka bevakas normalt på plats av cirka 200 ackrediterade nationella och internationella journalister och fotografer.
- Första radiosändningen från Vasaloppet genomfördes redan 1925. 35 år senare, 1960, sände TV för första gången ett 20 minuters sammandrag från Vasaloppet. Den första direktsändningen i TV ägde rum 1966. Numera direktsänds Vasaloppet varje år av SVT. Sedan 2012 sänds även Tjejvasan i direktsändning.
- Vasaloppet 2015 TV-sändes direkt eller i efterhand i cirka 80 länder, vilket var rekord!
- Sveriges Televisions Vinterstudion sändes 2020 från en uppbyggd studio vid målet i Mora. Den fem timmar långa direktsändningen av Vasaloppet 2020 som sändes i SVT1 sågs av 3,5 miljoner tittare (genomsnittstittningen låg på 1 717 000 tittare). (Samtidigt som sändningen från Vasaloppet visades dessutom damstafetten i Lahtis i Kunskapskanalen.). I SVT Play hade Vasaloppssändningen 687 000 starter. Redan den inledande halvtimmen från Berga by som startade i SVT1 klockan 07.30 sågs av 716 000 morgonpigga tittare. Sammanfattningen på söndagseftermiddagen sågs av 573 000 tittare. Den över tolv timmar långa SVT Play-sändningen direkt från spåret, med de åkande reportrarna Clara Henry och Mattias Svahn, hade 527 000 starter vilket med bred marginal var nytt tittarrekord för en ”Åkande reporter-sändning” från Vasaloppet. Förutom Vasaloppssöndagens sändningar sände SVT ett inför-magasin i Vinterstudion på lördagen som sågs av 486 000 tittare.
- Tjejvasan direktsändes 2019 för nionde året i följd. Den regniga Tjejvasan sågs av 472 000 tittare i genomsnitt.
- Vasaloppets egen playtjänst Vasaloppet.TV hade 289 362 tittningar under Vasaloppets vintervecka 21 februari–1 mars 2020.

Teknikutvecklingen

- Från Vasaloppet 1924 rapporterades: ”Pressens representanter, inalles ett 15-tal, hade det anmärkningsvärt dåligt ställt med möjligheterna att snabbt kunna såväl erhålla som vidare distribuera tiderna, från loppet. Konkurrensen om den enda stackars telefonen var mördande.”

Från 1949 läser vi: ”Telefoncentralen förestås av tre man med en betydande skara telefonfröknar, maskinskriverskor och rapportpojkar. Ett stort antal extra telefoner är för tillfället indragna och med namnanropet ’Vasaloppet Mora’. Här mottas rapporterna från alla tidkontrollerna. Minuten efter en rapport är den utskriven, hektograferas i många exemplar och sänds iväg med rapportpojkarna till de väntande pressmännen och cheferna för anslagstavlorna…”

Tack vare IBM infördes 1967 tidtagning med datorns hjälp. Men det handlade om stora och tunga hålkortsmaskiner som behövde två stora lastbilar för att bli transporterade till Mora. Fram till 1974 användes hålkort, men 1975 var det premiär för streckkod på deltagarnas startkort. 1983 infördes elektronisk tidtagning och 1989 klev persondatorerna in i Vasaloppet. 1994 försågs elitåkarna med elektroniska chip för tidtagning och sedan 1998 har samtliga deltagare ett elektroniskt chip runt fotleden.

År 2000 blev alla tider tillgängliga via internet och 2004 kunde man få ett sms med valfri deltagares tider. 2008 blev det möjligt att följa enskilda åkare, med mellantider, prognos om sluttid, avstånd till ledaren etcetera på en interaktiv karta på Vasaloppets webb. 2013 hamnade Vasaloppet i ”molnet”. Molntekniken ger Vasaloppet ytterligare flexibilitet att anpassa kapacitet efter efterfrågan. Då Vasaloppets webb är mycket hårt belastad under Vasaloppsveckorna krävs stor kapacitet med mycket god prestanda.

Antal deltagare

- Rekord i antal startande i Vasaloppet är från det 86:e loppet 2010 då 15 709 personer gav sig iväg i fäders spår. (Men 2018 var det rekordmånga som hade anmält sig: 17 041.)
- Under årens lopp har sammanlagt 1 431 046 skidåkare genomfört sitt lopp ”I fäders spår för framtids segrar” (varav 600 116 i själva Vasaloppet). Räknar man in även alla målgångar i sommarloppen sedan 2008 (exklusive Hemmavasan 2020) har 1 645 514 målgångar i Mora noterats.
- Tretton lopp (inklusive två Barnens Vasalopp skidor) under tio dagars vintervecka 2020 lockade 59 522 anmälda deltagare. Det var en liten nedgång jämfört med de senaste åren, som till största delen nog kan förklaras av de dåliga snöförhållandena som försvårade skidträning på många håll i landet. Av de anmälda kom 49 036 till start och 93,3 procent av dessa, 45 769 deltagare, tog sig i mål (inklusive Stafettvasans fem sträckor).
- Den snöiga och tuffa Vasaloppsöndagen från 2019 upprepade sig 2020. 1 mars 2020 var det 85,8 procent, ungefär lika stor andel som 2019, av de 13 915 startande som tog sig hela vägen från starten i Berga by till målet i Mora.
- Deltagarna i Vasaloppets vintervecka 2020 kom från 64 olika nationer. (Rekordet är 70 nationer från 2018.) 86,5 procent av 2020 års deltagare var från Sverige och följaktligen 13,5 procent från övriga nationer. Flest från Norge 4 procent, Danmark 2,2 procent, Finland 1,6 procent och Tyskland 1 procent. Året innan, 2019, kom 90 procent av deltagarna från Sverige.
- Cirka 36 procent av de startande under vinterveckan 2020 var kvinnor och cirka 64 procent män. I Vasaloppet 2020 var 16,6 procent av de som startade kvinnor och 83,4 procent män.

Vasaloppstrippeln 90, Vasaloppstrippeln 45 och Vasaloppstrippeln 30

- Ultravasan hade sin premiär 2014 och då var det första gången som man kunde göra det som Vasaloppet nu officiellt kallar Vasaloppstrippeln 90. För att klara av den krävs att man åker skidor, cyklar och springer 90 kilometer i fäders spår under ett och samma kalenderår. Dvs tre fullängdslopp – på skidor i Vasaloppet eller Öppet Spår eller Nattvasan 90, på cykel i Cykelvasan 90 eller Cykelvasan Öppet Spår, samt genom att (gå, jogga eller) springa Ultravasan 90.
  Antal deltagare som genomfört Vasaloppstrippeln 90 och snabbaste totaltid: 2014: 14 st (13 herrar, 1 dam) 2015: 18 st (17 herrar, 1 dam) 2016: 32 st (28 herrar, 4 damer) 2017: 121 st (95 herrar, 26 damer) 2018: 247 st (193 herrar, 54 damer) 2019: 297 st (219 herrar, 78 damer) 2020: 141 st (97 herrar, 44 damer) Damer: Anna Ståhlkloo, Sollerön, 18.17.16 (2019) Herrar: Johan Eriksson, Kopparberg, 15.41.09 (2018).
- Vasaloppstrippeln 45 med Vasaloppet 45 eller Nattvasan 45, Cykelvasan 45 och Ultravasan 45 under ett kalenderår lanserades 2018.
  Antal deltagare som genomfört Vasaloppstrippeln 45 och snabbaste totaltid: 2018: 39 st (20 herrar, 19 damer) 2019: 166 st (56 herrar, 110 damer) 2020: 146 st (65 herrar, 81 damer) Damer: Lisa Ring, Hägersten, 8.44.46 (2019) Herrar: Anton Zheltoukhov, Ryssland, 7.55.52 (2019).
- Vasaloppstrippeln 30 kunde man för första gången göra 2020. Följande lopp ingår: Vasaloppet 30 eller Tjejvasan, Cykelvasan 30 och Trailvasan 30.
  Antal deltagare som genomförde Vasaloppstrippeln 30: 241 st (37 herrar, 204 damer). Sommarloppen i Vasaloppstrippeln ersattes 2020 av Hemmavasans lopp och några rekordtider noterades därför inte 2020.
- Två veteraner (som åkt minst 30 Vasaloppet eller Öppet Spår) har även genomfört Vasaloppstrippeln 90: Margareta Östensson Lindblom från Falun 2018 samt Tomas Stöt från Mora 2019, då han blev veteran, och även 2020.

Tio-i-topp både vinter och sommar

- Fyra deltagare har varit bland de tio främsta över 90 km både på vintern och på sommaren – med andra ord både i Vasaloppet och i Cykelvasan 90 eller i Ultravasan 90. De är:
  Anders Myrland (8:a Vasaloppet 2008, 10:a Ultravasan 90 2014)
  Annika Löfström (8:a Vasaloppet 2012, 9:a Vasaloppet 2013, 3:a Vasaloppet 2014, 8:a Vasaloppet 2015, 5:a Cykelvasan 90 2010)
  Susanne Nyström (10:a Vasaloppet 2004, 6:a Vasaloppet 2005, 1:a Vasaloppet 2010, 2:a Vasaloppet 2011, 5:a Vasaloppet 2012, 5:a Vasaloppet 2013, 4:a Vasaloppet 2014, 7:a Cykelvasan 90 2009, 10:a Cykelvasan 90 2012)
  Emilia Lindstedt (7:a Vasaloppet 2016, 4:a Vasaloppet 2017, 9:a Ultravasan 90 2018)
  (Bonus: Sofia Byhlinder som vann Ultravasan 45 2019 var 7:a i Vasaloppet 2003)

Siffror och jämförelser

- Sedan 1922 har 600 116 Vasaloppsåkare skidat i mål efter fullbordat Vasalopp (90 km), och tillsammans i de 96 loppen har de åkt en sträcka motsvarande 1 347 varv runt jorden eller 70 resor månen tur och retur. (Sett till alla målgångar i alla lopp, både vinter och sommar, är den totala siffran nu över 1,6 miljoner målgångar.)
- Varje åkare i Vasaloppet går i genomsnitt ned 3 kg under ett lopp, vilket gör att drygt 24 000 Vasaloppsåkare ”saknas” efter alla de 96 loppen.
- Kroppslängden minskar under ett Vasalopp. Diskarna i ryggraden trycks ihop och fotvalven trampas ner. Under ett Vasalopp krymper åkarna med sammanlagt 220 meter.
- Åkarna utvecklar under ett Vasalopp så mycket energi att det skulle räcka till att tända 221 000 60-watts glödlampor. Det motsvarar 884 000 lågenergilampor (15 W) eller cirka 2 miljoner LED-lampor.

Olika färg på nummerlapparna

- Vasaloppet har olika nummerserier för olika startled. I elitledet för herrar finns startnummer 1–300, dameliten har startnummer som börjar på 500–. I startled ett finns startnummer 1000–1499. Startled två: 2000–2749. Startled tre: 3000–3999. Startled fyra: 4000–4999. Startled fem: 5000–5999. Startled sex: 6000–6999. Startled sju: 7000–7999. Startled åtta: 8000–8999. Startled nio: 9000–9999. Startled tio: 10000–15999. Damer har gula nummerlappar: 17000–19999, Vasaloppsveteraner (de som åkt över 30 lopp) har orange nummerlapp och startnummer 30001–30349.
- Deltagare i Visma Ski Classics har också färgade västar i Vasaloppet: Bäste herre och dam i totalcupen Visma Ski Classics Champion bär gul väst ”CHAMP”. Ledarna av sprintcupen Visma Ski Classics Sprint bär grön väst ”SPRINT”. Ledarna av ungdomscupen Visma Ski Classics Youth (dam/herr upp till 26 år) bär rosa väst ”YOUTH” och ledarna i Climb Trophy bär den rödsvart-rutiga bergsvästen ”CLIMB”.

Svårslaget familjerekord

- 1968 ställde nio bröder Berg från jämtländska Bodsjöböle upp i Vasaloppet: Lars, Stig, Hugo, Gunnar, Erik, Per, John, Oskar och Nils. Den yngste var 22 och den äldste 47 år. Alla var skogsarbetare till yrket och alla fullföljde loppet.

Flest målgångar

- Carina Hammarstrand har gjort 190 målgångar genom åren under Vasaloppets vinter- och sommarvecka. När hon åkte Öppet Spår söndag 2020 blev hon officiellt veteran också. Under vinterveckan 2020 åkte hon nio av loppen och sammanlagt 393 kilometer. Totalt över 9 000 kilometer under nu 30 år.

… och till sist vad alla deltagare dricker:

- Varje deltagare i Vasaloppets vintervecka dricker drygt 0,6 liter blåbärssoppa. 2019 drack de tillsammans 33 900 liter Ekströms blåbärssoppa, 28 000 liter Enervit sportdryck, 11 900 liter grönsaksbuljong och 3 100 liter kaffe vid de sju kontrollerna. Här äter de också nästan 200 000 Vasaloppsbullar. Till allt detta behövs cirka 500 000 pappersmuggar (som förstås går till återvinning).

RESULTATLISTA VASALOPPET 2020

30 bästa i Vasaloppet 2020

PLAC.	Herrar	TID	Damer	TID
1	Petter Eliassen, Norge	4.25.14	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	4.41.02
2	Stian Hoelgaard, Norge	4.25.15	Britta Johansson Norgren, Sollefteå Skidor IF	4.47.11
3	Torleif Syrstad, Norge	4.25.57	Katerina Smutná, Tjeckien	4.49.25
4	Tord Asle Gjerdalen, Norge	4.26.02	Ida Dahl, IFK Mora SK	4.50.50
5	Klas Nilsson, Skellefteå XC Club	4.26.13	Kari Vikhagen Gjeitnes, Norge	4.51.25
6	Andreas Nygaard, Norge	4.28.31	Laila Kveli, Norge	4.53.19
7	Nils Persson, Östersunds SK	4.28.32	Thea Krokan Murud, Norge	4.53.25
8	Anders Aukland, Norge	4.28.34	Jenny Larsson, Östersunds SK	4.57.57
9	Max Novak, Offerdals SK	4.28.34	Emilie Fleten, Norge	4.58.33
10	Simen Engebretsen Nordli, Norge	4.28.35	Heli Heiskanen, Finland	5.08.54
11	Joar Andreas Thele, Norge	4.28.35	Roxana Lacroix, Frankrike	5.09.24
12	Marcus Johansson, Ulricehamns IF	4.28.41	Marie Kromer, Frankrike	5.13.03
13	Magnus Vesterheim, Norge	4.28.44	Barbro Saetha, Norge	5.21.38
14	Bob Impola, Karlslunds IF SF	4.28.46	Olga Tsareva, Ryssland	5.14.06
15	Johan Lövgren, Vännäs SK	4.28.48	Karolina Grohova, Tjeckien	5.14.21
16	Tore Björseth Berdal, Norge	4.29.14	Sofie Elebro, Östersunds SK	5.15.04
17	Stanislav Rezac, Tjeckien	4.29.23	Magdalena Pajala, Strömnäs GIF	5.17.20
18	Emil Persson, Östersunds SK	4.29.25	Kati Roivas, Finland	5.18.38
19	Niklas Henriksson, I 19 IF	4.29.25	Ulrika Axelsson, Sya SK	5.18.39
20	Öyvind Moen Fjeld, Norge	4.29.31	Julia Angelsiöö, Storvreta IK	5.18.41
21	Morten Eide Pedersen, Norge	4.31.24	Sofia Lindberg, Robertsfors IK	5.18.44
22	Ari Luusua, Finland	4.31.25	Noora Kivikko, Finland	5.26.59
23	Maxim Vylegzhanin, Ryssland	4.31.53	Sandra Adriansson, Borgstena IF	5.28.26
24	Viktor Mäenpää, Finland	4.32.24	Oda Nerdrum, Norge	5.29.52
25	Stian Berg, Norge	4.34.26	Karin Wallén, Falun Borlänge SK	5.31.01
26	Öystein Pettersen, Norge	4.34.28	MNiina Virtanen, Finland	5.31.52
27	Gabriel Höjlind, IFK Mora SK	4.34.41	Berit Gjelten, Norge	5.32.22
28	Dan Moberg, IFK Skövde SK	4.34.4	Ingeborg Dahl, Norge	5.33.03
29	Markus Jönsson, Tranemo IF Skidklubb	4.34.42	Ida Lindkvist, IFK Mora SK	5.36.48
30	Hannes Mäenpää, Finland	4.34.44	Elin Hagavold, Norge	5.40.12

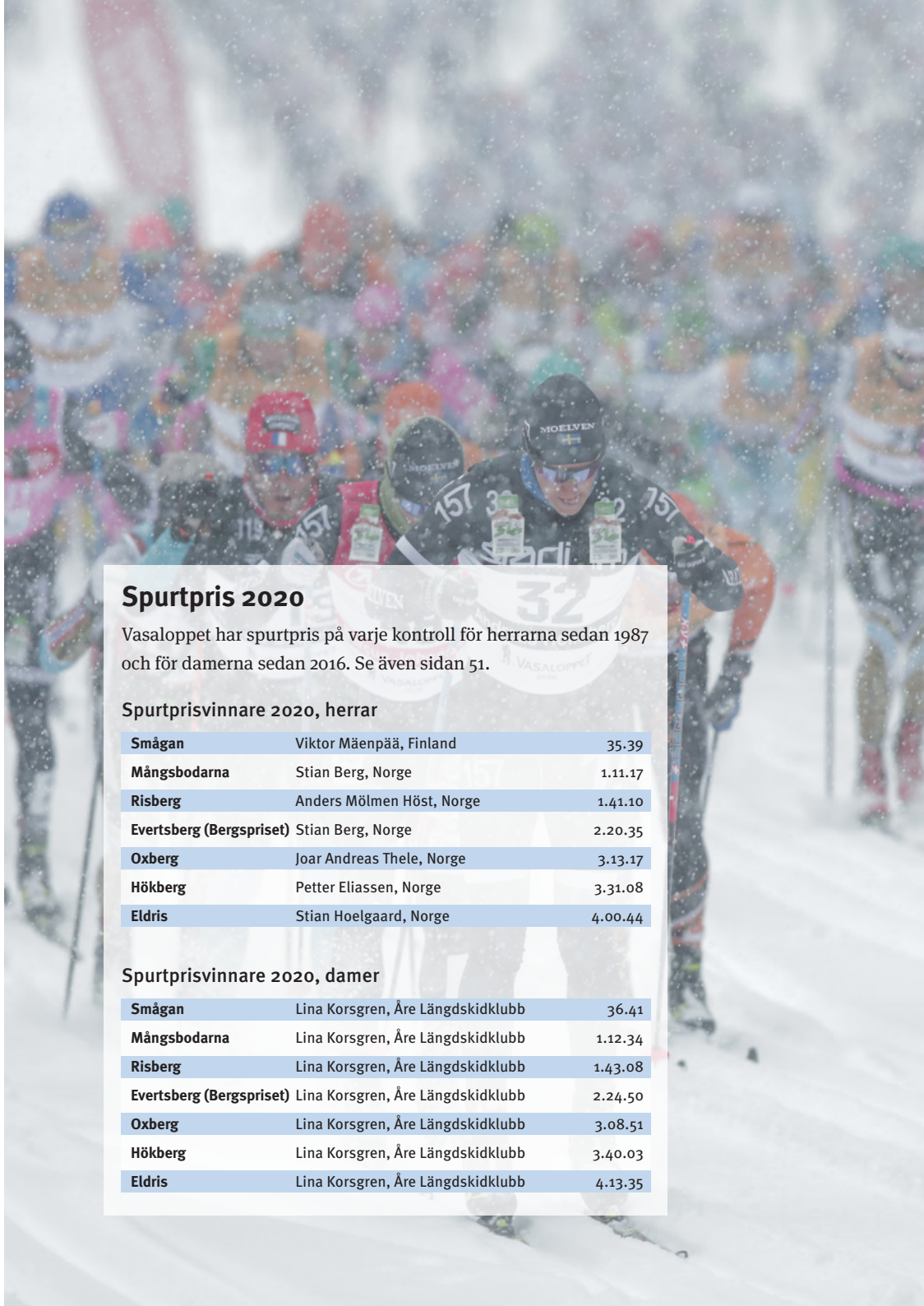

Spurtpris 2020

Vasaloppet har spurtpris på varje kontroll för herrarna sedan 1987 och för damerna sedan 2016. Se även sidan 51.

Spurtprisvinnare 2020, herrar

Smågan	Viktor Mäenpää, Finland	35.39
Mångsbodarna	Stian Berg, Norge	1.11.17
Risberg	Anders Mölmen Höst, Norge	1.41.10
Evertsberg (Bergspriset)	Stian Berg, Norge	2.20.35
Oxberg	Joar Andreas Thele, Norge	3.13.17
Hökberg	Petter Eliassen, Norge	3.31.08
Eldris	Stian Hoelgaard, Norge	4.00.44

Spurtprisvinnare 2020, damer

Smågan	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	36.41
Mångsbodarna	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	1.12.34
Risberg	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	1.43.08
Evertsberg (Bergspriset)	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	2.24.50
Oxberg	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	3.08.51
Hökberg	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	3.40.03
Eldris	Lina Korsgren, Åre Längdskidklubb	4.13.35

VASALOPPET

97:E VASALOPPET, SÖNDAG 7 MARS

Första loppet: 1922
Sälen – Mora, 90 km
Max antal deltagare 2021: 400 (normalt 15 800)

Seedning i Vasaloppet

Dessa kriterier gäller för att kunna seeda sig för att delta i Vasaloppet elit 2021:

Vasaloppet elit kommer att ha ett maxtak på cirka 300 i herrklassen och cirka 100 i damklassen.

- Följande kan anmäla sig till Vasaloppet elit herrklass:
  De 150 främst placerade i Vasaloppet 2020, som är garanterade startplats.
  Alla Visma Ski Classics-deltagare.
  De 25 främsta i Svenska långloppscupen 2020 (totalställningen).
  De som seedar sig till led Elit från seedningslopp säsongen 2020/2021.
  De med maximalt 150 FIS-punkter.
- Följande kan anmäla sig till Vasaloppet elit damklass:
  De 50 främst placerade i Vasaloppet 2020, som är garanterade startplats.
  Alla Visma Ski Classics deltagare.
  De tre främsta i Svenska långloppscupen 2020 (totalställningen).
  De som seedar sig till led 2 från seedningslopp säsongen 2020/21.
  De med maximalt 200 FIS-punkter.

Start

Vasaloppet 2021 innehåller två tävlingsklasser: damer (D19 –) och herrar (H19 –), med start för damerna kl 07.40 och för herrarna kl 08.00. Åktekniken är klassisk.

Reptider

Årligen sker en översyn av de spärrtider som åkarna måste klara för att få fortsätta till nästa kontroll. Detta sker av omtanke och för åkarnas bästa. Följande tider gäller:

Smågan	10.30
Mångsbodarna	12.15
Risberg	13.45
Evertsberg	15.00
Oxberg	16.30
Hökberg	17.40
Eldris	19.00

Respektive kontroll måste lämnas inom 10 minuter efter att reptiden har passerats. Tävlingsledningen förbehåller sig rätten att ändra reptiderna vid extrema väderleksförhållanden.

Löpare som bryter transporteras till målet via en omfattande transportapparat. Vid kontrollerna väntar flera stora bussar, och vid omdirigering kan göras vid stort manfall vid vissa avsnitt. En funktionär svarar för hela organisationen av transporterna, och inga bussar får lämna kontrollerna utan hans medgivande. Via kommunikationsradion står han i förbindelse med slutpatrull och kontrollchefer. Vid speciella chipavläsningsstationer för brytande får allmänhet och representanter för media ett snabbt svar på frågan om och var en skidåkare brutit loppet.

Vasaloppets tävlingsjury

Juryn 2021 består av TD Michel Rainer (Italien), Nationell TD Pär Dudal samt Vasaloppets två tävlingsledare Bo Johansson och Annlouise Almqvist.

Priser Vasaloppet

IBM:s hederspris
Segraren får en vinnartrofé. Trofén är en glasstatyett, formgiven och tillverkad av konstnären Kjell Janson, Mora.

Spurtpris/Bergspris
Volvos spurtpris i Smågan
IBM:s spurtpris i Mångsbodarna
Ahlsells spurtpris i Risberg
Stadiums bergspris i Evertsberg
Stadiums spurtpris i Oxberg
Preems spurtpris i Hökberg
Volvos spurtpris i Eldris
Bergspris på 10 000 kr till första dam och herre i Evertsberg. Spurtpris på 4 000 kr till första dam och herre vid alla de andra kontrollerna, Smågan, Mångsbodarna, Risberg, Oxberg, Hökberg och Eldris.

Rekordbonus
Den åkare som slår gällande rekordtid i Vasaloppet får 50 000 kr i rekordbonus. Gäller både damer och herrar.

Placeringsmedaljer och prestationsmedalj
Placeringsmedaljer – guld, silver och brons – delas ut till ettan, tvåan och trean.

Deltagare som åker i mål inom segrartiden + 50 procent tilldelas Vasaloppets prestationsmedalj:

1 712 herrar och 116 damer fick prestationsmedalj i Vasaloppet 2020. Medaljtiden blev för herrar 6.37.52 och för damer 7.01.33.

Vid det allra första Vasaloppet 1922 fick samtliga som fullföljde loppet en ”minnespenning”. Till det andra loppet 1923 fastställdes maximitiden för att erhålla minnespenningen till segrartiden + 50 procent. Tidningen Dalpilen kommenterade: ”Efter vad som visade sig i fjol är denna begränsning för de flesta av ringa eller ingen betydelse.”

Deltagarmedalj och diplom

Alla som fullföljer Vasaloppet får i vanliga fall en deltagarmedalj och ett diplom.

Prisutdelning

Träningsstipendium utdelas till respektive åkares klubb. Beloppen är justerade 2021:

	HERRAR	DAMER
1:an	75 000	75 000
2:an	35 000	35 000
3:an	25 000	25 000
4:an	17 000	17 000
5:an	12 000	12 000
6:an	7 000	7 000
S:a	**171 000**	**171 000**

Beloppen i SEK.

Lagpris

Lagpris i Vasaloppet delades ut 1922–2011, till den förening som hade de tre åkarna med lägst sammanlagda sluttid. Men numera delas inget lagpris ut. Utländska deltagare har inte fått delta i lagtävlingen och eftersom många svenska elitåkare numera tävlar i team, anser Vasaloppet att lagtävlingens regler inte fungerar tillfredsställande.

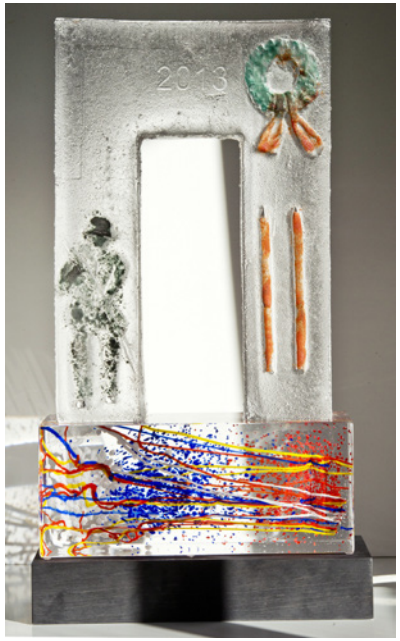

Vasaloppets segrartrofé i sandgjutet glas, av Mora-konstnären Kjell Janson, väger 20 kilo och har delats ut sedan 2013.

”Svensk succé i Vasaloppet. Det behövdes fyra norrmän för att slå en svensk...”

(Twittraren Sir Nisse efter Vasaloppet 2020. Klas Nilsson var bäste svensk som femma.)

Petter Eliassen vann Vasaloppet 2020 före Stian Hoelgaard.

Topp tre damer i Vasaloppet 2020. Från vänster: Tvåan Britta Johansson Norgren, segraren Lina Korsgren och trean Katerina Smutná.

VASALOPPETS START, MÅL OCH SJU KONTROLLER

STARTEN I SÄLEN (350 m ö h)
1922 startades det första Vasaloppet vid Olnispagården i Sälens By. Startplatsen har flyttats vid ett par tillfällen för att sedan 1961 vara permanent i Berga By. 1995 invigdes det nya ”starthuset” vid starten i Berga, då också Vasaloppsstenen med alla herrsegrar-namnen ingraverade flyttades hit. Redan 3 km från starten når åkarna loppets högsta punkt på 528 meter över havet.

SMÅGAN (484 m ö h)
Kontrollen i Smågan är den yngsta av Vasaloppets sju kontroller. 1983 tillkom den på prov och blev året därpå officiell kontroll. Vasaloppets första kontroll ligger vackert belägen på myrarna knappt 11 km från starten vid sjön Smågan. De långa backarna direkt efter starten har sugit musten ur många vasalöpare genom åren, så här passar det bra att fylla på med ny energi i form av sport-dryck. Eftersom åkarna kommer så tidigt in till den här kontrollen serveras bara sport-dryck och vatten.

MÅNGSBODARNA (430 m ö h)
Efter 24 km åkning i lätt kuperad terräng når man äntligen den första kontrollen med blåbärssoppa. Mångsbodarna är en av tre kontroller som funnits med sedan det allra första loppet 1922. Här sker den första växlingen för lagen som åker Stafettvasan. Efter att ha fyllt på kroppens energidepåer med bullar, buljong, vatten och blåbärs-soppa går spåret härligt utför.

RISBERG (385 m ö h)
Risberg är en av flera vackra fäbodar längs Vasaloppsspåret. Efter en kraftig stigning från Tennäng och sen den branta utförs-löpan når vi Risbergskontrollen, drygt 35 km från starten. Kontrollen tillkom 1963 och upprustades med nya kontrollbyggnader i timmer inför Vasaloppet 2004. Här går det att fylla på med ny energi från hela menyn – sportdryck, blåbärssoppa, buljong, vatten och bullar.

EVERTSBERG (429 m ö.h.)
47 km och lite mer än halva loppet avklarat. Evertsberg är en av de tre ursprungliga kontrollerna. Under det första Vasaloppet 1922 fanns i Evertsberg loppets första tid- och matkontroll. Förutom den vanliga menyn kan vasalöparen pigga upp sig med en kopp rykande färskt kaffe. En härlig utförslöpa på 7 km väntar.

OXBERG (247 m ö.h.)
Strax före kontrollen finns ”Suckarnas backe” eller ”Lundbäcksbacken” som den också kallas. Med en höjdskillnad på 50 m har Vasaloppet mer än en gång avgjorts här. Oxberg är den sista av de tre ursprungskon-trollerna. I Oxberg finns även startplatsen för flera av vinterveckans kortare lopp. Målet börjar sakta närma sig, nu är det bara 28 km kvar till Mora.

HÖKBERG (253 m ö.h.)
De sista backarna är avklarade och nu väntar några härliga utförslöpor. Kontrollen i Hökberg kom till 1963 och innebar att spåret fick en ny sträckning. Här kan den som inte har så bråttom passa på att njuta av den fantastiska utsikten över berg och sjö. Här, liksom vid övriga kontroller, finns det möjlighet att få skidorna vallade och skavsår omplåstrade. Det är skönt att veta att de resterande 19 km går genom lättåkt terräng.

ELDRIS (205 m ö.h.)
Den sista kontrollen, med bara 9 km kvar till målet i Mora, etablerades 1935. På 20-talet var Eldris troligen en hemlig kontroll med förvarning till målet i Mora. Förvarningen krävde telefon och det fanns vid stationen i Eldris. Här är sista chansen att tanka kroppen med blåbärssoppa, kaffe eller något annat uppiggande. Åskådarleden tätnar och med publikens stöd klaras galant de sista, härliga kilometerna till Mora.

MÅLET I MORA (162 m ö.h.)
Målplatsen var från början självklar med placering på Vasagatan mitt emot Anders Zorns staty av Gustav Eriksson Vasa och där finns den än idag. En nio mils lång resa börjar närma sig sitt slut. Efter att ha passerat den berömda klockstapeln sker målgången under portalen med devisen ”I fäders spår för framtids segrar”. Det är definitivt en seger att ta sig de nio milen från Sälen till Mora, oavsett om man är först eller inte. Välkommen till målet i Mora!

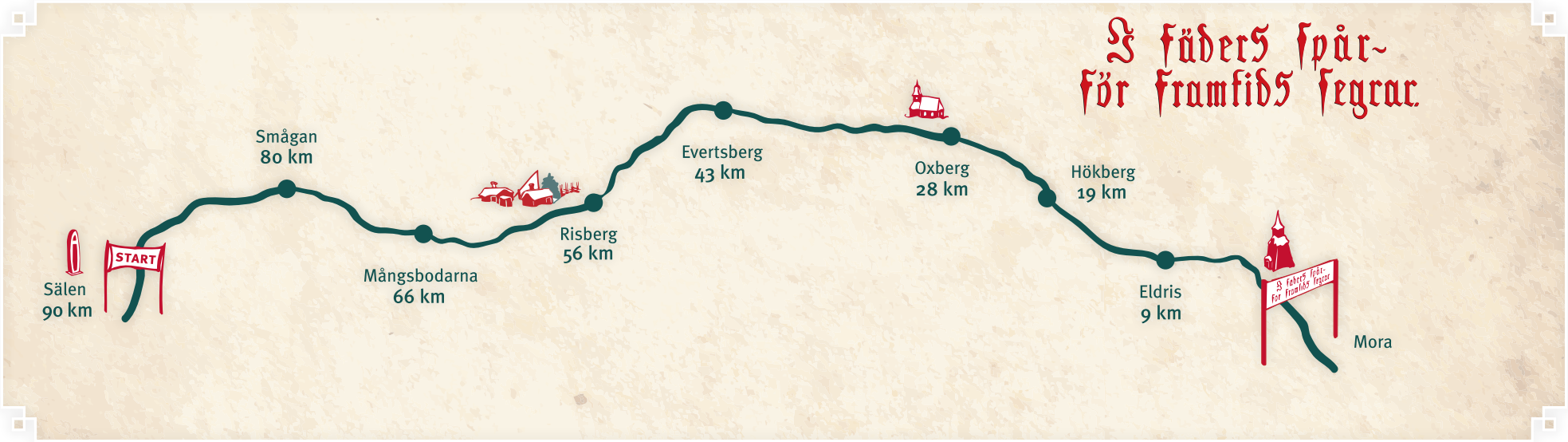

VASALOPPET 30

25:E VASALOPPET 30 – INSTÄLLT

Oxberg – Mora, 30 km
Första loppet: 1997
Max antal deltagare: 10 000

Start

Första start kl 09.00. Därefter start var 15:e minut i grupper. Åkteknik är klassisk.

Reptid

För att deltagaren ska få fortsätta loppet ska deltagaren ha anlänt till kontrollen i Eldris före kl 17.00. Kontrollen måste lämnas inom 10 min efter att reptiden passerats. Denna reptid är satt av säkerhetsskäl. Vid extrema väderförhållanden har tävlingsledningen rätt att ändra tiden. Om deltagaren kommer för sent till kontrollen tas chipet om hand av sjukvårdspersonal. Transport ordnas till Mora.

Mål

När deltagaren passerat mål registrerar chipet deltagarens åktid. Målet stänger kl 18.30.

Loppets historia

”Kort-Vasan” var en idé från ICA, en vidareutveckling av ICA-Öppet som var ett lopp för alla ICA-anställda. Kort-Vasans 30 km riktade sig enbart till ICA-kortsinnehavare och genomfördes första gången redan 1996 mellan Oxberg och Mora. Från och med 1997 blev Kortvasan ett lopp för alla.

Första loppen gick på en onsdag. Sedan 2002 körs loppet på första fredagen i Vasaloppets vintervecka.

Syftet med loppet är att ge fler möjlighet att åka ett lopp och uppleva atmosfären i Vasaloppsspåret. Därför är loppet ett lopp för hela familjen och åldersgränsen har successivt sänkts; sedan 2007 kan man åka loppet redan från det år man fyller 12 år.

Det är ett motionslopp, därför är det ingen som vinner. Men den som är först över mållinjen är också först i mål i hela Vasaloppets vintervecka.

Till år 2020 ändrades loppets namn från Kortvasan till Vasaloppet 30. Loppet är ett motionslopp, därför är det ingen som vinner. Men den som är först över mållinjen är också först i mål i hela Vasaloppets vintervecka. Den inofficiella rekordtiden är från 2020 då Gabriel Thorn, SK Bore, åkte de 30 kilometerna på 1.08.09

Vasaloppet 30 deltagarstatistik 1997 – 2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	6 216	4 807	106	4 701
2019	6 812	5 720	58	5 662
2018	7 023	5 867	82	5 785
2017	7 274	6 143	66	6 077
2016	7 733	6 249	40	6 209
2015	8 824	6 504	79	6 425
2014	9 668	7 355	684	6 671
2013	9 744	7 977	98	7 879
2012	9 206	7 476	212	7 264
2011	8 186	7 025	86	6 939
2010	7 434	6 296	76	6 220
2009	6 525	5 614	79	5 535
2008	6 840	5 621	154	5 467
2007	7 272	5 721	117	5 604
2006	7 175	6 202	129	6 073
2005	6 335	5 029	59	4 970
2004	5 514	4 905	65	4 840
2003	4 403	3 892	68	3 824
2002	3 710	2 984	59	2 925
2001	2 331	1 460	45	1 415
2000	2 592	2 097	36	2 061
1999	2 394	1 891	14	1 877
1998	1 933	1 544	29	1 515
1997	981	807	7	800

TJEJVASAN

33:E TJEJVASAN, LÖRDAG 27 FEBRUARI

Oxberg – Mora, 30 km
Första loppet: 1988
Max antal deltagare 2021: 100 (normalt 10 000)

Seedning

Seedning kan normalt göras till elitled, led 1A, 1B och 2 i tävlingsklass och till led 3 och led 4 i motionsklass.

- Följande kan anmäla sig till Tjejvasan Elit 2021:
  De 50 främsta i Tjejvasan 2020, som är garanterade startplats.
  Alla som har en giltig FIS-kod med maximalt 500 punkter.

Start

Klockan 09.00 vid kontrollen i Oxberg.

Tjejvasans tävlingsjury

Juryn består av TD Gudrun Ekblom, Nationell TD Gunilla Stenmark samt Tjejvasans två tävlingsledare Helene Söderlund och Cathrine Mörk.

Priser tävlingsklassen 2021

Individuella priser i form av träningsstipendier på totalt 107 000 kr utdelas.

1:an	40 000
2:an	20 000
3:an	15 000
4:an	10 000
5:an	8 000
6:an	6 000
Summa	**99 000**

Spurtpris i Hökberg: 4 000 kr
DHL:s spurtpris i Eldris: 4 000 kr
Summa stipendier och spurtpriser: 107 000 kr
Den åkare som slår gällande rekordtid i Tjejvasan får normalt 50 000 kr i rekordbonus. Bonusen gäller inte i år eftersom starten är flyttad och loppet därmed kortare.

Inget lagpris i Tjejvasan.

Totalt antal pristagare: 6 främsta. Alla priser i SEK.

Placeringsmedaljer – guld, silver och brons – delas ut till ettan, tvåan och trean. Alla som åker i mål får deltagarmedaljer.

Tjejvasans historia

1917 instiftades officiellt SM på skidor 10 km för damer (medan herrarna fick SM redan 1910). Flera distrikt instiftade även DM för damer under 1910-talet. Men tävlingar för kvinnor var under seklets första decennier relativt sällsynta och inget internationellt utbyte ägde rum förrän 1949.

1923 åkte Margit Nordin från IFK Grängesberg Vasaloppet, men sedan stängdes loppet för damer. Åtta dagar efter loppet, den 12 mars, hade Vasaloppsarrangörerna styrelsemöte. I protokollets paragraf 8 skrevs: ”En framhållan om att förbjuda damer tillträde bifalls enhälligt.” Idrottsbladet kommenterade beslutet: ”Det blir något av cirkus och skådespel över Vasaloppet med kvinnligt deltagande och den cirkusdoften får inte vidröra vår enda tävling byggd på historiska motiv. Som väl är finns det även i Mora omdömesgilla ledare, som äro av samma åsikt.”

1949 gjorde Vasaloppet faktiskt ett försök med en damtävling över 2 mil: ”Visserligen ställde bara nio upp, men de skötte sig så bra att läkarna efteråt konstaterade, att flickorna föreföll mindre ansträngda efter 2 mil än efter de vanliga enmilstävlingarna.”

När Öppet Spår startade 1979 fick kvinnor äntligen åka i Vasaloppsspåret igen och 1981 hade Internationella skidförbundet ändrat sina tävlingsbestämmelser så att damer och herrar kunde delta i en och samma klass på exakt likadana tävlingsvillkor. Lydelsen av den tidigare regeln, och om den ens fanns, är dock osäker.

Motionsidrott för tjejer var på frammarsch under 1980-talet och snart skulle de också få sitt eget "Vasalopp" – Tjejvasan föddes! På hösten 1986 var planen att sträckan skulle bli 42 km (full maratondistans) och att starten skulle gå i Evertsberg. Man hade även diskuterat att tjejerna skulle få välja startplats: Evertsberg, Oxberg eller Hökberg. Planerna ändrades dock och när Tjejvasans start gick söndagen den 28 februari 1988 i Oxberg var sträckan 30 km. På startlinjen fanns 1 550 tjejer.

Namnet "Tjejvasan" hade tillkommit redan i samband med de diskussioner som Vasaloppet förde om ett huvudsponsoravtal med Procordia hösten 1985. Förebilden var förstås "Tjejmilen", löpartävlingen som haft sin premiär i Stockholm 1984. I Mora fanns dock dem som menade att namnet borde vara "Kullvasan".

Åsa Mattsson, IFK Mora, som varit första dam i mål i Vasaloppet 1986 och 1987, hade tillfrågats om att bli Tjejvasans tävlingsledare. Hon hade även startat Tjejmilen i Nusnäs. Åsa accepterade under förutsättning att hon fick med sig Marianne Karlsson-Eriksson och Anna Mattsson-Svensson, vilket hon fick. I samband med Stockholm Maraton 1987 skrevs ett avtal med Guldfynd som huvudsponsor för Tjejvasan och en inbjudan trycktes upp i rekordfart.

Flera startled fanns i början: "Tävlingsfart", "Åka fort", "Glida lagom" och "Gå på tur". 1993 infördes prispengar till de tio främsta i Tjejvasan. 1995 flyttades Tjejvasan från söndag till lördag, vilket blev en succé. Vågstart infördes med åtta grupper om högst 800 åkare per grupp.

1996 anmälde sig för första gången över 6 000 tjejer och starten flyttades från och med detta år till den gamla timmerterminalen i Oxberg – cirka 2 km från Vasaloppskontrollen i Oxberg. Efter start är det en ganska kraftig stigning till kontrollen och därifrån åker löparna vidare i det ordinarie Vasaloppsspåret. Till timmerterminalen var det Sveriges längsta persontåg, nästan 900 meter långt, som från Mora transporterade tjejerna till starten. Det långa tåget ersattes 2002 av bussar till starten.

Tjejvasan är i dag världens största skidlopp för tjejer och loppet har utöver elitledet upp till 16 startgrupper. Direktsändning sker 2021 för tionde året i följd i SVT. Totalt under de 32 första åren har 189 455 deltagare genomfört loppet!

Gällande rekordtid i Tjejvasan är från 2017 då Britta Johansson Norgren åkte på 1.16.44. Hon slog Susanne Nyströms rekordtid 1.18.30 från 2008 med en minut och 46 sekunder! Brittas passertider rekordåret 2017 var: I Hökberg 29.30 min och i Eldris 54.22 min. Hennes tid 5 km från mål var 1.04.27. Blir det nytt rekord igen?

Tjejvasans deltagarstatistik 1988 – 2020

	ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSMAS
1	1988	28/2	1 912	1 550	1 544	IFK Mora	Karin Värnlund, IFK Mora	1.32.33	Axel Jungward
2	1989	26/2	3 439	1 636	1 589	Dala Järna IK	Marie Johansson, Dala-Järna IK	1.47.17	Mattias Helgesson
	1990	Inställt	4 436						
3	1991	24/2	2 986	2 457	2 452	IFK Mora	Anna Frithioff, Kvarnsvedens GoIF	1.29.45	Erik Frykberg
4	1992	23/2	3 379	2 289	2 273	IFK Mora	Anna Frithioff, Kvarnsvedens GoIF	1.32.57	Erik Eriksson
5	1993	28/2	4 139	2 991	2 970	Stockviks SF	Carina Görlin, Hudiksvalls IF	1.28.20	Jonas Orsén
6	1994	27/3	5 652	4 786	4 736	IFK Moras SK	Marie Helene Östlund, Hudiksvalls IF	1.27.29	Staffan Larsson
7	1995	25/2	5 915	4 841	4 743	Stockviks SF	Marie Helene Östlund, Hudiksvalls IF	1.22.25	Mikael Helgesson
8	1996	24/2	6 887	5 635	5 587	IFK Moras SK	Kerrin Petty, IFK Moras SK	1.32.09	Thomas Sparr
9	1997	22/2	7 615	6 323	6 266	IFK Moras SK	Karin Öhman, Stockviks Skidförening	1.32.36	Jonas Buud
10	1998	21/2	7 718	6 390	6 304	IFK Moras SK	Bente Martinsen, Norge	1.34.48	Torbjörn Schedvin
11	1999	27/2	7 788	6 199	6 163	Bergeforsens SK	Elin Ek, Bergeforsens SK	1.30.48	Stefan Hansson
12	2000	26/2	8 009	6 366	6 308	IFK Mora SK	Annika Evaldsson, IFK Mora SK	1.28.10	Thomas Eriksson
13	2001	24/2	8 000	6 390	6 241	IFK Mora SK	Anita Moen, Norge	1.46.02	Niklas Karlsson
14	2002	23/2	8 198	6 956	6 895	IFK Mora SK	Emelie Öhrstig, Stockviks Skidfören.	1.30.15	Mikael Hedh
15	2003	22/2	8 472	7 464	7 411	IFK Mora SK	Ulrica Persson, SK Bore	1.25.03	Andreas Johansson
16	2004	28/2	8 495	7 545	7 456	IFK Mora SK	Hilde G Pedersen, Norge	1.36.11	Niclas Jacobsson
17	2005	26/2	8 659	6 784	6 721	IFK Mora SK	Sofia Bleckur, IK Jarl	1.34.00	Markus Leijon
18	2006	25/2	8 302	7 240	7 184	Östersunds Skidl.	Elin Ek, IFK Mora SK	1.20.33	Martin Johansson
19	2007	24/2	7 344	5 838	5 783	IFK Mora SK	Susanne Nyström, Piteå Elit SK	1.30.48	Lars Suther
20	2008	23/2	7 398	6 184	6 091	IFK Mora SK	Susanne Nyström, Piteå Elit SK	1.18.30	Joakim Engström
21	2009	21/2	7 096	6 301	6 243	IFK Mora SK	Susanne Nyström, Piteå Elit SK	1.32.58	Jonas Nilsson
22	2010	27/2	8 446	7 438	7 371	IFK Mora SK	Susanne Nyström, IFK Mora SK	1.32.40	Johan Öhagen

ÅR	DATUM	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL	LAGPRIS	SEGRARE	TID	KRANSMAS
23	2011	26/2	8 724	7 692	7 576	IFK Mora SK	Jenny Hansson, Östersunds SLK	1.27.17	Anders Solin
24	2012	25/2	9 624	7 960	7 900	Åsarna IK	Susanne Nyström, Laisvalls SK	1.20.34	Erik Smedhs
25	2013	23/2	9 783	8 344	8 199		Susanne Nyström, Laisvalls SK	1.25.01	André Gatu
26	2014	22/2	9 751	7 767	7 655		Sofia Bleckur, IFK Mora SK	1.22.30	Daniel Svensson
27	2015	28/2	10 000	7 735	7 626		Laila Kveli, Norge	1.19.11	Victor Gustafsson
28	2016	27/2	9 927	8 121	8 053		Britta Johansson Norgren, Sollefteå Skidor IF	1.19.25	Johan Wellert
29	2017	25/2	8 152	6 856	6 790		Britta Johansson Norgren, Sollefteå Skidor IF	1.16.44*	Linus Rapp
30	2018	24/2	7 618	6 457	6 373		Katerina Smutná, Tjeckien	1.35.26	Joakim Kullberg
31	2019	23/2	7 131	6 120	6 052		Britta Johansson Norgren, Sollefteå Skidor IF	1.21.03	Victor Sticko
32	2020	22/2	6 474	5 074	4 900		Britta Johansson Norgren, Sollefteå Skidor IF	1.24.34	Daniel Duhlbo
33	2021	27/2							Gustaf Berglund

* Rekordtid!

”Jag skulle åka skidor även om det inte var för Tjejvasan, men utan tvekan ger ett lopp som Tjejvasan mig en morot att ta mig ut och träna.”

(Sonja Dahlström har åkt alla Tjejvasan sedan 1988. Sonja är för övrigt ett av 13 syskon i skidfamiljen Larsson från Oxberg!)

”Knepet är att ligga långt framme i den grupp man åker i så man inte behöver bromsa i utförsåkningen.”

(Sonja Dahlström inför sin 30:e start i Tjejvasan, 2018.)

”Jag har ju varit med i Vasaloppsveckan under i stort sett hela mitt liv. Det är en vecka jag återkommer till även om jag inte bor häruppe. Det är en fest för alla.”

(Prinsessan Sofia, från Älvdalen, intervjuades under Tjejvasan 2018 som hon åkte på 3.31.14. Inklusive intervjuer under loppet.)

Flest segrar i Tjejvasan

6 SEGRAR

Susanne Nyström

4 SEGRAR

Britta Johansson Norgren

2 SEGRAR

Anna Frithioff

Marie-Helene Östlund

Elin Ek

Sofia Bleckur

Susanne Nyström, 2010.

Flest pallplatser i Tjejvasan

7 PALLPLATSER

Susanne Nyström

6 PALLPLATSER

Britta Johansson Norgren

5 PALLPLATSER

Sofia Bleckur

4 PALLPLATSER

Elin Ek

Emelie Öhrstig

3 PALLPLATSER

Anna Frithioff

Jenny Hansson

Emilia Lindstedt

Katerina Smutná

Lina Korsgren

Yngsta och äldsta segrare i Tjejvasan

Karin Värnlund är Tjejvasans yngsta segrare. Hon var 19 år och 114 dagar när hon vann 1988. Äldsta segrare är Hilde G Pedersen som 2004 var 39 år och 112 dagar.

Störst segermarginal i Tjejvasan

Bente Martinsen vann 1998 med 4 minuter och 15 sekunder före Emelie Öhrstig. Näst största segermarginalen kom 2017 då Britta Johansson Norgren slog till med ny rekordtid och vann med 2 minuter och 34 sekunder före Emilia Lindstedt.

”Tjejvasan kändes som en kul grej och jag ställde upp för klubben. Annars tävlade jag mest på 5, 10 och 15 km. Vi åkte nästan aldrig tre mil på tävling. Starten gick och jag åkte i mitt tempo. Ganska tidigt blev jag ensam och sedan åkte jag vidare till Mora.”

(Karin Värnlund, nu Karin Värnlund Bäcklin, om segern i den första Tjejvasan 1988.)

Resultatlista Tjejvasan 2020

	NAMN	KLUBB	TID
1	Britta Johansson Norgren	Sollefteå Skidor IF	1.24.34
2	Lina Korsgren	Åre Längdskidklubb	1.25.12
3	Ida Dahl	IFK Mora SK	1.26.32
4	Katerina Smutná	Tjeckien	1.26.33
5	Jenny Larsson	Östersunds SK	1.28.25
6	Thea Krokan Muru	Norge	1.29.05
7	Frida Hallqvist	Åsarna IK	1.29.57
8	Jenny Solin	Sollefteå Skidor IF	1.29.58
9	Sandra Olsson	Malungs IF	1.30.41
10	Laila Kveli	Norge	1.30.57
11	Sofia Lindberg	Robertsfors IK	1.30.57
12	Ulrika Axelsson	Sya SK	1.31.03
13	Anna Jönsson Haag	Anna&Emil Sportklubb	1.31.11
14	Rebecca Öhrn	IFK Umeå	1.31.36
15	Frida Erkers	IFK Mora SK	1.32.22
16	Magdalena Pajala	Strömnäs GIF	1.32.59
17	Maria Nordström	Borås SK	1.33.04
18	Emma Bergström	Kalix SK	1.33.15
19	Maria Olofsson	Kalix SK	1.33.18
20	Linn Tapani	Jukkasjärvi IF	1.33.27

Sju av de tio främsta i Tjejvasan 2020 placerade sig även tio i topp i Vasaloppet 2020.

UNGDOMSVASAN

14:E UNGDOMSVASAN – INSTÄLLT

Eldris – Mora 9 km och Hökberg – Mora 19 km
Första loppet: 2008
Max antal deltagare: 1600

Start

Start sker gemensamt klassvis på två platser: i Hökberg och Eldris. Till starten i Eldris kan deltagare, ledare och föräldrar endast ta sig med buss (som är gratis).

Vid starterna i Hökberg och Eldris finns fyra olika startfållor (A-D), där självseedning tillämpas, dvs man uppskattar själv vilken fålla man ställer sig i enligt följande rekommendationer:

Fålla A: Du som åkt Ungdomsvasan tidigare och placerat dig eller har ambition, på plats topp 5

Fålla B: Du som åkt Ungdomsvasan tidigare med placering eller ambition, på plats topp 30.

Fålla C: Du som åkt Ungdomsvasan tidigare och/eller är tävlingsåkare.

Fålla D: Du som åker för första gången eller känner att du vill ha gott om utrymme i starten.

Starttiderna är med reservation för eventuella ändringar på grund av stort deltagarantal. Insläppet till fållorna öppnar 10 minuter före respektive starttid.

START ELDRIS

KLASS	STARTTID	DISTANS	FÖDD
H 13–14	10.00	9 km	2006–2007
D 13–14	10.15	9 km	2006–2007
H 11–12	10.30	9 km	2008–2009
D 11–12	10.45	9 km	2008–2009

START HÖKBERG

KLASS	STARTTID	DISTANS	FÖDD
H 15–16	10.30	19 km	2004–2005
D 15–16	10.45	19 km	2004–2005

Mål

När deltagaren passerat mål registrerar chipet deltagarens åktid. Alla som fullföljer loppet tilldelas Ungdomsvasans medalj och diplom. Den som kommer först i mål i varje klass uppvaktas av kranskulla eller kransmas. Nyttopriser delas ut till de tre första i varje klass.

Ungdomsvasans deltagarstatistik 2008 – 2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	558	466	6	460
2019	547	486	7	479
2018	535	467	7	460
2017	647	583	0	583
2016	703	637	3	634
2015	721	622	1	621
2014	795	683	0	683
2013	917	818	4	814
2012	869	748	2	746
2011	886	770	3	767
2010	838	729	0	729
2009	692	619	0	619
2008	415	367	1	366

Ungdomsvasans historia

Redan på 1980-talet när Vasaloppet ville utveckla sina arrangemang med fler lopp diskuterades en Ungdomsvasa. Likadant på 1990-talet då tanken var en Ungdoms-Kortvasa. Men det var inte förrän 2008 som Ungdomsvasan föddes, efter att IFK Mora SK fört fram idén och Vasaloppet samt Svenska skidförbundet hakade på. Ett viktigt mål med Ungdomsvasan är att rekrytera nya skidåkare. Fram till och med 2017 var Ungdomsvasan öppen för 9–16-åringar. Starten skedde vid Mora skidstadion i Hemus och banlängderna var 3 km, 5 km, 7 km och 9 km beroende på åldersklass.

Men från och med 2018 ströks den yngsta åldersklassen och Ungdomsvasan flyttade in i Vasaloppsarenan helt och hållet. 15–16-åringarna startar i Hökberg, åker 19 kilometer och tävlar om spurtpris i Eldris. För 11–12- och 13–14-åringarna blir det 9 kilometer med start i Eldris och chans att vinna spurtpris i Hemus. Den yngsta klassen, 9–10 år, erbjuds i stället Blåbärsloppets 9 kilometer som ett alternativ, där de kan åka med förälder eller annan vuxen – eftersom 9 kilometer är för långt att ha som tävling för så unga skidåkare.

Ungdomsvasan är i grunden ett motionslopp, där ungdomar som inte tävlar för en skidklubb också får ställa upp, men resultatlistor upprättas och priser delas också ut. Ungdomsvasan är därmed en breddmanifestation för svensk skidåkning ungefär på samma sätt som Vasaloppet. För de allra yngsta finns dessutom "Barnens Vasalopp skidor", som tiotusentals barn varje år får åka runt om i Sverige. Under Vasaloppets vintervecka arrangeras Barnens Vasalopp skidor både i Sälen och i Mora.

Tove Ericsson från Stockviks IF är den som vunnit flest segrar i Ungdomsvasan, fem stycken! Tove vann 2013, 2015, 2016, 2017 och sista gången 2019. (2012 och 2014 kom hon dessutom tvåa.)

ÖPPET SPÅR

41:A ÖPPET SPÅR – INSTÄLLT

Sälen – Mora, 90 km
Första loppet: 1979
Max antal deltagare: söndag 10 000, måndag 8 000

Start

Sedan 2019 har Öppet Spår gruppstarter. Första startgrupp startar klockan 07.00.. (Fållorna till alla startled öppnar klockan 06.00.) Grupperna startar sedan var tionde minut, med cirka 1 000 – 1 500 deltagare per grupp. Startpositionen i Öppet Spår blir baserad på den förväntade åktiden som deltagaren fyllt i vid anmälan.

Starttider:
Startled 1 kl. 07.00 | Startled 2 kl. 07.10 | Startled 3 kl. 07.20 | Startled 4 kl. 07.30 | Startled 5 kl. 07.40 | Startled 6 kl. 07.50 | Startled 7 kl. 08.00–08.15. (Om loppet inte blir fulltecknat blir det färre startgrupper, och därmed tidigare sista starttid.)

Reptider

För att deltagaren ska få fortsätta loppet ska deltagaren ha anlänt till kontrollen före kl:

Smågan	10.30
Mångsbodarna	12.15
Risberg	13.45
Evertsberg	15.00
Oxberg	16.30
Hökberg	17.40
Eldris	19.00

Kontrollen måste lämnas inom 10 min efter att reptiden passerats. Dessa reptider är satta av säkerhetsskäl. Vid extrema väderförhållanden har tävlingsledningen rätt att ändra tiden. Om deltagaren kommer för sent till någon av kontrollerna tas chipet om hand av sjukvårdspersonal. Transport ordnas till Mora.

Mål

~~När deltagaren passerat mål registrerar chipet deltagarens åktid. Målet stänger kl. 20.00.~~

Öppet Spårs historia

1975 anmälde sig för andra gången 10 000 deltagare till Vasaloppet. Där sattes ett anmälningstak, som något år senare höjdes till 12 000 anmälda. Men alla fick inte plats! Inom organisationskommittén funderade man allvarligt på om man inte skulle kunna dubblera Vasaloppet. Tanken var att man skulle köra ett lopp dagen efter, alltså på måndagen, för dem som inte fick plats i söndagsloppet. Men det föll på att man inte bedömde det vara möjligt att få ut alla 2 000 funktionärer igen på måndagen.

1978 kom det in 16 092 anmälningar till Vasaloppet, vilket resulterade i att 4 307 personer inte fick ställa upp. Man hade bland annat fått börja kvotera in åkare på så sätt att en klubb fick ett visst antal starter.

I detta läge ville TV-programmet ”Träna med TV” åka i Vasaloppsspåret, men det gick inte att ordna. För att finna en lösning så kom tankarna på att öppna spåret och låta folk åka på egen hand, utan kontroller och service. Tanken var att de på orienteringsvis skulle få stämpla för att visa att de åkt banan. Men planerna finslipades snabbt: kontroller, rapportering och sjukvård behövdes och ”Vasaloppets Öppet Spår” föddes. I maj 1978 togs definitiva beslut av IFK Mora och Vasaloppets organisationskommitté. Därför blev det 1979 premiär för Öppet Spår måndag, tisdag och onsdag i Vasaloppsveckan, 26–28 februari.

17 149 hade den 15 november 1978 (då anmälningstiden gick ut) anmält sig till Vasaloppet 1979 men bara 12 000 skulle tillåtas åka. De 5 149 överanmälningar man fick in till Vasaloppet fick erbjudandet att åka Öppet Spår, liksom övriga som ville åka sträckan. I inbjudan förbehöll sig arrangörerna att bara genomföra en eller två Öppet Spår-dagar om intresset skulle ”vara så ringa”. Men det blev en rusning utan like efter anmälningshandlingar och telefonerna räckte inte till på Vasaloppets expedition som blev nedringd av folk som ville åka Öppet Spår. Måndagen var mest begärlig och blev fulltecknad (1 230 anmälda) den 21 december 1978. Den 8 januari 1979 var tisdagen fulltecknad medan onsdagen klarade alla som vill åka då anmälningstiden gick ut den 15 januari.

3 373 fullföljde loppet (eller ”provtagningen” som det hette i inbjudan), varav cirka 300 kvinnor som nu också tilläts åka i fäders spår. Starten var förlagd till Tjärnhedens IP och målet till Mora Parken på Prästholmen. På några ”hemliga” platser längs spåret fick åkarna stanna och stämpla sitt åkkort. Tiderna räknades fram manuellt vid målet.

För att fördela åkarna över de tre dagarna gjordes från och med 1982 en länsuppdelning där Sverige delades in i tre zoner. Deltagare från vissa län fick åka på måndagen, vissa på tisdagen och vissa på onsdagen. Länsuppdelningen togs bort 1994.

Till och med 1986 var alltså Öppet Spårs mål, främst av trafikmässiga skäl, förlagt till Mora Parken. Där byggdes ett ”Vasaloppsmål” upp, men Öppet Spår blev därmed cirka en kilometer kortare än det riktiga Vasaloppet.

1986 permanentades Vasaloppsmålet med den klassiska målportalen på Vasagatan.

1987 flyttades därför Öppet Spårs målgång till det riktiga målet. Därmed fick Öppet Spår samma längd som Vasaloppet, 90 km. Av trafiktekniska skäl var dock sträckan in mot målet lite annorlunda, nämligen via Zornvägen bakom kyrkan och sedan genom Kommunalhusparken in till uppploppet.

1987 kunde man notera 11 000 anmälda till Öppet Spår: 4 000 vardera på måndagen och tisdagen samt 3 000 på ”daladagen”, det vill säga onsdagen. Starten kunde ske när som helst mellan kl 06.30 och 08.00 på morgonen.

Efter två inställda år av Öppet Spår 1989 och 1990 valde organisationskommittén att i 1991 års inbjudan även innefatta ett alternativ i Vasaloppsområdet vid eventuell snöbrist. Man förde fram sträckan Mora – Evertsberg – Mora eller sträckan Sälen – Evertsberg – Sälen om snötillgången skulle vara bättre där. Även en 61-kilometersbana i Sälens fjällområde fanns som en tredje möjlighet. Som tur var behövde dessa alternativ inte tillgripas, utan snön räckte 1991.

1995 fick Öppet Spår en ny dag: söndag. Samma år gjordes också tisdagen till en dag med fri åkteknik. En del av spårområdet var preparerat för fri teknik och dessutom fanns två spår för klassisk skidåkning. Åkaren kunde således blanda stilarna på tisdagen. Öppet Spår i fri teknik blev ingen succé men bibehölls ändå till och med 1999. Sedan år 2000 är söndag och måndag Öppet Spårs dagar. Totalt har 99 Öppet Spår-dagar genomförts 1979–2020. 2012 var första gången som Öppet Spår hade fler anmälda deltagare än Vasaloppet! 2014 var för första gången både söndagen och måndagen fullbokade, totalt 18 000 skidåkare (10 000 på söndag och 8000 på måndag). Traditionsenligt avgörs varje år ”Försvarsmaktsvasan”, för deltagare från Försvarsmakten, i samband med Öppet Spår måndag. Från och med 2019 tillämpas gruppstarter i Öppet Spår.

Öppet Spårs deltagarstatistik 1979–2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	11 403	9 435	760	8 663
2019	12 566	11 004	561	10 443
2018	13 868	12 225	1 601	10 624
2017	15 630	13 139	834	12 305
2016	17 565	14 606	661	13 945
2015	18 000	14 275	2 386	11 949
2014	18 284	14 867	1 191	13 676
2013	17 248	15 137	943	14 194
2012	15 915	13 321	642	12 679
2011	15 045	13 575	625	12 950
2010	14 530	13 191	920	12 271
2009	11 076	10 068	557	9 511
2008	10 409	9 084	439	8 645
2007	10 277	8 673	605	8 068
2006	11 997	10 830	382	10 448
2005	12 672	10 226	673	9 553
2004	12 423	11 289	786	10 503
2003	11 045	10 017	527	9 490
2002	10 081	8 671	574	8 097
2001	9 354	7 525	974	6 551
2000	11 941	9 255	530	8 725

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
1999	11 148	8 911	1 406	7 505
1998	12 193	9 664	492	9 172
1997	11 667	9 040	630	8 410
1996	10 886	8 817	562	8 255
1995	10 462	8 240	370	7 870
1994	7 328	5 997	382	5 615
1993	5 902	4 503	758	3 745
1992	5 474	3 249	136	3 113
1991	5 900	434	92	4 254
1990	10 039	Inställt		
1989	10 428	Inställt		
1988	12 077			7 514
1987	10 449	8 715	390	8 325
1986	9 965	8 316	673	7 643
1985	9 509	6 972	240	6 732
1984	9 615	7 983	211	7 772
1983	9 000			6 683
1982	8 542			6 834
1981	7 005			5 604
1980	6 285			5 028
1979	4 216			3 373

VASALOPPET 45

25:E VASALOPPET 45 – INSTÄLLT

Oxberg – Mora, 45 km
Första loppet: 1997
Max antal deltagare: 8 000

~~Seedning~~

Halvvasan är seedningsgrundande för Vasaloppet.

Start

Första start kl 09.00 för de som även är anmälda och skall åka Vasaloppet, i Vasaloppsledet. Därefter start var 15:e minut i grupper med cirka 600 deltagare/led. De första startfållorna öppnar kl 08.00. Åktekniken är klassisk.

Reptider

För att deltagaren ska få fortsätta loppet ska deltagaren ha anlänt till kontrollen före kl:

Oxberg	14.30
Hökberg	15.45
Eldris	17.15

Kontrollen måste lämnas inom 10 min efter att reptiden passerats. Dessa reptider är satta av säkerhetsskäl. Vid extrema väderförhållanden har tävlingsledningen rätt att ändra tiden. Om deltagaren kommer för sent till någon av kontrollerna tas chipet om hand av sjukvårdspersonal. Transport ordnas till Mora.

Mål

~~När deltagaren passerat mål registrerar chipet deltagarens åktid. Målet stänger kl 19.00.~~

”Jag känner mig som en smörkniv i en smörask.”

(Jenny Kallurs beskrivning av det fina glidet, när hon poddade tillsammans med syrran Susanna under Vasaloppet 45 2020.)

Loppets historia

Efter att Tjejvasan införts kom önskemål även om ett kortare lopp för endast herrar. 1997 genomfördes den första ”45:man” med start på idrottsplatsen i Evertsberg. Det fanns en tanke på att 45:man endast skulle vara öppen för män som fyllt 45 år, men man ansåg att det fanns ett behov även för yngre att få börja med att åka 45 km innan de åker Öppet Spår eller Vasaloppet. 45:man blev också seedningsgrundande för Vasaloppet.

1 181 män kom första året till start för att åka ett halvt Vasalopp. Året därpå öppnades ”45:man” för kvinnor och blev ”45:an”, för att sedan 1999 bli ”Halvvasan”. Efter några år hade det blivit för trångt vid starten i Evertsberg och det blev onödig trängsel i utförsbackarna de första kilometrarna, så år 2005 flyttades startplatsen för Halvvasan till timmerterminalen i Oxberg. Den första delen av loppet sträcker sig igenom Oxbergs by norr om Oxbergssjön, passerar genom Sjurby fäbodar för att vid Vasslan, 38 kilometer från målet, ansluta till Vasaloppspåret. Det första som åkarna i Halvvasan får uppleva av det klassiska spåret blir alltså Lundbäcksbackarna upp emot Oxberg. 2015 höjdes anmälningstaket i loppet från 5 000 till 8 000 deltagare.

Till år 2020 ändrades loppets namn från Halvvasan till Vasaloppet 45.

Halvvasans deltagarstatistik 1997–2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	3 524	2 827	33	2 794
2019	3 989	3 419	92	3 327
2018	4 088	3 275	82	3 193
2017	4 615	3 783	67	3 716
2016	5 094	4 231	51	4 180
2015	5 781	4 273	78	4 195
2014	4 994	4 009	87	3 922
2013	4 683	3 987	47	3 940
2012	4 132	3 472	122	3 350
2011	3 650	3 288	44	3 244
2010	3 200	2 830	53	2 777
2009	2 703	2 396	21	2 375
2008	3 008	2 493	179	2 314
2007	2 603	2 128	33	2 095
2006	2 431	2 134	29	2 105
2005	2 618	2 005	47	1 958
2004	2 678	2 315	66	2 249
2003	2 687	2 357	32	2 325
2002	2 231	1 892	17	1 875
2001	1 974	1 398	41	1 357
2000	2 628	2 056	66	1 990
1999	2 603	2 036	45	1 991
1998	1 856	1 498	8	1 490
1997	1 448	1 181	17	1 164

STAFETTVASAN

19:E STAFETTVASAN – INSTÄLLT

Sälen – Mora, 90 km för 5-mannalag
Första loppet: 2003
Max antal deltagare: 13 000 (2 600 lag)

Start

Uppdelad start i två grupper. Första startgrupp startar kl. 07.00, startfållorna öppnar kl. 05.30. Deltagaren på sträcka 1 måste passera genom chipregistreringen vid högra delen av startfältet före kl. 06.45. Andra startgrupp startar kl. 09.00, startfållorna öppnar kl. 07.10. Deltagaren på sträcka 1 måste passera genom chipregistreringen vid högra delen av startfältet före kl. 08.45. Deltagaren får endast åka för ett lag och en sträcka. Åktekniken är klassisk.

Sträckor

1. Sälen – Mångsbodarna 24 km (24 km)
2. Mångsbodarna – Evertsberg 24 km (48 km)
3. Evertsberg – Oxberg 14 km (62 km)
4. Oxberg – Hökberg 9 km (71 km)
5. Hökberg – Mora 19 km (90 km)

Växlingar

Växlingarna sker vid kontrollerna. Växlingsområdet är väl markerat och funktionärer hjälper till så att allt går snabbt och enkelt. Endast förvarnade lag får beträda växlingsområdet.

Omstart

Av säkerhets- och tidsskäl sker en omstart vid växlingskontrollen i Evertsberg. Lag som då ännu inte har växlat får göra en gemensam omstart, efter godkännande av kontrollchefen. Tid meddelas av speaker, cirka 14.30. Av samma skäl kan gemensam omstart ske även vid övriga växlingskontroller. Efter omstarten fortsätter laget loppet och får ett slutresultat

Mål

När deltagare passerat mål registrerar chipet lagets åktid. Målet stänger kl 20.00.

Stafettvasans historia

Idén till Stafettvasan kom genom en deltagarenkät som visade att det var många som önskade åka Öppet Spår i stafettform. Vintern 2002 kördes ett testlopp i samband med Öppet Spår och 2003 lanserades Stafettvasan, som då lockade över 200 anmälda lag. Sedan dess har intresset och antalet anmälda lag stadigt ökat.

Stafettvasan flyttades 2008 till fredagen, två dagar före Vasaloppet. Varje år mellan 2010 och 2016 blev Stafettvasan alltid fulltecknad trots att anmälningstaket höjdes och fler lag bereddes plats. Från och med 2017 har Vasaloppet valt att dela upp Stafettvasans startfält på två starttider. Anmälningstaket höjdes 2017 till 2 400 lag och 2018 till 2 600 lag – i denna femmannastafett finns det således nu plats för 13 000 skidåkare.

Stafettvasan är ju ett motionslopp och ingen tävling, men den inofficiella rekordtiden lyder på 3.37.14 från 2012, det vill säga en minut och 27 sekunder snabbare än Jörgen Brinks rekordtid för Vasaloppet från samma år.

Loppet lockar både föreningar, företag och kompislag. Starten sker gemensamt vid Vasaloppsstarten i Sälen och de fem sträckorna är i tur och ordning:
Sälen – Mångsbodarna 24 km, Mångsbodarna – Evertsberg 24 km,
Evertsberg – Oxberg 14 km, Oxberg – Hökberg 9 km och Hökberg – Mora 19 km.
Växling sker genom "ryggdunk" från en åkare till den andra. (Alla lagmedlemmar har var sitt tidtagningschip.)

Stafettvasans deltagarstatistik 2003 – 2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	10 830	9 165	100	9 065
2019	11 820	10 125	85	10 040
2018	12 240	10 120	130	9 990
2017	11 665	9 515	80	9 435
2016	10 000	8 575	205	8 370
2015	8 000	6 705	50	6 655
2014	7 810	6 550	45	6 505
2013	7 980	7 120	35	7 085
2012	6 795	6 300	30	6 270
2011	6 205	5 905	20	5 885
2010	6 050	5 780	20	5 760
2009	4 485	4 285	40	4 245
2008	3 445	3 225	5	3 220
2007	2 955	2 750	20	2 730
2006	2 590	2 510	5	2 505
2005	2 070	1 900	20	1 880
2004	1 545	1 490	0	1 490
2003	1 020	985	5	980

NATTVASAN 90, NATTVASAN 45

5:E NATTVASAN 90 – INSTÄLLT
3:E NATTVASAN 45 – INSTÄLLT
Sälen – Mora, 90 km respektive Oxberg–Mora, 45 km
Första loppet: 2017 (första Nattvasan 45: 2019)
Max antal deltagare: 3000 (1500 lag) respektive 1800 (900 lag)

Start

Starten går i Sälen och i Oxberg kl 20.00 på fredagskvällen. Gemensam start.

Regler

Nattvasan är ett parlopp där varje lag består av två deltagare. Laget åker tillsammans av säkerhetsskäl, det skall inte vare ett längre avstånd än att man håller uppsikt över varandra. Vid målgång får det vara ett avstånd på max 20 sekunder. Båda deltagarna måste genomföra loppet för att laget ska få giltig sluttid. Loppet går i fri stil vilket gör det möjligt att välja mellan klassisk skidåkning eller skejt. Laget skall gå i mål med samma skidor som de startade med. Det är tillåtet att byta skidor med varandra inom laget. Nattvasan är ett motionslopp vilket innebär att ingen segrare koras.

Utrustningskrav

Det är krav att samtliga deltagare är utrustade med:

- Pannlampa
- En liter vätska
- Behållare för vätska för egen påfyllning vid vätskestationerna. Kåsa eller liknande. Vasaloppet tillhandahåller inte engångsmuggar under Nattvasan.

Övrig utrustning som starkt rekommenderas att deltagarna bär med sig i ryggsäck eller liknande:

- Vindtät jacka och byxa
- Underställströja
- Extra mössa och vantar
- Första förband
- Energibar eller liknande
- Extra batterier till pannlampan

Med reservation för ändringar.

Nattvasan är ett parlopp som man åker tillsammans. De tre första åren var det tillåtet att hjälpa varandra framåt medels så kallad repning, vilket gjorde att loppet inte fick tillgodoräknas som ett ”medaljår” i uppräkningen mot jubileum, såsom 10, 20, 30 lopp (Vasaloppsveteran). Men från och med 2020 är det inte längre tillåtet att hjälpa varandra, vilket gör att från och med 2020 får Nattvasan räknas in. Detta gäller även i En Svensk Klassiker och i Vasaloppstrippeln.

Reptider

Nattvasan 90 har tre reptider: Evertsberg 02.00, Oxberg 03.45, Hökberg 05.00. Nattvasan 45 har en reptid: Hökberg 05.00. Kontrollen måste lämnas inom 10 minuter efter att reptiden passerat. De som kommer för sent till kontrollen måste bryta loppet och busstransport ordnas då till Mora. Vid extrema väderförhållanden har tävlingsledningen rätt att ändra reptiden.

Under Nattvasan 90 finns endast en officiell kontroll i Evertsberg efter 48 km. På kontrollen serveras pannkakor, dryck och energi i olika former. Vid kontrollerna Mångsbodarna, Oxberg, Hökberg och Eldris finns det vatten och sportdryck för påfyllning i egen behållare (självbetjäning).

Under Nattvasan 45 finns det vatten och sportdryck för påfyllning i egen behållare (självbetjäning) vid kontrollerna i Oxberg, Hökberg och Eldris.

Mål

Den totala åktiden är satt till max 12 timmar. Målet i Mora stänger cirka 08.00.

”Dag och natt skidar så några dalkarlar efter Gustav, för att hinna upp honom innan han kommer in i Norge.”

(Ur Peder Svarts krönika, om Gustav Vasas äventyr i Dalarna vintern 1520–21. När folket i Mora först inte gav Gustav Eriksson sitt stöd begav han sig av mot Norge. Men när de sedan fick höra talas om Stockholms blodbad ångrade de sig och sände iväg skidlöparna Lars från Kettilbo och Engelbrekt från Mora.)

Nattvasans historia

År 2015 körde ett tjugotal personer ett testlopp nattetid under Vasaloppets vintervecka. Den 9 mars 2016 presenterades så det nya loppet Nattvasan inför 2017 års vintervecka: ”Ett 90 kilometers skidäventyr mellan Sälen och Mora mitt i natten.” Nattvasan är unik i sitt slag och anses som det första etablerade nattloppet i världen.

Loppet följer den klassiska sträckan mellan Sälen och Mora och avgörs två dagar före Vasaloppet. Det är vinterveckans enda lopp i fri stil och ett renodlat parlopp där man bara tillåts åka i lag om två. Vasaloppsspåret har denna natt två klassiska skidspår och en pistad skejtyta.

Maximalt antal deltagare det första året sattes till 750 lag och 1 500 deltagare. En gräns som på grund av det stora intresset överskreds något.

– Nattskidåkning är en helt fantastisk företeelse men också en större utmaning, särskilt när det bara finns en kontroll på nio mil. En utmaning man tar sig an tillsammans med en vän mot ett gemensamt mål, sade Vasaloppets vd Eva-Lena Frick.

Till 2018 höjdes anmälningstaket till 1 500 lag. Den 15 november 2018 lanserades Nattvasan 45. Samtidigt ändrades namnet på loppet som startar i Sälen till Nattvasan 90.

Nattvasan 90 är ingen tävling, men snabbast i mål i premiärloppet 2017 var ”Team Santander” med tvåfaldige Vasaloppssegraren Jörgen Aukland i par med Martin Andersen på tiden 3.52.56. Snabbaste tid är från 2019 då laget ”Team ICA Klassikern” med Anders Södergren och Erik Andersson åkte på tiden 3.41.19.

Bästa tid av två damer är: ”Anna & Anna-Karin”, Anna Jönsson Haag och Anna-Karin Strömstedt, 4.08.24 (2020). Snabbaste tid i Nattvasan 45 noterade Staffan Larsson och Erik Larsson i ”Team Aktivsport” 2019 med tiden 1.55.04.

Nattvasan 90, deltagarstatistik 2017– 2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	1 292	1 130	82	1 048
2019	1 608	1 368	96	1 272
2018	2 734	1 958	618	1 340
2017	1668	1558	148	1 410

Nattvasan 45, deltagarstatistik 2019– 2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	1 088	938	16	922
2019	654	602	10	592

BLÅBÄRSLOPPET

6:E BLÅBÄRSLOPPET – INSTÄLLT

Eldris – Mora, 9 km
Första loppet: 2016
Max antal deltagare: 750 st

Ett Vasalopp i miniatyr

Loppet går de sista nio kilometerna av Vasaloppsspåret från kontrollen i Eldris till målet i Mora och riktar sig till den som inte redan är skidåkare eller inte ens utövar någon utomhusträning. Det kan vara medföljare till deltagare, nyinflyttade medborgare eller egna Vasaloppsfunktionärer som aldrig hinner åka något av de andra loppen. Det finns en kontroll längs med sträckan och det är i Hemus där det bjuds på blåbärssoppa.

Blåbärsloppets historia

Sedan länge har Vasaloppet arrangerat Blåbärsloppet, ett inbjudningslopp för sponsorer och speciellt inbjudna personer som får prova på hur det känns att åka i Vasaloppspåret.

Under vinterveckan 2016 var det samtidigt premiär för det nya loppet Öppet Spår 9 km. En Vasaloppsupplevelse i litet format där vem som helst kunde delta. Ambitionen var att få dem som annars inte deltar i något lopp att upptäcka längdskidåkningen.

– Vi vill öppna dörren till skidåkningen genom att ta bort de eventuella hinder som alla förberedelser kan innebära. Det blir en ny typ av Öppet Spår som handlar om att våga testa mer än att tävla, där man får chansen att uppleva en klassisk sport och gå i mål under Vasaloppets klassiska målportal, sade Vasaloppets sportchef Tommy Höglund.

Det är gratis att delta. Vasaloppet bjuder också på bussresa från Mora till starten i Eldris och bygger upp en tillfällig vätskekontroll i Hemus.

Till 2017 ändrades namnet Öppet Spår 9 km till det enklare namnet Blåbärsloppet.

Blåbärsloppet, deltagarstatistik 2016 –2020

ÅR	ANMÄLDA	STARTANDE	BRYTANDE	I MÅL
2020	915	790	0	790
2019	976	861	0	861
2018	808	677	1	676
2017	705	591	2	589
2016	500	367	0	367

DELTAGARSTATISTIK VASALOPPETS VINTER- OCH SOMMARVECKA

År 2012 passerade Vasaloppets vintervecka för första gången över 60 000 anmälda deltagare. 2014 var första gången som samtliga lopp i vinterveckan (förutom Ungdomsvasan) blev fullbokade och med ytterligare fler tillgängliga startplatser noterades 2016 anmälningsrekordet, 68 024 anmälda. 2008 tog Vasaloppet över Vasastafetten, 2009 startade Cykelvasan och samma år föddes Vasaloppets sommarvecka. Mer än 1 600 000 målgångar har sedan 1922 noterats i de olika loppen i det som nu kallas Vasaloppets vintervecka respektive Vasaloppets sommarvecka.

Vilka år passerades drömgränserna för Vasaloppet och Vasaloppets vintervecka?

1959: För första gången över 1 000 anmälda till Vasaloppet.
1973: För första gången över 10 000 anmälda till Vasaloppet.
1982: För första gången över 20 000 anmälda till Vasaloppet och Öppet Spår.
1996: För första gången över 30 000 anmälda till Vasaloppets vintervecka.
2000: För första gången över 40 000 anmälda till Vasaloppets vintervecka.
2010: För första gången över 50 000 anmälda till Vasaloppets vintervecka.
2012: För första gången över 60 000 anmälda till Vasaloppets vintervecka.

Antal anmälda deltagare sedan 1991

ÅR	VINTER	SOMMAR	TOTALT
2020	59 522	16 099**	75 621**
2019	62 951	32 171	95 122
2018	66 700	33 147	99 847*
2017	66 582	30 829	97 411
2016	68 024	28 977	97 001
2015	67 126	26 808	93 934
2014	67 435	24 011	91 446
2013	66 212	21 995	88 207
2012	63 142	17 482	80 624
2011	59 130	12 522	71 683
2010	57 560	8 467	66 047
2009	48 181	5 410	53 591
2008	47 636	3 020	50 656
2007	46 693		
2006	48 882		
2005	47 843		
2004	47 265		
2003	43 952		
2002	41 142		

2001	36 659
2000	41 574
1999	39 816
1998	37 507
1997	36 769
1996	33 502
1995	29 928
1994	28 806
1993	23 055
1992	21 130
1991	19 696

**= från och med 2018 har även Barnens Vasalopp skidor, cykel och löpning i Sälen och Mora räknats in. 2018 var det 2 044 barn (3–10 år) som deltog. 2019 var det 1 660. 2020 deltog 489 barn i Barnens Vasalopp skidor.*

***= Hemmavasan*

WORLDLOPPET

Worldloppet Ski Federation är en samarbetsorganisation för långlopp på skidor. Initiativet till ett samarbete mellan de största långloppen i världen kom från USA och vid ett möte i Uppsala 1978 bildades Worldloppet med från starten nio medlemmar. Syftet med Worldloppet är att främja sporten längdskidåkning genom de olika skidloppen runt om i världen. Medlemsantalet omfattar nu 20 långlopp i 20 olika länder i fem världsdelar. Vasaloppet är det äldsta av loppen.

Europa: Dolomitenlauf (AUT), Finlandia-hiihto (FIN), Marcialonga (ITA), König Ludwig Lauf (GER), La Transjurassienne (FRA), Jizerská Padesátka (CZE), Tartu Maraton (EST), Bieg Piastow (POL), Demino Ski Marathon (RUS), Vasaloppet (SWE), Engadin Skimarathon (SUI), Birkebeinerrennet (NOR), Fossavatn Ski Marathon (ISL).

Nordamerika: American Birkebeiner (USA), Gatineau Loppet (CAN).

Asien: Vasaloppet China (CHI), Sapporo International Ski Marathon (JPN).

Oceanien: Kangaroo Hoppet (AUS), Merino Muster Race (NZE).

Sydamerika: Ushuaia Loppet (ARG).

En del av loppen inom Worldloppet ingår i långloppsvärldscupen Visma Ski Classics (se nästa sida). *Läs mer på www.worldloppet.com*

INTERNATIONELLA SYSTERLOPP

Flera skidlopp världen över har modellerats på det svenska Vasaloppet och tagit dess namn.

Vasaloppet China: Vasaloppet China körs sedan 2003 varje år i Jingyuetan Park i Changchun, i Jilinprovinsen, cirka 100 mil norr om Peking. Staden Changchun är svenska Moras vänort i Kina och har över sju miljoner invånare. Huvudloppet är 50 km i klassisk stil. Det finns även ett 25-kilometerslopp samt några kortare distanser för studenter och barn som vill prova på skidåkning. Kranskullan kallas Vasa Snow Angel och utses igenom en skönhetstävling. 2017 ingick Vasaloppet China även i Visma Ski Classics. Läs mer på vasaloppetchina.com

Vasaloppet USA: Vasaloppet USA avgörs i den lilla staden Mora i Kanabec County i Minnesota – 116 km norr om Minneapolis. År 1882 fick orten sitt officiella namn Mora och den som gav det namnet var Tomt Israel Israelsson som med sin familj utvandrade från Mora och Vinäs 1871. Mora är vänort med svenska Mora och har ca 3 500 invånare. Det amerikanska Vasaloppet kördes första gången 1973. Varje år genomförs flera lopp och huvudtävlingen är ett 52 km långt skejtlopp. Vinnaren av det amerikanska Vasaloppet vinner bland annat ”The Mora Nisse Award” och en fri resa till Vasaloppet i Sverige följande år. Läs mer på vasaloppet.us

Vasaloppet Japan: Vasaloppet Japan hade premiär 1981 och är 51 km. Loppet körs i fristil i Kamui Cho i staden Asahikawa som är den näst största staden på Japans nordö Hokkaido med 350 000 invånare. Segraren får bland annat vandringspriset Carl XIV Gustafs Trofé. Carl XVI Gustaf åkte Vasaloppet Japan 1990. Läs mer på vasaloppet.jp

VISMA SKI CLASSICS – ELFTE SÄSONGEN

Visma Ski Classics är en internationell TV-satsning bestående av de mest klassiska långloppen i världen. Kombinationen av elit- och amatörutövare är unik för Visma Ski Classics och varje lopp är en folkfest för sina respektive regioner. Denna säsong består Visma Ski Classics av elva lopp, där alla går i klassisk teknik. I samtliga lopp, förutom den inledande team-prologen, deltar både professionella skidåkare och motionärer. Från och med 2018–2019 måste varje Pro Team bestå av både manliga och kvinnliga skidåkare för att kunna få en licens för att samla poäng i touren och bli ett officiellt team.

TV-konceptet

Ski Classics lanserades 2011 som ett samarbete mellan Vasaloppet, IEC in Sports och elitutövarna. Målet med Visma Ski Classics är att ytterligare öka intresset för långlopp i världen. Långloppen står för de ursprungliga och starka traditioner som längdskidåkningen vuxit fram ur. I augusti 2012 tillkom ytterligare en milstolpe då Ski Classics AB bildades av IEC in Sports, Vasaloppet och Birkebeinerrennet. Från och med 2014–15 är det W Sportsmedia som sköter TV-distributionen av Visma Ski Classics. Visma Ski Classics ägs av Vasaloppet (25,5 %), Birkebeiner AS (25,5 %) och W Sportsmedia (49 %). Loppen sänds i närmare 100 länder världen runt.

Team

En spännande utveckling som tillkommit inom Visma Ski Classics tävlingsformat är att fler och fler team bildas, något som tillför en extra dimension till loppen. Visma Ski Classics olika proffsteam har utvecklats fort och liknar cykelsportens proffsstall.

I Visma Ski Classics tävlar man om följande cuper:

Visma Ski Classics Champion: Ledaren i totalcupen bär gul väst! Delas ut till den dam- och herråkare med flest totalpoäng efter varje säsong av Ski Classics.

Visma Ski Classics Sprint: Ledaren i sprintcupen bär grön väst! Eliten tävlar i 2–4 sprintpasseringar per lopp. Sprintpoängen inkluderas i totalpoängen till Visma Ski Classics Champion. För Vasaloppet är det sprintpasseringar i Mångsbodarna och Evertsberg. Från och med 2016–17 har även damerna en sprintcup.

Visma Ski Classics Pro Team: Teampriset avgörs genom att sammanräkna topp-placeringarna från lagens två bästa herråkare samt bästa damåkare i varje lopp.

Visma Ski Classics Youth: Ledaren i ungdomscupen bär rosa väst! Delas ut till bästa herr- och damåkare upp till 26 år.

Visma Nordic Trophy och Visma Alp Trophy: Visma Nordic Trophy var en nyhet 2017. Det var som en tävling i tävlingen där säsongens sista lopp, de som avgjordes i Norden, ingick. Visma Alp Trophy, de fyra loppen i Alperna i januari–februari, var en nyhet 2018.

Visma Climb Trophy: Ledaren bär den svartröd-rutiga bergsvästen. Från och med 2020 finns en Climb-position på toppen av första backen i Vasaloppet, efter 3 km.

Läs mer på *www.vismaskiclassics.com*

Visma Ski Classics 2020/21

Följande TV-sända lopp ingår i den elfte säsongen av Visma Ski Classics, 2020–2021. Loppen i november och december har ställts in eller flyttats. (Med reservation för ytterligare ändringar utifrån rådande situation.)

1. Lördag 16 januari: **Engadin La Diagonela**, 65 km, Zuoz, Schweiz*
2. Lördag 23 januari: **Toblach-Cortina**, 42 km, Toblach-Cortina, Italien**
3. Söndag 31 januari: **Marcialonga**, 70 km, Trentino, Italien
4. Söndag 14 februari: **Jizerská Padesátka**, 50 km, Bedrichov, Tjeckien
5. Söndag 7 mars: **Vasaloppet**, 90 km, Sälen–Mora, Sverige
6. Söndag 20 mars: **Birkebeinerrennet**, 54 km, Rena–Lillehammer, Norge
7. Lördag 27 mars: **Årefjällsloppet**, 100 km, Vålådalen, Sverige
8. Lördag 10 april: **Reistadløpet**, 50 km, Setermoen–Bardufoss, Norge
9. Lördag 17 april: **Ylläs-Levi**, 70 km, Ylläs–Levi, Finland

* Loppet kortades till 60 km.

** Loppet flyttades till söndagen och kortades till 38 km.

John Kristian Dahl, längst till höger, vinner Vasaloppet 2017.

Tidigare vinnare

ÅR	PRO TEAM
2011	Team Xtra Personell
2012	Team Xtra Personell
2013	Team Xtra Personell
2014	Team United Bakeries
2015	Team Santander
2016	Team Santander
2017	Team Santander
2018	Team Santander
2019	Team Koteng
2020	Team Ragde Eiendom

ÅR	CHAMPION MEN
2011	Stanislav Rezác
2012	Anders Aukland
2013	Anders Aukland
2014	Johan Kjölstad
2015	Petter Eliassen
2016	Petter Eliassen
2017	Tord Asle Gjerdalen
2018	Tord Asle Gjerdalen
2019	Andreas Nygaard
2020	Andreas Nygaard

ÅR	CHAMPION WOMEN
2011	Seraina Boner
2012	Jenny Hansson
2013	Seraina Boner
2014	Seraina Boner
2015	Katerina Smutná
2016	Britta Johansson Norgren
2017	Britta Johansson Norgren
2018	Britta Johansson Norgren
2019	Britta Johansson Norgren
2020	Britta Johansson Norgren

ÅR	SPRINT MEN
2011	Anders Aukland
2012	Stanislav Rezác
2013	Simen Östensen
2014	John Kristian Dahl
2015	Öystein Pettersen
2016	Andreas Nygaard
2017	Andreas Nygaard
2018	Anton Karlsson
2019	Anton Karlsson
2020	Stian Berg

ÅR	YOUTH MEN
2011	Anton Sjöholm
2012	Morten Eide Pedersen
2013	Morten Eide Pedersen
2014	Christoffer Callesen
2015	Anders Malmen Höst
2016	Stian Hoelgaard
2017	Stian Hoelgaard
2018	Oskar Kardin
2019	Torleif Syrstad
2020	Max Novak

ÅR	YOUTH WOMEN
2011	Laila Kveli
2012	Laila Kveli
2013	Laila Kveli
2014	Inger Liv Bjerkreim Nilsen
2015	Tone Sundvor
2016	Emilia Lindstedt
2017	Evelina Bångman
2018	Evelina Bångman
2019	Sofie Elebro
2020	Ida Dahl

ÅR	SPRINT WOMEN
2017	Britta Johansson Norgren
2018	Britta Johansson Norgren
2019	Britta Johansson Norgren
2020	Lina Korsgren

ÅR	NORDIC TROPHY MEN
2017	Petter Eliassen
2018	Andreas Nygaard
2019	Andreas Nygaard
2020	Petter Eliassen

ÅR	NORDIC TROPHY WOMEN
2017	Britta Johansson Norgren
2018	Astrid Öyre Slind
2019	Astrid Öyre Slind
2020	Lina Korsgren

ÅR	ALP TROPHY MEN
2018	Tord Asle Gjerdalen
2019	Petter Eliassen
2020	Andreas Nygaard

ÅR	ALP TROPHY WOMEN
2018	Britta Johansson Norgren
2019	Britta Johansson Norgren
2020	Britta Johansson Norgren

ÅR	CLIMB MEN
2018	Morten Eide Pedersen
2019	Morten Eide Pedersen
2020	Morten Eide Pedersen

ÅR	CLIMB WOMEN
2018	Britta Johansson Norgren
2019	Astrid Öyre Slind
2020	Britta Johansson Norgren

VASALOPPET I GRAND SLAM

Långloppsvärldscupen Visma Ski Classics lanserade inför 2020/21 ”The Grand Classics” där de fyra stora eventen Marcialonga i Italien, Jizerska Padetsatka i Tjeckien, Vasaloppet i Sverige och Birkebeinerrennet i Norge ingår. Om en skidåkare vinner alla fyra under en och samma säsong gör denne en Grand Slam.

De fyra loppen har alla en lång historia: Marcialonga sedan 1971, Jizerska Padetsatka sedan 1968, Vasaloppet sedan 1922 och Birkebeinerrennet sedan 1932. Men hittills i historien har ingen åkare lyckats vinna alla fyra under samma säsong, varken sedan Visma Ski Classics startade eller under tiden före.

De fyra stora loppen kommer att värderas högre i Visma Ski Classics: Vinnarna i något av de fyra stora loppen kommer i fortsättningen att få 300 poäng i totalcupen, jämfört med 200 poäng i de andra loppen. En seger i ett Challenger-lopp ger 50 poäng (men den sistnämnda får man bara räkna en per säsong).

Segrare med vinster i flera av Grand Classics-eventen Marcialonga, Jizerska, Vasaloppet och Birkebeinerrennet

Grand Slam, dvs seger i fyra Grand Classics-event under samma säsong:
Ingen

Tre Grand Classics-segrar under samma säsong:
Sven Åke Lundbäck 1981 (vann inte Jizerska)
Cristina Paluselli 2005 (vann inte Vasaloppet) och 2006 (vann inte Birken)

Två Grand Classics-segrar under samma säsong:
Bengt Hassis
Seraina Boner
Britta Johansson Norgren
Katerina Smutná
Petter Eliassen
Jörgen Aukland
Anders Aukland
Jerry Ahrlin
Jenny Hansson
Andreas Nygaard
Hilde G Pedersen
Oskar Svärd
Stanislav Rezac
Svetlana Nageikina
Lara Peyrot

Alla fyra Grand Classics-segrar, men under OLIKA säsonger:
Anders Aukland
Petter Eliassen
Jenny Hansson
Cristina Paluselli

Tre Grand Classics-segrar, men under OLIKA säsonger:
Andreas Nygaard (har inte vunnit Marcialonga)
Oskar Svärd (har inte vunnit Birken)
Britta Johansson Norgren (har inte vunnit Birken)
Katerina Smutná (har inte vunnit Birken)

Bröder i Grand Classics:
Bröderna Anders och Jörgen Aukland lyckades 2013 tillsammans vinna alla fyra, en familje-Grand Slam skulle man kunna kalla det! Jörgen vann Marcialonga och Vasaloppet medan Anders vann Jizerska och Birkebeinerrennet.

Bengt Hassis vann Vasaloppet och Marcialonga 1985, samma år som brodern Ola Hassis vann Birkebeinerrennet!

VÄDRET VID STARTEN I SÄLEN 1922–2020

ÅR	DATUM	SNÖDJUP	TEMP	SEGRARTID
1922	19 mars	75 cm	-5	7.32.49
1923	4 mars	70 cm	-18	6.32.41
1924	2 mars	55 cm	-14	6.53.26
1925	8 mars	35 cm	-26	6.03.55
1926	21 feb	90 cm	-4	5.36.07
1927	13 mars	120 cm	-4	6.19.32
1928	11 mars	65 cm	-26	5.33.23
1929	3 mars	35 cm	-5	6.38.22
1930	2 mars	30 cm	-5	6.56.30
1931	1 mars	115 cm	-12	6.37.47
1932	6 mars	10-15 cm	inställt	snöbrist
1933	19 feb	30 cm	-27	5.57.09
1934		65 cm	inställt	få anmälda
1935	3 mars	75 cm	-30	6.08.55
1936	1 mars	105 cm	-8	6.31.55
1937	14 mars	60 cm	-20	6.05.56
1938	6 mars	40 cm	0	5.48.28
1939	5 mars	65 cm	-1	5.35.59
1940	25 feb	65 cm	-27	6.23.57
1941	2 mars	55 cm	-2	6.51.12
1942	22 feb	65 cm	-21	5.31.50
1943	14 mars	30 cm	0	5.47.10
1944	27 feb	60 cm	-18	5.18.43
1945	11 mars	80 cm	0	6.27.59
1946	10 mars	75 cm	-7	6.08.42
1947	9 mars	40 cm	-12	5.59.35
1948	7 mars	85 cm	-11	5.35.13
1949	6 mars	20 cm	-10	5.44.09
1950	5 mars	70 cm	4	6.08.25
1951	4 mars	125 cm	-5	5.27.20
1952	2 mars	25 cm	-21	5.09.45
1953	1 mars	43 cm	-6	5.01.55
1954	7 mars	60 cm	-4	6.22.51
1955	6 mars	60 cm	-6	5.27.28
1956	4 mars	60 cm	-15	5.23.36
1957	3 mars	33 cm	-3	6.23.40
1958	2 mars	50 cm	-3	5.31.50
1959	1 mars	60 cm	1	5.13.28
1960	6 mars	85 cm	0	5.13.26
1961	5 mars	55 cm	-1	4.45.10
1962	4 mars	80 cm	-10	5.07.46
1963	3 mars	50 cm	-17	4.56.25
1964	1 mars	52 cm	-5	5.32.07
1965	7 mars	55 cm	-23	4.35.03
1966	6 mars	104 cm	-6	5.52.38
1967	5 mars	83 cm	2	5.20.22
1968	3 mars	68 cm	-7	4.39.49
1969	2 mars	88 cm	-12	4.50.07
1970	1 mars	65 cm	-8	5.08.38
1971	7 mars	58 cm	-5	5.12.56
1972	5 mars	61 cm	-3	5.35.19
1973	4 mars	27 cm	-6	4.42.11
1974	3 mars	63 cm	-3	5.06.23
1975	2 mars	52 cm	-12	4.20.29
1976	7 mars	26 cm	-16	4.09.07
1977	6 mars	94 cm	-17	4.30.34
1978	5 mars	64 cm	0	5.20.12
1979	4 mars	40 cm	-2	4.05.58
1980	2 mars	67 cm	-19	4.08.02
1981	1 mars	88 cm	-12	4.29.32
1982	7 mars	90 cm	-1	4.28.50
1983	6 mars	57 cm	-14	3.58.08
1984	4 mars	58 cm	-5	4.14.14
1985	3 mars	73 cm	-10	4.45.43
1986	2 mars	87 cm	-17	3.48.55
1987	1 mars	55 cm	-30	4.20.20
1988	6 mars	118 cm	-4	4.47.04
1989	5 mars	38 cm	1	5.09.33
1990	4 mars	15 cm	2	inställt
snöbrist				
1991	3 mars	60 cm	-4	5.07.11
1992	1 mars	16 cm	2	3.57.04
1993	7 mars	52 cm	-14	4.02.10
1994	6 mars	89 cm	-1	4.06.19
1995	5 mars	70 cm	-9	4.11.09
1996	3 mars	35 cm	-12	4.01.15
1997	2 mars	41 cm	4	4.11.41
1998	1 mars	38 cm	-6	3.38.57
1999	7 mars	89 cm	-4	4.31.37
2000	5 mars	59 cm	-6	4.14.38
2001	4 mars	53 cm	-21	4.01.22
2002	3 mars	64 cm	-18	3.58.52
2003	2 mars	68 cm	-11	3.58.23
2004	7 mars	58 cm	-12	3.48.42
2005	6 mars	29 cm	-16	3.51.47
2006	5 mars	87 cm	-14	4.34.09
2007	4 mars	45 cm	-1	4.43.41
2008	2 mars	71 cm	-1	4.13.45
2009	1 mars	70 cm	-8	4.10.55
2010	7 mars	65 cm	-16	4.02.59
2011	6 mars	75 cm	-16	3.51.51
2012	4 mars	39 cm	-12	3.38.41
2013	3 mars	61 cm	-2	3.50.48
2014	2 mars	65 cm	0	4.14.33
2015	8 mars	48 cm	4,5	4.01.48
2016	6 mars	36 cm	-1,5	4.08.00
2017	5 mars	38 cm	-6	3.57.18
2018	4 mars	105 cm	-7	4.24.36
2019	3 mars	52 cm	-2	4.39.15
2020	1 mars	18 cm	-4	4.25.14

Temperaturen vid starten

Under de 96 år som Vasaloppet har genomförts har temperaturen vid starten 83 gånger varit under nollstrecket, noll grader 6 gånger och plusgrader 7 gånger. Kallast var det 1935 och 1987 med 30 minusgrader. År 2015 var det 4,5 plusgrader i starten kl 08.00 – det varmaste någonsin vid en Vasaloppsstart. I Mora blev maxtemperaturen under dagen plus 8,5 grader.

Temperaturen i Mora

Sett över hela Vasaloppsdygnet har maxtemperaturen i Mora varit noll eller däröver 54 gånger, alltså i drygt hälften av loppen. Ofta har dock plusgraderna varit begränsade i både tid och rum. (Källa: SMHI.)

De fem ”varmaste” Vasaloppen (avseende dygnets maxtemperatur i Mora)

1. 12,0° 1959
2. 11,1° 1930 (värdet hämtat från Malung)
3. 9,0° 1950
4. 8,5° 2015
5. 8,0° 1971

De fem ”kallaste” Vasaloppen (avseende dygnets maxtemperatur i Mora)

1. -9,5° 1987
2. -8,0° 2006
3. -8,0° 1942
4. -8,0° 1935 (värdet hämtat från Malung)
5. -8,0° 1924 (värdet hämtat från Malung)

KRANSKULLAN OCH KRANSMASEN

Kranskullan

Söndagen den 19 mars 1922 var en stor dag för Morafolket. För den dagen så var det en ny och oprövad skidtävling som arrangerades och många åskådare väntades till Mora för att få uppleva och se skidlöparna i det första Vasaloppet.

Vädret var inte det allra bästa. Det var grått och trist med blötsnö. De två vännerna, Therese Eliasson och Svea Romson hade dagen till ära klätt sig i sina vackra kulldräkter för att det var söndag och en historisk dag i Mora. Trädgårdsmästaren Lindkvist hade på beställning av tävlingsledningen gjort en lagerkrans som segraren skulle få. Medan han promenerade ner mot målet för att leverera kransen fick han syn på de två väninnorna Therese och Svea i sina kulldräkter som stod uppe vid Badstubacksgatan där spåret korsade och gick in över Stapelåkern mot målet. Han frågade om någon av dem ville lägga kransen om segraren när han kom mot målet. Therese som tagit hand om kransen var betänksam om hon skulle nå upp och lägga kransen om den som kom först eftersom hon var liten till växten. Till all lycka så snubblade Ernst Alm ned på knä när han skulle åka över snöplogvallen längs gatan in mot Stapelåkern, så Therese hade bara att kränga kransen över huvudet där han låg. I det ögonblicket skapades begreppet ”kranskulla”.

Arrangörerna såg att det var ett fint och mycket värdigt sätt att hylla segraren i Vasaloppet. Så därför har traditionen levt vidare år från år och numer har uppdraget som kranskulla utvecklats och fått en stark symbolisk roll för alla de olika Vasaloppsarrangemangen. Efter det första Vasaloppet så har det varit Vasaloppets Organisationskommitté som fram till och med 1991 utsett kranskullan och kransmasen. Därefter har uppdraget lagts på respektive tävlingsledare till Vasaloppet och Tjejvasan.

Kranskullan och kransmasen har kommit att bli viktiga ambassadörer och representanter för Vasaloppet under hela det år för vilket de blivit utsedda. ”En gång

Fr. v. Therese Eliasson 1922, Anita Håkansson 1963, Lena Hermansson 2004.

kranskulla eller kransmas alltid kranskulla eller kransmas” innebär också att de i framtiden kan få ”ställa upp” och representera Vasaloppet i många olika sammanhang. Lokalt, nationellt och till och med internationellt. Att bli kranskulla eller kransmas är ett mycket ärofyllt och fint uppdrag, det är ofta en dröm för alla flickor och pojkar, aktiva inom IFK Moras och Sälens IF:s verksamheter, att få detta ärofyllda uppdrag.

Kriterier

Under årens lopp så har kriterierna för att utse kranskullan till vissa delar förändrats. Kriterierna som tidigt sattes på pränt var att kullan skall vara ogift men framför allt ha idrottsliga meriter och ha gjort goda insatser som representant vid tävlingar och övriga arrangemang. Faderns, eller annan familjemedlems idrottsliga meriter vägdes också in i vågskålen. Ett tillägg som gjorts är att man ska representera sin förening IFK Mora eller Sälens IF.

Vasaloppets tävlingsledare utser kranskullan, och de har i dag följande kriterier:

1. Kvinnlig medlem i IFK Mora eller Sälens IF.
2. God representant och förebild för idrotten.
3. Hon är en god ledare, funktionär och/eller aktiv idrottare.

Kransmasen

Under lång tid fick inte kvinnor delta i Vasaloppet, men när Öppet Spår startade 1979 öppnades Vasaloppspåret även för dem. Från och med 1981 fick de även delta i det ”riktiga” Vasaloppet, då Internationella Skidförbundet ändrat sina tävlingsbestämmelser så att damer och herrar kunde delta i en och samma klass på exakt likadana tävlingsvillkor. Något egentligt behov av kransmas fanns alltså inte förrän på 1980-talet.

Men någon särskild damklass infördes inte i Vasaloppet och missnöjet över detta växte i början på 1980-talet. Därför utfördes 1985 en liten ”kupp” mot arrangörerna: ”En i masdräkt klädd yngling stod på upploppet med en krans i handen, och när första damen, Maria Canins-Bonaldi från Italien, passerade, hängde han den på hennes axlar.” Den första, högst inofficiella kransmasen var Mikael Stenqvist, då aktiv skidåkare i IFK Mora, som tillfrågats av missnöjda damer i föreningen.

När den första Tjejmilen i löpning arrangerades i Stockholm 1984 hade dock Evy Palm fått segerkransen av en kransmas (även om han inte var masklädd).

1988 var det dags för den första Tjejvasan, tillika den första tävlingen i Vasaloppsspåret för kvinnor och nu behövdes en kransmas! Det blev den blott 11-årige Axel Jungward, en skidåkare som bland annat vunnit sin klass i ”Lilla Vasaloppet” i Mora, som blev den första officiellt utsedda kransmasen.

Till de första fyra upplagorna av Tjejvasan var det unga pojkar som utsågs till kransmasar, men från och med 1993 har Tjejvasan en något äldre kransmas. Den första av

dessa var egentligen tänkt att bli Staffan Larsson som skulle ha varit kransmas 1993, men han blev då uttagen i landslaget och Jonas Orsén fick ersätta honom. Staffan blev kransmas i Tjejvasan 1994 i stället, för övrigt samma år som han på grund av en knäskada stakade sig igenom hela Vasaloppet.

I Vasaloppet infördes äntligen damklassen 1997, men av tradition så var det fortfarande kranskullan som även delade ut kransen till vinnande dam. Men i början av det nya millenniet höjdes röster för att damsegraren i Vasaloppet skulle mötas av en kransmas vid målet. Problemet var att kransmasen ofta var en skidåkare inom IFK Mora som själv ville åka Vasaloppet. ”Det säger sig självt att kransmasen har andra uppdrag under Vasaloppet”, sade tävlingsledaren Hans Eriksson år 2002. ”Så gott som alla våra kransmasar är aktiva skidåkare och för dem är Vasaloppet ett lopp de inte vill missa.”

Inte förrän år 2005 började kransmasen dubblera, det vill säga både bekransa segraren i Tjejvasan och åtta dagar senare även segraren i Vasaloppets damklass. Den allra första kransmasen i själva Vasaloppet hette Markus Leijon som fick ge kransen till Sofia Lind, Åsarna IK, 2005.

År 2006 var Martin Johansson kransmas och han åkte i mål i Vasaloppet som 44:a. Martin hann precis med att byta om för att möta italienskan Christina Paluselli som kom i mål 15 minuter efter honom och vann damklassen. Två år senare åkte Joakim Engström också Vasaloppet men han bröt efter halva loppet för att hinna fullgöra sitt uppdrag i Mora. 2014 var Daniel Svensson SVT:s åkande reporter med eliten; han anslöt ovanför backen i Sälen och åkte med till Evertsberg där han hämtades och kördes med bil ned till målet i Mora för att ta emot damsegraren. Förutom dessa har ingen kransmas gett sig i kast med denna stressiga uppgift under Vasaloppssöndagen, utan i stället lugnt väntat vid målet. Sedan 2009 ingår även Vasaloppets sommarvecka i kranskullans och kransmasens uppgifter.

Tjejvasans tävlingsledare utser kransmasen, och de har följande kriterier:

1. Manlig medlem i IFK Mora eller Sälens IF.
2. God representant och förebild för idrotten.
3. Han är en god ledare, funktionär och/eller aktiv idrottare.

”Jag har just nu ringt årets roligaste telefonsamtal… och hon sa ja…!”

(De ord som ”Mora-Nisse” Karlsson – när han var ordförande i organisationskommittén och tävlingsledare 1969–85 – brukade använda när valet av kranskulla var klart.)

Kranskulla och kransmas 2021

Emelie Brudin (kranskulla nr 97)

Aktiv inom IFK Mora Orienteringsklubb

ÅLDER: 20 år (född 13 maj 2000)
BOR: Mora
FAMILJ: Mamma Karin, pappa Olof, bror Jakob, syster Frida
GÖR: Pluggar och jobbar
IDROTTER: Orientering och skidorientering
MERITER: Medaljer från både SM och ungdoms-SM i skidorientering och mountainbike-orientering
MÅL MED DIN IDROTT: Få hålla på så länge som möjligt och fortsätta att känna att det är kul
INTRESSEN: Träna, kartor, träffa kompisar och ta det lugnt
BESKRIV DIG SJÄLV MED TRE ORD: Engagerad, pratglad och snäll

Gustaf Berglund (kransmas nr 33)

Aktiv inom IFK Mora Skidklubb

ÅLDER: 22 år (född 4 maj 1998)
BOR: Falun
FAMILJ: Mamma Maria, pappa Claes, lillasyster Sofia
GÖR: Satsar på längdskidor på elitnivå samt studerar till byggnadsingenjör
IDROTTER: Långdåkning, orientering
MERITER: Två guld i junior-SM, 7:a i prologen i sprint i världscupstävlingen i Dresden 2019
MÅL MED DIN IDROTT: Få fortsätta min elitsatsning och sikta mot topplaceringar i världscupen. Jag vill bli så bra som möjligt
INTRESSEN: Teknik, friluftsliv, grillning och träffa kompisar
BESKRIV DIG SJÄLV MED TRE ORD: Glad, avslappnad och social

Motiveringar

Emelie Brudin har utsetts till 2021 års kranskulla med följande motivering:

”Årets kranskulla är en generös kompis som sätter andra i ljuset före sig själv och vid sidan av sitt eget idrottande är hon en uppskattad ungdomsledare inom IFK Mora Orienterings-klubb. Hon kommer från en varm idrottsfamilj där det alltid varit självklart att ställa upp. Emelie Brudin blir en utmärkt ambassadör för Vasaloppet och är tävlingsledarnas självklara val som Vasaloppets kranskulla 2021.”
Bo Johansson och Annlouise Almqvist, tävlingsledare för Vasaloppet.

– Jag blev väldigt överraskad när Bo ringde och jag fick frågan. Men så klart otroligt glad, det var inget jag väntade mig alls, säger Emelie Brudin.

Gustaf Berglund har utsetts till 2021 års kransmas med följande motivering:

”Årets kransmas har tävlat i IFK Moras färger sedan junioråldern både inom orientering men framför allt som längdskidåkare där han har utvecklats till en av landets mest lovande. Med en stor målmedvetenhet, vilja och snabbhet har årets kransmas nått fina framgångar med bland annat dubbla guld i junior-SM, deltagande i junior-VM och ett antal starter i världscupen på seniornivå. Hans tävlingshuvud tillsammans med en stor ödmjukhet och omtänksamhet gör årets kransmas till en god lagkamrat och en fin förebild. Denne kille har inte bara vuxit in i IFK Moras tävlingsdräkt utan också i masdräkten. Som tävlingsledare ser vi att Gustaf Berglund kommer att vara en mycket god ambassadör för Vasaloppet 2021.”
Cathrine Mörk och Helene Söderlund, tävlingsledare för Tjejvasan.

– Jag blev väldigt förvånad men också oerhört glad när frågan kom. Att vara kransmas är ett ärofyllt uppdrag som jag tar mig an med glädje, säger Gustaf Berglund.

Namnen på alla kranskullor och kransmasar finns på sid 20–25.

”Vi hade hunnit gå på händer in i mål.”

(Karin Bergström, kranskulla 1950, mindes 1988 att ”Mora-Nisse” var 21 minuter före tvåan och hon hade all tid i världen att ge honom kransen på uppploppet.)

VASALOPPETS HÖGTIDSTALARE GENOM ÅREN

Mora kyrka har alltid haft en central roll i samband med Vasaloppet, för här äger varje år Vasaloppets högtidsfest rum. 2005 var man dock i Mora Parken eftersom kyrkan renoverades. Från 1922 till 1946 hölls högtiden på söndagseftermiddagen efter loppet, och från 1947 till 2011 på lördagskvällen. Sedan 2012 hålls högtidsfesten i Mora kyrka på fredagskvällen före loppet. I samband med högtiden krönes kranskullan och högtidstalet hålls. 2021 hålls kröningen och högtidstalet digitalt eller utomhus.

Listan över Vasaloppets högtidstalare är lika lång som den över Vasaloppets segrare. Den förste högtidstalaren 1922 var Vasaloppets idégivare redaktör Anders Pers. Hans son redaktören Anders Yngve Pers talade 1966 och sonsonen (och redaktören!) Anders H Pers talade 1992. Många andra prominenta personer har talat i Mora kyrka genom åren. Det är präster, biskopar, författare, journalister, militärer, ministrar, ämbetsmän och företagsledare. Vi räknar till sju dalalandshövdingar, fem ordföranden i Svenska skidförbundet, fyra Vasaloppsvinnare samt fyra olympiska guldmedaljörer (Sven Thofeldt, Assar Rönnlund, Lars Frölander och Anja Pärson). Vid tre tillfällen har två personer hållit högtidstalet. Sist men inte minst: Carl XVI Gustaf har varit högtidstalare vid två tillfällen, först i egenskap av kronprins 1973 och sedan som konung 2004.

1922 Anders Pers, redaktör Vestmanlands Läns Tidning
1923 Carl Svedelius, rektor
1924 K A Reimer, komminister
1925 Per J Gyberg, pastor
1926 Erik Hillerström, teologie licentiat
1927 C G Ekman, statsminister
1928 Rurik Holm, doktor
1929 Otto Bolling, hovpredikant
1930 Erik Hillerström, komminister
1931 Samuel Gabrielsson, kyrkoherde
1932 inställt
1933 E G C Brandt, doktor
1934 inställt
1935 Petrus Enwall, rektor
1936 G Grefberg, pastor
1937 Per Johannes, folkskollärare
1938 Bernhard Eriksson, landshövding Kopparbergs län
1939 Harry Blomberg, författare
1940 Sten Selander, poet
1941 Folke Bernadotte, greve
1942 Samuel Norrby, komminister
1943 John Cullberg, biskop Västerås stift
1944 Yngve Häckner, advokat
1945 Torsten Tegnér, redaktör Idrottsbladet
1946 Matts Ridderstedt, komminister
1947 Karl Hirén, komminister
1948 Axel Calleberg, folkskoleinspektör
1949 Erik Hillerström, kyrkoherde
1950 Elof Ehnmark, radiochef
1951 Aron Borelius, filosofie doktor
1952 Rune Lindström, författare
1953 Mats Ridderstedt, kyrkoadjunkt
1954 Erik Hellerström, rektor
1955 Nils Stenberg, riksdagsman
1956 Anders Olsson, talman
1957 Sigge Bergman, ordförande i Svenska skidförbundet
1958 Erik Sandberg, rektor
1959 K G Larring, sekreterare
1960 Torsten Wiklund, idrottsdirektör
1961 Gunnar Rosendahl, kyrkoherde
1962 Glen Åkerlund, kyrkoherde
1963 Sven Silén, biskop Västerås stift
1964 Tage Erlander, statsminister
1965 Mats Ridderstedt, kyrkoherde

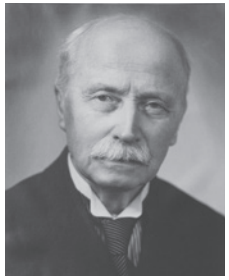

Anders Pers, 1922

Folke Bernadotte, 1941

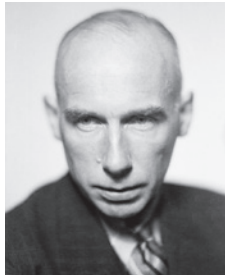

Torsten Tegnér 1945

Mora-Nisse och Tage Erlander 1964

1966 Anders Yngve Pers, chefredaktör Vestmanlands Läns Tidning
1967 Stig Synnergren, general
1968 Bror von Vegesack, överste
1969 Carl Person, rikspolischef
1970 Arne Jägmo, ordförande Svenska skidförbundet
1971 Karl Fritiofson, landshövding Skaraborgs län
1972 Magnus Rundblom, kyrkoherde
1973 Carl Gustaf, kronprins, och Marc Hodler, ordförande Internationella skidförbundet
1974 Ove Rainer, generaldirektör Posten
1975 Olof Sundby, ärkebiskop
1976 Sven ”Plex” Petersson, TV-journalist
1977 Bengt Olsson, landshövding Kopparbergs län
1978 Bo Turesson, kommunikationsminister
1979 Ola Ullsten, statsminister
1980 Lars-Gunnar Björklund, marknadsdirektör Tipstjänst
1981 Ingvar Gullnäs, landshövding Kopparbergs län
1982 Sven Thofeldt, överste
1983 Sven Larsson, ordförande Svenska skidförbundet
1984 Åke Strömmer, redaktör
1985 Ingemund Bengtsson, talman
1986 Tony Hagström, generaldirektör Televerket
1987 Lilly Hansson, landshövding Kopparbergs län
1988 Georg Andersson, bitr arbetsmarknadsminister och invandrarminister
1989 Gerth Karlsson, ordförande Sveriges turistråd
1990 inställt
1991 Claes-Bertil Ytterberg, biskop Västerås stift
1992 Anders H Pers, huvudredaktör Vestmanlands Läns Tidning
1993 Gunnar Björk, landshövding Kopparbergs län
1994 Assar Rönnlund, segrare Vasaloppet 1967
1995 Per-Anders Örtendahl, generaldirektör Vägverket
1996 Lars Anell, direktör Volvo
1997 Sven von Holst, marknadsdirektör Stora
1998 Anders Blomqvist och Örjan Blomqvist, segrare Vasaloppet 1988
1999 Carl-Eric Stålberg, ordförande Svenska skidförbundet
2000 Lars Stanghed, vd IBM
2001 Christer Ulfbåge, TV-journalist, och Lars Frölander, olympisk guldmedaljör
2002 Christer Gruhs, chefredaktör Dalarnas Tidningar
2003 Ingrid Dahlberg, landshövding Dalarnas län
2004 Carl XVI Gustaf, HM Konungen
2005 Henry Sténson, informationsdirektör Ericsson
2006 Ulf Hållmarker, landstingsdirektör Dalarna
2007 Johan Ekesiöö, vd IBM
2008 Maria Norrfalk, landshövding Dalarnas län
2009 Eva Hamilton, vd Sveriges Television

2010 Mats Årjes, ordförande Svenska skidförbundet
2011 Johan Cederlund, museidirektör Zornmuséet
2012 Prins Carl Philip, H.K.H.
2013 Anja Pärson, f.d. alpin skidåkare och olympisk guldmedaljör
2014 Johan Frost, funktionär IFK Mora
2015 André Pops, programledare Sveriges Television
2016 Daniel Tynell, segrare Vasaloppet 2002, 2006 och 2009.
2017 Eva Svenssson, kranskulla 2007
2018 Kalle Zackari Wahlström, träningsprofil
2019 Jenny och Susanna Kallur, träningsinspiratörer och f.d. häcklöpare
2020 Jacob Hård, TV-journalist
2021

André Pops, 2015

VASALOPPETS VINTERVECKAS INVIGNINGSTALARE

2009–2018 utsågs en särskild, välkänd, talare att hålla tal när Vasaloppets vintervecka invigdes vid målet på fredagskvällen före Tjejvasan. I samband med invigningen kröntes kransmasen.

2009 Karin Mattsson Weijber, Riksidrottsförbundets ordförande
2010 Margot Wallström, EU-kommissionär
2011 Filippa Reinfeldt, hälso- och sjukvårdslandstingsråd
2012 Jens Lind, TV-journalist
2013 Annichen Kringstad, orienteringsvärldsmästare
2014 Richard Herrey, artist och marknadschef Vätternrundan
2015 Måns Möller, komiker
2016 Eva-Lena Frick, vd Vasaloppet
2017 Eva-Lena Frick, vd Vasaloppet
2018 Jan Bylund, komiker

Från och med 2019 sker ingen invigning vid Vasaloppsmålet. Den officiella invigningen av Vasaloppets vintervecka äger numera normalt rum i Älvdalens kyrka på fredagskvällen då även kröning av kransmasen sker. Kröningen sker 2021 digitalt eller utomhus.

”They are called the Blueberries. They are called this with affection and warmth, because the word blåbär has come to mean novice or tenderfoot as well as blueberry soup. The Blueberries have no hope of winning the race.”

(Den amerikanska tidskriften Sport Illustrated skrev 1972 om Vasaloppet – och om blåbären som åkte loppet.)

MEDIA

Vasaloppet i radio – premiär 1925

Sven Jerring, som aldrig hade sett en skidtävling, refererade det första svenska direktsända idrottsreportaget i svensk radio från Vasaloppsmålet den 8 mars 1925. Radiotjänst hade börjat sina radiosändningar den 1 januari samma år.

Under natten före loppet skrev Sven Jerring ett manuskript som skulle hjälpa honom att klara första kvarten av utsändningens halvtimme. Sven Utterström kom dock i mål tre minuter efter att sändningen börjat så det blev ingen innanläsning utan Sven Jerring fick improvisera så gott han kunde:

”Jag var förfärligt nervös, dels därför att jag aldrig förr gjort något referat och dels därför att jag inte visste mer om skidlöpning och skidlöpare än vad jag inhämtat under journalistsupén på Mora Hotell kvällen före. Det hade inte varit min idé att jag skulle sköta det här besynnerliga jobbet, utan programchefens som inte hade kunnat hitta någon villig expert på vinteridrott.”

Vasaloppet har allt sedan 1925, med några få undantag, varje år direktsänts i radio. (1973 refererade Sven Jerring segrarens ankomst för 40:e och sista gången, 77 år gammal.)

Vasaloppet i TV – ett av SVT:s mest sedda sportprogram

Redan det första Vasaloppet 1922 filmades. Det var förstås svartvit stumfilm. Filmandet av starten i Sälen fick dock fejkas dagen innan för att ljuset skulle tillåta filmning. När den riktiga starten gick klockan 06.04 på morgonen dagen därpå var det nämligen för mörkt ute.

På 1930- och 1940-talen visades filminslag och reportage från Vasaloppet i Svensk Filmindustris veckorevy (efter hand mer känd som SF-journalen) på biografer runt om i landet.

Efter några års provsändningar inleddes reguljära TV-sändningar i Sverige den 15 september 1956. Från och med hösten 1957 började ”Sportredaktionen” sända ganska regelbundet. På Vasaloppssöndagen 1960, då Sixten Jernberg vann sin andra seger i Vasaloppet, sände TV ett 20-minuters reportage på kvällen. I januari 1961 hade söndagarnas ”Sportspegeln” sin premiär.

Den första direktsändningen av Vasaloppet i TV ägde rum 1966, sedan dröjde det fyra år till 1970 innan nästa direktsändning. 1973 var det premiär för direktsändning i färg. 1982 direktsändes för första gången hela Vasaloppet i TV. På 1980-talet började även TV-kamera på skoter att användas. 2007 grävdes fiberkabel ned mellan Sälen och Mora för att underlätta TV-sändningarna.

Mellan 2011 och 2015 fanns kontrollrummet i en OB-buss parkerad i Evertsberg, men sedan 2016 skickas alla bilder och allt ljud istället via fiber till Stockholm där sändningen från de 44 videosignalerna mixas. Numera är Vasaloppet faktiskt Nordens enskilt största årligen

återkommande TV-produktion. Såväl 2011 som 2014 var Vasaloppet SVT:s mest sedda sportprogram och 2018 nominerades SVT:s produktion från det 94:e Vasaloppet till det svenska TV-priset Kristallen.

2021 blir det 39:e gången som starten av Vasaloppet direktsänds i TV och den 44:e gången som direktsändning helt eller delvis sker från loppet.

Vasaloppets sändningar i TV år för år

1960 – TV sände ett 20-minuters reportage om Vasaloppet från Sälen, Mångsbodarna och Mora. Kommentator var Erik Elmsäter.

1961 – En som för första gången var utsänd för att bevaka Vasaloppet för den nya Sportspegelns räkning var Sven ”Plex” Petersson. Han hade 1957 rekryterats till Sveriges Radio som den förste heltidsanställde sportreportern. 1959 flyttade han över till TV, något som han kommenterat så här: *”Jag hade ett starkare intresse för TV som medium än för radio. Jag var ju inte en sån där fortpratare som jagade bollen och så vidare, som Hyland och gänget, utan en något mer kalmerad typ. Så jag tvekade inte utan tog erbjudandet.”*

Under de följande åren var Sportspegeln ibland flera timmar lång. Det var med andra ord en tidig föregångare till dagens ”Vinterstudion”. 1964 berättade tablå-texten att ”I Mora körs Vasaloppet för 41:a gången, därifrån ger TV-kamerorna glimtar.”

1966 – Vasaloppet direktsändes för första gången i TV. Men inte hela loppet. Tablån såg ut så här: 07.30–08.15, 10.00–10.45, 12.00–12.30 (sammanfattning av det som dittills sänts under morgonen), 12.30–13.30. ”Plex” har berättat: *”Då sprack tidsschemat fullkomligt eftersom det var dåligt före. Upp till Evertsberg var de en hel timme försenade. Därifrån hade vi på en bestämd tidpunkt en direktsändning och den låg då en hel timme före löparnas ankomst. Då gällde det att fylla den timmen på något sätt. Och då var det ju mycket lämpligt att tala om Vasaloppets historia från början till slut och det fick jag då tillfälle att göra. Jag kunde ju den. Så det löste sig.” TV-recensenter berömde också ”Plex” för att han ”efter omständigheterna lyckades mycket bra”.*

”Svensk skidsports kroppspulsåder.”

(Sven ”Plex” Petersson om Vasaloppsspåret.)

”Plex” 1926–2011.

1967–1969 –Ett sammandrag på 15 eller 30 minuter sändes på kvällen. ”Plex” var förstås programledare.

1970–1972 –Nu direktsändes Vasaloppet igen, men bara från målgången 11.45–13.00.

1973 – Direktsändes Vasaloppet (från målet) för första gången i färg. Sändes för första gången även internationellt; i dansk TV.

1974 – För första gången i TV2! Målgången direktsändes i en timme från 11.45. (Sändes även i dansk TV). Därefter 15-minuters rapporter med ”Plex” 16.10 och 17.10.

1975–1976 – TV sände inte.

1977 – Tre sändningar under dagen från starten, Evertsberg och målet.

1978 – Fem sändningar under dagen från starten, Mångsbodarna, Evertsberg och målet.

1979–1981 – TV sände inte.

1982 – Direktsändning av hela loppet för allra första gången. TV:s största satsning dittills. Över sju timmars direktsändning! 07.15–14.05 och 16.40–17.40. Klockan 11.00 sändes en repris av starten (antagligen för alla morgontrötta tittare). 20 fasta kameror täckte loppet från start till mål.

1983–1984 – TV sände inte.

1985 – TV sände från starten, Evertsberg, Eldris och från målet.

1986 – TV sände från starten, Evertsberg, Eldris och från målet, blandat med 15 km-loppet i Lahtis.

1987 – TV-sände inte.

”Att inte TV sände Vasaloppet luktar inte bara byråkrati lång väg, det ställer också frågan hur TV handskas med tilldelade medel.”

(Kerstin Hallerts TV-krönika i Svenska Dagbladet 1979 under rubriken ”Uteblivet Vasalopp ännu en TV-skandal”.)

”Nu är det en vårflod som flyter fram över det fina startfältet i Berga by, en färgrik vårflod ska sägas. Här framträder regnbågens alla färger.”

(Sven ”Plex” Petersson blandade himmel och hav när han beskrev Vasaloppsstarten i TV:s direktsändning 1988.)

1988–1989 – TV sände från starten samt från Evertsberg och till mål.

1990 – Vasaloppet inställt.

1991 – Direktsändning av nästan hela loppet, förutom en timmes paus för gudstjänst. 43 procent av befolkningen (9–79 år) såg sändningen.

1992 – Från och med detta år har hela Vasaloppet direktsänts varje år.

2004 – Enligt Vasaloppets avtal med Svenska skidförbundet ägde nu Vasaloppet sändningsrättigheterna, vilket gjorde att man på egen hand kunde förhandla och sluta avtal med TV-bolag. Större satsning på kontrollen i Oxberg gjordes. 30 kameror.

2006 – Vasaloppet hade för första gången världscupstatus och upplösningen av loppet sågs av 2,4 miljoner tittare. Lägg därtill 9,2 miljoner tyska och 572 000 norska tittare.

Från och med 2006 används uteslutande digital TV-utrustning. Tidigare fick man ha teknisk personal som under hela sändningen stod och riktade en antenn mot helikoptern. Teknikerna stod 30–50 meter upp i de tre master som tog emot TV-signalen från helikoptern. Ganska ogästvänlig arbetsmiljö vintertid...

2008 – Sändningen distribuerades för första gången helt och hållet över fiber. En fiberkabel hade 2007 grävts ned längs hela det 90 kilometer långa spåret. På åtta ställen fanns så kallade noder. Från en centralbox i Mora gick bild och ljud till och från respektive nod längs spåret. Tidigare användes 35 länkar längs spåret för att hålla ihop sändningen, något som senare hade ersatts av satellitlänkar. Premiär för två olika sändningar: En huvudsändning i SVT1/SVT2 som följde både elit och motionärer samt en sändning i SVT24 som koncentrerade sig på elittävlingen. Loppet streamades även på SVT:s webb, där det också var premiär för Folkets målgångar.

”IBM sponsrar evenemang där vi tillför en väsentlig nytta och som svårligen skulle kunna genomföras utan vår medverkan. Vasaloppet är ett sådant evenemang.”

(Leif Fågelsjö, marknadsdirektör på IBM 1996, samma år som Vasaloppet fick sin egen hemsida vasaloppet.se. Fågelsjö förutspådde att ”internet kommer att bli det nätverk där allt finns framöver”. Han hade rätt.)

”Hör du tystnaden, som följer mina steg, som en dröm jag drömt nån gång. Alla tankarna som yrat vilt omkring har klarnat i sin sång, och gnistrar i dom blåa blåa bergen.”

(Marit Bergman skrev låten ”Blåa blåa bergen” som lanserades tillsammans med Nattvasan.)

2010 – Sveriges Television och Vasaloppet undertecknade i december 2010 ett nytt TV-avtal. *”Vasaloppet är så mycket public service det kan bli. Historia, idrottshistoria, kultur och idrott på elit- och breddnivå. Det värmer gott i vinterkölden att vi kunnat säkra Vasaloppet för lång tid framåt. Därmed fortsätter vi att förvalta en fin tradition och bidrar till att evenemangen kring Vasaloppet kan fortsätta sin smått otroliga utveckling”*, sade SVT:s sportchef Per Yng.

2011 – För första gången sändes Vasaloppet i HD. SVT hade 110 personer involverade i TV-sändningen från Vasaloppet. Tack vare fiberkabeln längs spåret behövdes bara en enda OB-buss, som placerades i Evertsberg. Tidigare hade man haft flera OB-bussar på olika platser längs sträckan. Från OB-bussen hade sändningens bildproducent ett tjugotal kameror att välja mellan. Några av dem var robotkameror som helt styrdes från kontrollrummet i bussen. Andra sköttes av en fotograf som fick instruktioner från bildproducenten.

De fasta kamerorna som placerades ut skickade bilderna via fiberkabeln. Nytt var också att de bägge skotrarna kunde dirigeras att följa både täten och den jagande klungan. Skotrarna skickade bilder upp till två helikoptrar. På 3 000 meters höjd fanns även ett cirkulerande flygplan som tog emot signaler från skotrarna. Flygplanet var även en extra försäkring mot dåligt väder om inte helikoptrarna skulle kunna lyfta.

I hård konkurrens med skid-VM i Oslo var direktsändningen från Vasaloppet Sveriges Televisions mest sedda idrottsevenemang under år 2011. Drygt 38 procent eller 3,4 miljoner tittare såg något från direktsändningen i Sveriges Television. Jens Lind gjorde för andra året i följd en dokumentär om Tjejvasan, som sändes redan dagen efter loppet, och sågs av 865 000 tittare!

”Då släpper vi lös denna hjord av skidåkare, detta kärnkraftverk av energi som nu ska släppas lös under de närmaste timmarna.”

(Jacob Hård 2019, Vasaloppsstarten i Sälen.)

”Eliassen har startat köttkvarnen. Nu mals allt annat ner.”

(SVT:s expertkommentator Anders Blomquist när Petter Eliassen med två mil kvar av Vasaloppet 2020 satte fart. Endast Stian Hoelgaard kunde hänga med, men Eliassen vann spurten.)

”Att komma från Dalarna och inte ha åkt Vasaloppet, det är inte bra.”

(Stina Nilsson siktar på att åka Vasaloppet i framtiden.)

2012 – SVT sände Vinterstudion två helger från målet i Mora. En inställd tävling i den alpina världscupen gjorde att hela Tjejvasan för första gången direktsändes. Sedan dess har Tjejvasan alltid sänts direkt.

2013 – 17 TV-bolag världen över sände Vasaloppet.

2014 – Tack vare Ski Classics, som startade 2011, var det hela 73 länder som visade det 90:e Vasaloppet, direkt eller i efterhand!

2015 – I maj 2015 förlängde Vasaloppet och Sveriges Television sitt sändningsavtal till 2020, vilket även innefattade en satsning på Cykelvasan.

2016 – Ett halvt sekel sedan den första direktsändningen av Vasaloppet! Från att kontrollrummet tidigare funnits i en OB-buss parkerad i Evertsberg skickades för första gången nu alla bilder och allt ljud istället via fiber till Stockholm där sändningen mixades. För att förverkliga satsningen hade en lång rad olika avdelningar inom SVT samarbetat. Det var första gången SVT satte ihop ett team med så många personer och där alla olika specialister som behövs har ingått. Att Vasaloppet är en komplicerad produktion är en fördel. Det skapar förutsättningar till att använda tekniken på andra SVT-projekt, till exempel Nobelfirandet, Nationaldagssändningen och SM-veckan.

2017 – SVT direktsände tre lopp i vinterveckan: Vasaloppet, Tjejvasan och Ungdomsvasan (i Barnkanalen). På SVT Play var Brita Zackari var åkande reporter och Mattias Svahn stod i vallaboden i Evertsberg. Cykelvasan och Ultravasan sändes live på Facebook av Vasaloppets egen Vasalopps-TV.

2018 – SVT-produktionen nominerades till TV-priset Kristallen. *”Charmen med Vasaloppet är att både elit och motionär får plats på samma gång, i samma spår”*, sade Åsa Edlund Jönsson, sportchef på SVT Sport. I snitt hade Sveriges Televisions fem timmar långa Vasaloppssändning 1 915 000 TV-tittare vilket är den högsta siffran sedan 2014. Totalt 35,0 procent av befolkningen (3 378 000 tittare) var in och såg minst tre minuter av direktsändningen på söndagsförmiddagen! Redan klockan 07.30 var 789 000 morgonpigga tittare uppe och såg den inledande halvtimmen från Sälen innan start. Sedan på eftermiddagen – när loppet sammanfattades från studion i Mora och motionärerna var i fokus och intervjuades i Evertsberg, i Oxberg samt i målet – satt i snitt 572 000 tittare framför TV:n under den två timmar långa sändningen! Tjejvasan direktsändes för sjunde året i rad från start till mål. Vasaloppets egen nya Playtjänst www.vasaloppet.tv med livestreaming, klipp och målgångar, hade premiär i samband med vinterveckan.

2019 – Sveriges Televisions fem timmar långa Vasaloppssändning den 3 mars hade i snitt 1 852 000 TV-tittare. (Därmed var Vasaloppet det näst mest sedda sportprogrammet i svensk TV under året. Bara Sveriges damers VM-semifinal i fotboll sågs av fler tittare.) Totalt 37,0 procent av befolkningen (3 600 000 tittare) var in och såg minst fem minuter av direktsändningen! När loppet (efter VM-sändningen från Seefeld) sammanfattades i Mora – och motionärerna var i fokus och intervjuades i Evertsberg,

i Oxberg samt i målet – satt i snitt 861 000 tittare och följde den cirka två timmar långa sändningen. Sändningen i SVT Play med åkande reportern Mattias Svahn hade cirka 182 000 strömstarter och huvudsändningen i SVT Play hade 130 000 strömstarter. Tjejvasan, som för åttonde året i rad direktsändes från start till mål, sågs av 454 000 personer som tittade på någon del av sändningen.

2020 – Sveriges Televisions Vinterstudion sändes från en uppbyggd studio vid målet i Mora. Den fem timmar långa direktsändningen av Vasaloppet 2020 som sändes i SVT1 sågs av 3,5 miljoner tittare (genomsnittstittningen låg på 1 717 000 tittare). (Samtidigt som sändningen från Vasaloppet visades dessutom damstafetten i Lahtis i Kunskapskanalen.). I SVT Play hade Vasaloppssändningen 687 000 starter. Redan den inledande halvtimmen från Berga by som startade i SVT1 klockan 07.30 sågs av 716 000 morgonpigga tittare. Sammanfattningen på söndagseftermiddagen sågs av 573 000 tittare.

Den över tolv timmar långa SVT Play-sändningen direkt från spåret, med de åkande reportrarna Clara Henry och Mattias Svahn, hade 527 000 starter vilket med bred marginal var nytt tittarrekord för en ”Åkande reporter-sändning” från Vasaloppet. Clara Henry tvingades tyvärr bryta i Oxberg och Mattias Svahn fick fortsätta ensam till Mora. Förutom söndagens sändningar sände SVT ett inför-magasin i Vinterstudion på lördagen som sågs av 486 000 tittare. Veckan dessförinnan direktsändes Tjejvasan för nionde året i följd. Den regniga Tjejvasan 2020 sågs av 472 000 tittare i genomsnitt. I november 2020 förlängdes sändningsavtalet att gälla även 2021, 2022 och 2023. *”Vasaloppet är svenska folkets populäraste sportevenemang”*, sade SVT:s sportchef Åsa Edlund Jönsson.

2021 – SVT direktsänder den 33:e Tjejvasan och det 97:e Vasaloppet.

HÄNG MED I VASALOPPET–

SÅ HÄR FUNKAR DET

SVT direktsänder både Tjejvasan 27 februari och Vasaloppet den 7 mars.

Det är totalt ca 110 personer som arbetar för SVT under Vasaloppshelgen, varav ca 85 st längs Vasaloppsspåret och ca 25 st i Stockholm.

Helikopter med kamera. Redan vid den allra första direktsändningen från Vasaloppet 1966 använde sig TV av en helikopter.

Ett flygplan flyger på 3000 m höjd under hela TV-sändningen och tar emot signaler från skotrar med kamera i spåret.

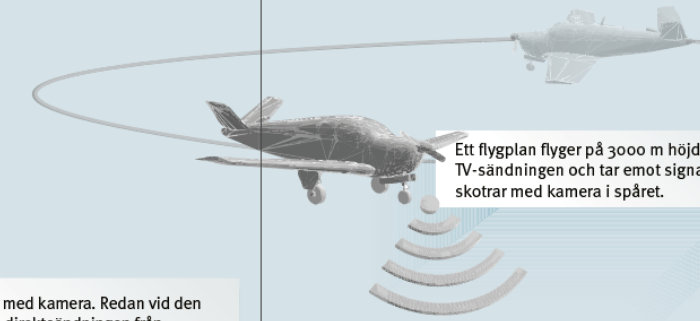

I Mora finns paraboler som skickar signalerna från helikopter och flygplan via fiber till kontrollrummet i Stockholm. Tekniker väljer sedan ut den signal som har bäst mottagning för att användas i TV-sändningen.

3 st skotrar med kameror (1 chaufför och 1 fotograf per skoter) följer åkarna längs spåret. Ljud och bild skickas till flygplanet.

VÄGÖVERGÅNGEN

SÄLEN | SMÅGAN | MÅNGSBODARNA | RISBERG | EVERTSBERG | OXBERG | HÖKBERG | ELDRIS | MORA

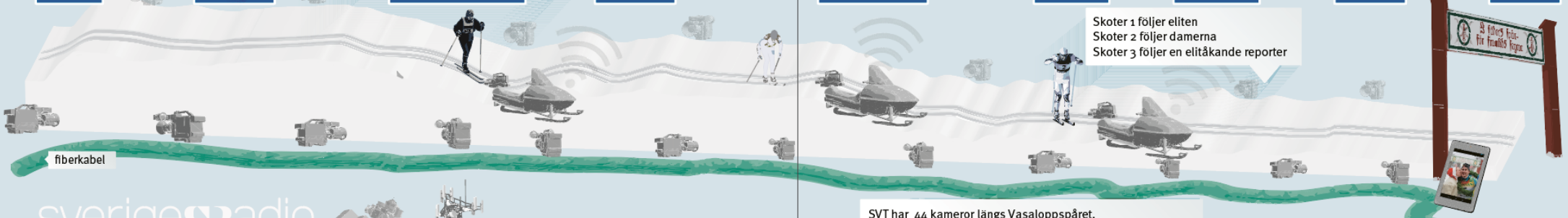

Skoter 1 följer eliten
Skoter 2 följer damerna
Skoter 3 följer en elitåkande reporter

fiberkabel

SVT har 44 kameror längs Vasaloppspåret. Både ljud och bild skickas via den 9 mil långa fiberkabeln mellan Sälen och Mora för att sedan skickas hela vägen till Stockholm.

sverigesradio

SR använder IP teknik (InternetProtokoll) för att skicka ljud från spåret till studion i Evertsberg och vidare till Stockholm. IP-teknik i nätverk, via satellit och över 4-G nätet.

Kommentatorerna som följer hela loppet sitter vid målet i Mora men vi har folk på plats på ett flertal platser längs spåret.

Sveriges Radio har 10 reportrar, 5 tekniker och tre sändarbilar på plats under Vasaloppet. Spindeln i nätet är vår studio i Evertsberg, där tar vi emot alla signaler och där sitter våra programledare som leder oss genom loppet.

svt SPORT

STOCKHOLM

Tidigare år har SVT haft en OB-buss på plats i Evertsberg, sedan 2016 så går alla signaler via fiber till kontrollrummet i Stockholm. Där sitter det en producent som väljer ut bilderna som visas i TV-rutan.

Det är ca 25 personer i Stockholm som arbetar både för den Internationella signalen och den svenska inramningen, Vinterstudion.

VASALOPPETS VETERANKLUBB

Vasaloppets Veteranklubb instiftades 1987. Klubben är en fristående, men Vasaloppet mycket närstående, organisation. För att kunna bli medlem i Vasaloppets Veteranklubb måste man ha genomfört Vasaloppet och/eller Öppet Spår enligt Vasaloppets regler i 30 år (bara ett av loppen per år får räknas). Vasaloppssegrare med tre segrar eller fler och personer/funktionärer som under lång tid (= i princip 30 år) har gjort särskilda insatser för Vasaloppet kan inväljas som hedersmedlemmar.

- Efter 2020 års lopp har 1059 veteraner åkt Vasaloppet och/eller Öppet Spår i 30 år eller mer.
- 43 veteraner har kört 50 lopp eller mer. Flest lopp har Bengt Eriksson, Sälens IF, 60 i sträck, 1953–2013 och Börje Karlsson, Landsbro som genomförde sitt 60:e lopp 2020. Gösta Lönnelid, Mora har kört 58 lopp. Gunnar Sold, Rättvik och Torsten Löfgren, Falun har kört 55 lopp.
- Torsten Löfgren blev 2011 den första att åka 50 ”riktiga” Vasaloppet i följd. Han har åkt 54 ”riktiga” Vasalopp (avliden 2017).
- 240 veteraner har åkt mellan 40 och 49 lopp.
- År 2020 blev 33 åkare nya veteraner. Den starka tillväxten av veteraner under de senaste 20 åren beror på den motionsvåg som startade på 60-talet och som innebar att det blev populärt att delta i långlopp som Vasaloppet, Lidingöloppet, Vätternrundan m.m. Många som kom igång då håller på än.
- Äldst bland Vasaloppsveteranerna är Gösta Viker som fyllde 100 år i november 2020.
- Yngste Vasaloppsveteranen är Pontus Nylander som fyllde 48 år i november 2020.
- År 2020 blev de två första damerna veteraner: Berit Brandt, Vansbro AIK och Anne-Marie Richardsson, OK Landehof. De har nu åkt 35 och 41 lopp. Sammanlagt är det sexton damer som har blivit veteraner.
- 43 veteraner är utländska medborgare: nitton norrmän, sex schweizare, en tysk, sju finländare, en skotte, fem danskar, en från Israel, två från Österrike och en fransman.
- Vasaloppsveteranerna har särskilda nummerlappar (orange färg och från och med 2012 nummerserien som börjar med 30 001). I Vasaloppet startar veteranerna från en egen fålla i startled 5 (längst upp mot vägen).
- Till 2021 har 23 åkare med 29 godkända lopp anmält sig, de kommer att bli veteraner om de klarar sitt 30:e lopp i år. Åtta åkare som åkt 39 lopp är anmälda och kommer att göra sitt 40:e lopp och tre veteraner som åkt 49 lopp är anmälda och kommer att göra sitt 50:e lopp!

”Så länge man är frisk kan man inte låta bli att åka Vasaloppet, och jag åker Vasaloppet för att hålla mej frisk.”

(Stig Bölling genomförde 49 Vasalopp i sträck åren 1939–1987.)

Veteraner som fullföljt 50 lopp eller mera

NAMN	ORT	ÅKTE SITT 50:E LOPP	TOTALT ANTAL LOPP
GGösta Aronsson	Herrljunga	2000	51
Gunnar Sold	Rättvik	2003	55
Bengt Eriksson	Sälen	2003	60
Bertil Larsson	Mora	2006	50
Börje Karlsson	Landsbro	2008	60
Bo Karlsson	Landsbro	2008	50
George Almkvist	Borlänge	2010	50
Evald Karlsson	Hyltebruk	2011	52
Tore Jonsson	Karlstad	2011	50
Torsten Löfgren	Falun	2011	55
Bernt-Erik Persson	Luleå	2011	53
Lennart Eriksson	Falun	2012	50
Gösta Lönnelid	Mora	2012	58
Lennart Ottosson	Åtvidaberg	2012	50
Gillis Larsson	Uddevalla	2013	50
Lars-Åke Åkerman	Täby	2013	51
Stig Borgström	Svärdsjö	2013	51
Per Nilsson	Fagersta	2014	50
Rolf Andersson	Leksand	2014	53
Erland Wallinder	Västerås	2015	52
Ivar Luks	Norrköping	2015	50
Werner Nyman	Sandared	2015	51
Henry Wallin	Säter	2016	50
Ingvar Hanses	Leksand	2016	51
Erik-Åke Tranberg	Sälen	2016	50
Åke Davidsson	Borås	2017	50
Bengt Andersson	Tidaholm	2017	51
Stig Johansson	Fagersanna	2018	52
Lars-Eric Svensson	Vittsjö	2018	50
Lennart Karlsson	Landvetter	2108	51
Erik Berglund	Viksjöfors	2018	52
Bengt Alm	Norrköping	2018	52
Håkan Mossberg	Kopparberg	2019	51
Jörgen Wallin	Säter	2019	50
William Nilsson	Tärnsjö	2019	50
Ingemar Sandahl	Partille	2019	50
Lars Nilsson	Älvdalen	2019	50
Sune Persson	Torsby	2019	51

NAMN	ORT	ÅKTE SITT 50:E LOPP	TOTALT ANTAL LOPP
Arne Lund	Kungshamn	2020	50
Stig Johansson	Skene	2020	50
Hans-Åke Christiansson	Gamleby	2020	50
Gunnar Olsson	Borlänge	2020	50
Lars Persson	Älmhult	2020	50

Börje Karlsson från Landsbro gick i mål i sitt 60:e lopp under Öppet Spår måndag 2020. Han blev den andre i historien att genomföra 60 lopp, den förste var Bengt Eriksson, Sälens IF.

”Terrängskidor har blivit en schlager av sådan storleksordning, att skidfabrikanterna måste tillgripa dygnetruntproduktion för att mätta marknadens efterfrågan. Man kan tala om en renässans för vårt äldsta kommunikationsmedel.”

(Sven ”Plex” Petersson om skidexplosionen 1965. 4 652 startade då i Vasaloppet.)

”Sixten förstod vad som var på gång och svor så skogen höll på att ta eld.”

(Janne Stefansson skrattar åt minnet när han vann Vasaloppet 1964 med över fem minuter till godo på tvåan Sixten Jernberg – efter att Janne ryckt ifrån Sixten före Risberg, då han såg hur dåligt vallade skidor Sixten hade. Janne körde loppet på Blå Swix.)

”Vi jobbade mycket med de nya spårsträckningarna under barmarksperioden vid mitten av 1960-talet, sprängde sten och sånt. ’Mora-Nisse’ var ’sprängexperten’ och laddade ordentligt med dynamit så att vi ibland efteråt fick spika fast barken på träden runt omkring sprängplatsen för att inte oroa markägarna för mycket.”

(Bud Gunnar Andersson minns tiden då ”Mora-Nisse” var Vasaloppets banchef, 1961–67, på sträckan Mångsbodarna – Mora som då utgjorde IFK Moras ansvar av spårsträckningen.)

”Svenska folket är delat i två läger – den ena delen har åkt Vasaloppet, medan den andra hälften tränar för att göra det.”

(Okänd.)

”Det var som att komma till paradiset när jag gled över mållinjen”

(78-årige veteranen Hasse Ekbrand från Lysekil kom sist i mål i Vasaloppet 2020 och hyllades stort av publiken i Mora.)

HÅLLBARHET

Ett hållbarhetsarbete handlar om miljöperspektivet, det sociala perspektivet och det ekonomiska perspektivet som alla är beroende av varandra. Överlag betyder en hållbar utveckling att jordens resurser ska räcka för fler än oss själva och ansvaret är gemensamt för alla oavsett kön, ålder, folkgrupp och land.

Vasaloppets hållbarhetsstrategi, som antogs i december 2016 och sträcker sig fram till 2022, hjälper oss att prioritera och på ett effektivt sätt ta oss an viktiga utmaningar. En röd tråd i arbetet är att värna om vår historia och samtidigt utvecklas i takt med omvärlden. Hållbarhetsstrategin ska följas upp årligen och revideras vid behov. Viktiga resultat i arbetet är nöjdare och friskare deltagare, stöd till föreningslivet och regional utveckling, hållbart ekonomiskt resultat till ägarklubbarna och minimerad miljöpåverkan.

Vasaloppets hållning till de av FN fastställda globala målen

Målen finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030:

- avskaffa extrem fattigdom
- minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- främja fred och rättvisa
- lösa klimatkrisen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit. Genom globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet. Utifrån dessa övergripande mål har Vasaloppet valt att fokusera på följande globala mål.

3 Hälsa och välbefinnande – Enligt Vasaloppets vision ska vi bidra till positiva hälsoeffekter. Vasaloppet är en motor för folkhälsa och motion.

8 Anständiga anställningsvillkor – Vasaloppets organisation ska vara en god arbetsgivare och utveckla samarbetet med de föreningar som hjälper oss med våra arrangemang.

10 Minskad ojämlikhet – Vasaloppet strävar bl a att fler kvinnor, nyanlända mm deltar i våra arrangemang.

12 Hållbar konsumtion och produktion – Vasaloppet arbetar för att till exempel minska klimatavtrycket för transporter, mängden avfall och kemikalier, ökad källsortering, minskad energiförbrukning med mera.

13 Bekämpa klimatförändringarna – Vasaloppet ska bidra till att förbättra kunskapen och medvetenheten i vår organisation samt hos deltagarna. Vasaloppet ska även arbeta för utökat samarbete med partners för att effektivare nå hållbarhetsmålen.

16 Fredliga och inkluderande samhällen – Vasaloppet ska bedriva verksamhet på ett etiskt och ansvarsfullt sätt samt arbeta för att motverka fusk inom idrotten.

Vasaloppets hållbarhetsarbete fokuserar på följande fokusområden:

Hållbarhet miljö

- Vasaloppet ska minska sin klimatpåverkan från transporter, resor, mat och snöläggning
- Vasaloppet ska arbeta för nolltolerans mot nedskräpning i arenan

Ekonomisk hållbarhet

- Vasaloppet ska arbeta för långsiktig produktutveckling över tid
- Vasaloppet ska genomföra hållbara investeringar i arenan

Social hållbarhet

- Vasaloppet ska vara en motor för folkhälsa och motion
- Vasaloppet ska värna om och utveckla samarbetet med föreningslivet
- Vasaloppet ska bedriva affärsverksamhet på ett etiskt och ansvarsfullt sätt

SJUKVÅRDSTJÄNSTEN

Numera finns läkare eller sjuksköterska stationerade vid varje kontroll, förutom att en läkare åker med slutpatrullen. Tävlingsläkaren Ulf Hållmarker finns med vid starten och ambulerar sedan mellan kontrollerna. I Sälen finns läkarmottagning, och en läkare och narkossköterska på skoter med möjlighet till snabb insats på startplatsen.

Vid kontrollerna finns förbandsstationer liksom vid omklädningsställena. Slutpatrullen har tillgång till bandvagnar och snöskotrar. Alla medarbetare inom sjukvården kommunicerar med varandra och landstingets ambulanser via ett eget radiokommunikationsnät.

419 MILJONER I TURISTEKONOMISKT TILLSKOTT

Med jämna mellanrum mäter undersökningsföretaget Upplevelseinstitutet de turistekonomiska effekterna av Vasaloppets arrangemang, på uppdrag av Vasaloppet och de tre Vasaloppskommunerna Mora, Älvdalen och Malung-Sälen.

Vasaloppets vintervecka 2017 genererade 234,6 miljoner kr i turistekonomisk omsättning i de tre kommunerna. Den turistekonomiska undersökningen av Vasaloppets sommarvecka 2018 visade att tillresta deltagare, medföljare och publik spenderade 151,4 miljoner kr. Det innebär att vinterveckan plus sommarveckan bidrar med sammanlagt 386 miljoner kr i turistekonomisk omsättning i de tre Vasaloppskommunerna.

Lägger man även till de deltagare som varit på träningsläger blir turistomsättningen ännu högre: Enligt undersökningarna bidrog de som var på träningsläger (i privat regi eller arrangerat läger) i någon av Vasaloppskommunerna inför vinterveckan 2017 med ytterligare 30 miljoner kr i omsättning. Motsvarande siffra inför sommarveckan 2018 var 3,1 miljoner kr. Sammanlagt 419,1 miljoner kr.

Undersökningarna tar sin utgångspunkt i det tillflöde av turister och den konsumtion som annars inte skulle ägt rum (om det ej vore för evenemangen). I undersökningarna tillfrågas ett urval av deltagarna samt tillresta som följde evenemanget på plats (samtliga äldre än 16 år). Invånare i de tre kommunerna samt konsumtion utanför dessa kommuner ingår inte i undersökningarna. Inte heller Vasaloppets deltagaravgifter eller sponsorintäkter ingår.

SNÖSÄKRING I VASALOPPSARENAN

Ett av Vasaloppets prioriterade utvecklingsprojekt som det arbetas med just nu är snösäkring av Vasaloppsspåret för framtiden:

– Vi måste utgå ifrån att Vasaloppet kommer att se ut som det gör, vi kan inte åka på en rundbana. Vi har ett nio mil långt spår att jobba med, säger Tommy Höglund, Vasaloppets sportchef.

På grund av snöbrist fick Vasaloppet år 2005 lägga ut snö på 86 av Vasaloppsspårets 90 kilometer. Hösten 2007 anlades sedan Vasaloppets snöfabrik i Oxberg, som en back-up vid händelse av dåliga vintrar. Snöfabriken i sig kostade tre miljoner kronor att uppföra. I början av varje vintersäsong har där tillverkats totalt cirka 50 000 kubikmeter kanonsnö – med miljömärkt el – till en kostnad av 300 000 kronor. Detta för att kunna användas vid eventuell snöbrist i Vasaloppsspåret.

Åren 2015–2017 använde Vasaloppet denna snö för att snöbelägga de tre milen mellan Oxberg och Mora, eftersom det inte kommit tillräckligt med natursnö för att man skulle kunna vara säker på att genomföra Vasaloppets vintervecka. Kanonsnön har också använts för att komplettera med snö uppåt mot Vasslan och Evertsberg. Snöfabriken är därmed inte längre en reservanläggning, utan det är nu en ordinarie del av Vasaloppets driftorganisation för att snösäkra vinterveckan. Vintern 2017–18 kunde snöinsatsen avbrytas redan strax efter jul eftersom det kom tillräckligt med natursnö.

Snöbehovet vid stor snöbrist hela sträckningen från start till mål har beräknats till 140 000 – 150 000 kubikmeter snö till en kostnad av cirka en miljon kronor per mil skidspår (varav transportkostnaderna skulle utgöra 90 procent).

I det snösäkringsprojekt Vasaloppet jobbat med 2017–2019 har en förstudie gjorts för att utreda snöbehoven samt hur snö kan tillverkas snön lokalt på flera platser längs spåret. Närproducerad snö minskar förstås transporterna och därmed även kostnaderna och koldioxidutsläppen.

På startplatsen i Sälen har Vasaloppet redan en snökanonanläggning, liksom i Mora tack vare Mora kommuns anläggning vid Mora skidstadion. Vasaloppet har dessutom genom ett så kallat anmälningsärende fått tillåtelse av Länsstyrelsen att använda en begränsad mängd vatten så att man framöver har möjlighet att med mobila snökanoner tillverka snö i Smågan, Tennäng och vid Evertsbergssjöarna. Ett tänkbart framtida samarbete kan även vara med slalombacken i Gopshus.

Vasaloppet arbetar också med sparad snö från föregående år vid snöfabriken i Oxberg. Uppe på myrarna har dessutom långa nät spänts ut så att vinden ska föra med sig natursnö som kan fångas upp och användas. Ett fungerande och billigt sätt att snösäkra.

En mycket effektiv och enkel åtgärd som Vasaloppet kontinuerligt arbetar med i Vasaloppsarenan är att förbättra underlaget där spåret går och göra det jämnare så att det går åt mindre mängd snö för att tillverka skidspåren.

VASALOPPETS SOMMARVECKA

Det började egentligen med att Vasaloppets styrelse vintern 2008 antog den nya visionen ”Vasaloppsarenan skall inspirera till aktivitet året runt”. Skidspåret mellan Sälen och Mora började betraktas som en året-runt-arena, ”världens största idrotts-arena – 9 mil lång och 10 meter bred” och man lade till orden ”året runt”.

Samma år, 2008, tog Vasaloppet över arrangörskapet för löparstafetten Vasastafetten som Korpen Mora arrangerat sedan 1991. (Motionsidrottsförbunden i Malung, Älvdalen och Mora bjöd in till den första Vasastafetten, som genomfördes 29 juni 1991.) Efter flera snöfattiga vintrar hade Vasaloppet alltså en önskan om att bredda sitt utbud och att även arrangera lopp sommartid.

Idén att cykla mellan Sälen och Mora hade funnits under många år. Sommaren 2008 sonderades alla tänkbara (och alla otänkbara) sträckningar för att cykla mellan Sälen och Mora. På senhösten 2008 testcyklade ett 20-tal cyklister den tänkta banan för Cykelvasan.

En viktig förebild var det norska cykelloppet Birkebeinerrittet i Lillehammer (som var sommarens motsvarighet till skidloppet Birkebeinerrennet). Cykelvasan passade också bra in i utvecklingsplanerna för etableringen av Vasaloppsarenan.

Det blev en del omdragningar av banan jämfört med testloppet. Det skulle vara en lättåkt sträckning som tilltalade de många cyklisterna. Både bansträckningen och marknadsföringen hade också mer fokus på ”cykel” än på ”mountainbike”. Cykelvasan skulle vara något unikt! Och även detta arrangemang skulle hålla ”Vasaloppskvalitet”.

Redan till 2009 valde man att satsa på premiären av Cykelvasan och tillsammans med Vasastafetten (där tio löpare springer tio sträckor mellan Sälen och Mora) och den nu nedlagda Stavgångsvasan blev det ”Vasaloppets sommarvecka”.

Det var inte alls självklart att Cykelvasans första upplaga 2009 skulle bli en succé – men det blev det – och det blev direkt Sveriges största MTB-lopp! Självklart fanns Sverigeeliten på plats, tillsammans med nästan 2 000 motionärer. Den klassiska sträckningen bjöd på samma upplevelse som på vintern: Start i Sälen, via alla de kända kontrollerna, blåbärssoppa och målgång med kranskulla och kransmas i Mora. En 90 km lång utmaning som visade sig passa de flesta.

Vasaloppsvinnaren 2009 Daniel Tynell ställde upp i den första Cykelvasan och Sveriges Television följde honom under det nya loppet. ”Mora-Nisse” satt strax bakom mållinjen och tog emot cyklisterna – det var en viktig signal att det ”historiska Vasaloppet” ställde sig bakom och stöttade ”nymodigheterna”.

Succén fortsatte det andra året, 2010, då över 4 000 åkare anmälde sig. 2011 lockade Cykelvasan nästan 8 000 anmälda och då flyttades även starten i Sälen från Tjärnheden till Vasaloppsstarten i Berga by.

Under åren har miljonbelopp investerats i Vasaloppsarenan för att minska asfalt-sträckorna. I stället har grusvägar och stigar anlagts för att underlaget ska bli så bra som möjligt. 2009 gick Cykelvasan till hälften på trafikerad väg, men nu går mer än åtta mil i terrängen. Cykelvasan har både tävlings- och motionsklass från Sälen till Mora samt två kortare motionslopp över 30 respektive 45 km med start i Oxberg.

Ungdomscykelvasan hade premiär 2012. Där tävlar ungdomar i åldern 11–16 år från Oxberg till Mora, 32 km. I samband med Cykelvasan genomförs sedan 2010 också Barnens Vasalopp cykel både i Sälen och Mora (ursprungligen kallad Barnens Cykelvasa) för de allra yngsta upp till cirka 10 år. Alla cyklar en knapp kilometer, har nummerlapp och får medalj. Förebilden är vinterns motsvarighet Barnens Vasalopp skidor, som lockar tiotusentals framtida skidfantaster.

Sedan 2010 körs också Cykelvasasprinten som är ett särskilt inbjudningslopp där elitcyklister kan presentera sig för publiken i Sälen. Cykelvasan 90 är nu egentligen 94 km lång och anmälningstaket är sedan 2016 års lopp 13 000 deltagare. Cykelvasan 90 har varit fulltecknad varje år sedan dess. År 2015 var det premiär för det nya loppet Cykelvasan Öppet Spår, där man kan cykla hela sträckan utan tävlingshets.

Ett lyckat sammanträffande ledde till att Ultravasan såg dagens ljus. Nämligen det faktum att här i Mora finns en av världens främsta idrottsarrangörer, Vasaloppet, samtidigt som en av världens då främsta ultralöpare, Jonas Buud, bodde i Mora! Han tog med sig sina erfarenheter från världens olika ultralopp och var ivrig att världens ultralöpare skulle få möjlighet att springa ett lopp i den klassiska terrängen mellan Sälen och Mora. ”Om man kan åka skidor och cykla mellan Sälen och Mora, då kan man väl springa också”, resonerade entusiasterna.

Det var inte svårt att hitta intresserade testlöpare, för det var många som ville springa ett ultralopp på klassisk mark: I samband med Vasastafetten 2010 genomförde därför ett tjugotal erfarna ultralöpare, inbjudna från hela Norden, ett testlopp för att se hur det hela skulle fungera. Ja, några hade faktiskt sprungit hela sträckan redan tidigare också. Namnet på loppet blev ”SM90”, där SM stod för Sälen-Mora och 90 för antalet kilometer som löparna skulle springa – men inofficiellt fanns redan ”Ultravasan” med som ett tänkbart namn i samband med detta testlopp. (Ultra är namnet på lopp som är längre än maratondistansen 42 195 meter och ”trail” eller ”terräng” innebär att huvuddelen av loppet är utanför asfalt.)

Och efter några års funderande, var det så 2014 dags för Vasaloppet att utmana världens löpare! Då gick startskottet för den första riktiga Ultravasan mellan Sälen och Mora. Trenden med individuella extremlopp är mycket stark i många delar av världen och målet med Ultravasan är att vara det största ultra trail-loppet i Skandinavien och locka en stark internationell elit.

Ultravasan har två lopp, ett på 90 km och ett på 45 km. 90 km utgår, liksom det traditionella Vasaloppet, från Sälen och följer banan österut mot Mora. Loppet över 45 km startar i Oxberg och följer i stort sett Halvvasans sträckning längs Oxbergssjön bort till Vasslan, innan den ansluter till Ultravasan 90-banan. Båda loppen har en herr- och en damklass.

Närmare 1 500 löpare anmälde sig till premiärloppen som blev en stor framgång, inte minst för hemmalöparen Jonas Buud som vann. År 2015 upprepade han segern och satte ett imponerande banrekord: 90 kilometers löpning på 5.45.08. Ett annat tillskott sedan 2014 är Barnens Vasalopp löpning (ursprungligen Barnens Springvasa) i Sälen och Mora för de allra yngsta.

Vasaloppets sommarvecka har nu etablerat sig som en av sommarens största höjdpunkter för både motionärer och elitidrottare. År 1991 deltog 290 löpare i Vasastafettens premiär och 2017 var det premiär för Vasakvartetten där fyra löpare delar på sträckan Sälen–Mora, vilket ungefär motsvarar fyra halvmaror. 164 fyramannalag anmälde sig till Vasakvartettens premiärlopp. 2018 kunde Cykelvasan och hela Vasaloppets sommarvecka fira tioårsjubileum med över 33 000 anmälda deltagare. När sommarveckan kommer tillbaka i Vasaloppsarenan blir det premiär för två nya individuella löplopp: Trailvasan 30, 30 km från Oxberg till Mora, samt Trailvasan 10, ett millopp med både start och mål i Mora.

”Det är mountainbike vi håller på med, inte spinning.”

(Röst från en som inte alls avskräcktes efter den något leriga Cykelvasan 2019.)

Hemmavasan, deltagarstatistik 2020

Under coronapandemin på våren 2020, när möjligheten att låta alla deltagare gå i mål under den klassiska målportalen i Mora under Vasaloppets sommarvecka i augusti 2020 inte längre var ett alternativ, föddes idén om Hemmavasan. Alla som önskade fick möjlighet att fortsätta träna mot ett mål. Med skillnaden att det målet kunde ligga i Skellefteå, på Värmdö, i Huskvarna eller i Colorado.

Över 12 000 av de 16 000 anmälda deltagarna i 20 olika länder världen över gick i mål och mer än 18,5 varv runt jorden, 743 172 kilometer, avverkades på cykel eller till fots. Tillsammans sattes Sverige och världen i rörelse under den historiska premiären av Hemmavasan – ett arrangemang som kan komma tillbaka i någon form. Kanske blir Hemmavasan ett komplement till Vasaloppets ordinarie lopp i en värld som blir allt mer digital.

Hemmavasan, deltagarstatistik 2020

LOPP	ANMÄLDA	STARTANDE	I MÅL
Hemmavasan Cykel 90	7 296	5 772	5 415
Hemmavasan Cykel 45	2 702	2 203	2 118
Hemmavasan Cykel 30	2 087	1 725	1 661
Hemmavasan Cykel 10	572	400	387
Hemmavasan Ultra 90	524	403	344
Hemmavasan Ultra 45	723	581	532
Hemmavasan Trail 30	992	809	771
Hemmavasan Trail 10	1 203	1 202	869
Totalt	16 099	12 833	12 087

Deltagarstatistik Vasaloppets sommarvecka

CYKELVASANS ALLA LOPP 2009 – 2019

ÅR	DATUM	ANMÄLDA	TILL START	BRYTANDE	I MÅL
2009	16 aug	1 911	1 760	13	1 747
2010	14 aug	4 479	4 077	32	4 045
2011	20 aug	7 881	7 172	131	7 041
2012	10–11 aug	12 225	10 631	153	10 478
2013	16–17 aug	16 855	14 811	265	14 546
2014	15–16 aug	16 927	15 291	169	15 122
2015	14–15 aug	19 991	18 000	292	17 708
2016	12–13 aug	22 094	19 305	318	18 987
2017	11–12 aug	24 167	21 705	279	21 426
2018	10–12 aug	26 366	23 810	318	23 492
2019	9–11 aug	25 266	22 809	510	22 299

VASASTAFETTEN (I VASALOPPETS REGI) 2008 – 2019

ÅR	DATUM	ANMÄLDA LAG	TILL START	BRYTANDE	I MÅL
2008	9 aug	304	281	0	281
2009	22 aug	318	316	11	305
2010	21 aug	376	353	3	350
2011	20 aug	442	419	4	415
2012	18 aug	503	458	2	456
2013	24 aug	514	473	1	472
2014	23 aug	550	486	1	485
2015	22 aug	505	448	6	442
2016	20 aug	515	445	2	443
2017	19 aug	426	385	4	381
2018	18 aug	386	331	4	327
2019	17 aug	373	327	3	324

VASAKVARTETTEN 2017 – 2019

ÅR	DATUM	ANMÄLDA LAG	TILL START	BRYTANDE	I MÅL
2017	19 aug	164	142	3	139
2018	18 aug	112	98	3	95
2019	17 aug	93	87	0	87

ULTRAVASAN 45 2014–2019

ÅR	DATUM	ANMÄLDA	TILL START	BRYTANDE	I MÅL
2014	23 aug	584	434	6	428
2015	22 aug	527	403	12	391
2016	20 aug	745	584	18	566
2017	19 aug	727	573	15	558
2018	18 aug	987	803	12	791
2019	17 aug	1 117	943	15	928

ULTRAVASAN 90 2014–2019

ÅR	DATUM	ANMÄLDA	TILL START	BRYTANDE	I MÅL
2014	23 aug	914	761	52	709
2015	22 aug	1 240	893	72	821
2016	20 aug	988	805	60	745
2017	19 aug	1 019	899	103	796
2018	18 aug	1 168	1 042	64	978
2019	17 aug	1 350	1 219	101	1 118

Cykelvasan 90, segrare 2009 – 2019

LOPP	ÅR	DATUM	NAMN	KLUBB	TID
1	2009	16 aug	Matthias Wengelin	Cykloteket RT	2.43.27
			Hanna Bergman	Falu CK	3.09.05
2	2010	14 aug	Magnus Darvell	Team Kalas/Pedalogerna	2.39.00*
			Emmy Thelberg	Härnösands CK	2.54.53
3	2011	13 aug	Jesper Dahlström	Motala AIF Cykelklubb	2.47.32
			Pia Sundstedt	Finland	2.56.19
4	2012	11 aug	Jesper Dahlström	Team Cykelcity	2.47.20
			Jennie Stenerhag	Falu CK	3.02.36
5	2013	17 aug	Fredrik Ericsson	CK Cykelcity.se	2.43.01
			Alexandra Engen	GHOST Factory Racing T./ Jönköpings CK	2.55.37
6	2014	16 aug	Johan Landström	Motala AIF / SCOTT	2.45.59
			Hildegunn Gjertrud Hovdenak	Norge	2.53.44*
7	2015	15 aug	Alexander Wetterhall	Team Tre Berg/Bianchi	2.44.35
			Jennie Sternerhag	Falu CK	2.57.22
8	2016	13 aug	Lucas Eriksson	Serneke Allebike CK	2.40.04
			Jennie Stenerhag	Falu CK	3.07.49
9	2017	12 aug	Jonas Ahlstrand	Team Ormsalva	2.41.26
			Jennie Stenerhag	Falu CK	3.05.26
10	2018	11 aug	Michael Olsson	Team Serneke Allebike	2.40.16
			Hildegunn Gjertrud Hovdenak	Nesset CK, Norge	3.04.39
11	2019	10 aug	Emil Lindgren	Serneke Allebike MTB TEAM	2.48.41
			Elisabeth Sveum	Kloppa Offroad Klub, Norge	3.08.41

Ultravasan 45, segrare 2014–2019

LOPP	ÅR	DATUM	NAMN	KLUBB	TID
1	2014	23 aug	Roman Ryapolov	IFK Mora FK (RUS)	2.49.47
			Gloria Vinstedt	Sverige	3.28.13
2	2015	22 aug	Fritjof Fagerlund	Rånäs 4H	2.45.30
			Caroline Dubois	Frankrike	3.13.22
3	2016	20 aug	Roman Ryapolov	IFK Mora OK (RUS)	2.41.47
			Lisa Ring	IK Nocout.se	3.04.18*
4	2017	19 aug	Erik Anfält	Örebro AIK	2.40.28
			Joasia Zakrzewski	Storbritannien	3.06.12
5	2018	18 aug	David Nilsson	Högby IF/MotionMetrix	2.39.33*
			Lisa Ring	IK nocout.se	3.03.00
6	2019	17 aug	Fredrik Eriksson	IK Akele	2.49.21
			Sofia Byhlinder	IFK Mora Friidrott	3.09.40

Ultravasan 90, segrare 2014–2019

LOPP	ÅR	DATUM	NAMN	KLUBB	TID
1	2014	23 aug	Jonas Buud	IFK Mora FK	6.02.03
			Holly Rush	Team Bath AC (GBR)	7.09.04
2	2015	22 aug	Jonas Buud	IFK Mora FK	5.45.08*
			Jasmin Nunige	Schweiz	7.02.35
3	2016	20 aug	Jarle Risa	Undheim IL (NOR)	6.11.49
			Jasmin Nunige	Track Club Davos (SUI)	6.54.32
4	2017	19 aug	Elov Olsson	Ockelbo SK	6.07.37
			Ida Nilsson	Högby IF	6.51.26
5	2018	18 aug	Fritjof Fagerlund	LK Roslagen	6.01.56
			Alexandra Morozova	Ryssland	6.43.55*
6	2019	17 aug	Jim Walmsley	USA	5.47.28
			Alexandra Morozova	Ryssland	7.11.07

*Rekordtid

Jonas Buud vann 2014 den första Ultravasan 90.

Ett urval kända personer A–Ö som åkt Cykelvasan 90

En asterisk * efter namnet i listan betyder att personen åkt loppet mer än en gång.

NAMN	BÄSTA ÅR	TID
Morgan Alling, skådespelare, manusförfattare, regissör	2012	5.31.02
Adam Alsing, programledare radio och TV	2019	6.57.14
Jesper Börjesson, programledare TV4	2014	4.14.53
Renata Chlumska*, äventyrare	2014	4.03.59
David Ekholm*, skidskytt, JVM-silver mixstafett 2009	2011	2.51.31
Eje Elgh*, racerförare, TV-kommentator	2013	5.00.13
Anders Eriksson*, enduroförare, sjufaldig världsmästare	2017	3.06.15
Magnus Erlingmark*, fotbollsspelare, VM-brons	2016	3.20.35
Anders Forsberg*, ishockeytränare	2014	3.05.56
Christian Grahn*, trummis i rockbandet The Hives	2017	3.26.57
Tomas Gustafson*, trefaldig OS-guldmedaljör i skridsko	2018	3.01.12
Richard Göransson*, racerförare, fyrfaldig STCC-mästare	2013	3.09.44
Anna Holmlund*, OS- och VM-bronsmedaljör skicross	2014	3.48.06
Niklas Hävelid*, NHL-proffs, OS-guld, VM-guld ishockey	2013	3.41.10
Emma Igelström, fyrfaldig världsmästare i simning	2017	4.24.46
Ida Ingemarsdotter, VM- och OS-guldmedaljör längdåkning	2011	3.15.35
Patrik Klüft, stavhoppare med VM-brons och EM-silver	2018	4.44.42
Håkan Loob, OS-, VM- och SM-guld, Stanley Cup i ishockey	2012	4.31.28
Torgny Mogren, flerfaldig VM- och OS-guldmedaljör längdåkning	2019	4.19.37
Daniel Sedin*, NHL-proffs i ishockey, OS-guld, VM-guld	2018	3.10.00
Henrik Sedin*, NHL-proffs i ishockey, OS-guld, VM-guld	2014	3.07.53
Martin Stenmarck, artist	2009	3.53.35
Roberto Vacchi, cykelkommentator	2011	3.02.08
Frida Wallberg, världsmästare i proffsboxning	2014	3.24.16
Victor Öhling Norberg*, VM-guld 2017 skicross	2014	3.21.30

Några framstående tävlingscyklister som också åkt Cykelvasan 90:
Bernt Johansson, OS-guld linjelopp 1976
Gustav Larsson, OS-silver linjelopp 2008
Susanne Ljungskog, VM-guld linjelopp 2002 och 2003
Marcus Ljungqvist, fyra i linjeloppet på VM 2005
Jenny Rissveds, OS-guld MTB 2016

VASALOPPET ÅR FÖR ÅR 1922–2020

1922
119 åkare startade i det första Vasaloppet. Endast två bröt. Snabbast var överraskande 22-årige Ernst Alm från IFK Norsjö i Västerbotten på tiden 7.32.49. På uppploppet lagerkransades han av den sockenklädda Therese Eliasson från Mora, som strax innan målgången hade tillfrågats om hon ville utföra uppgiften – kranskullan var född!

1923
Fjolårstvåan Oskar Lindberg blev först under den nya måldevisen ”I fädrens spår för framtids segrar”. Margit Nordin från Grängesberg blev första kvinna att genomföra Vasaloppet. Margit hyllades vid målgången som den duktiga skidåkerska hon var. Åtta dagar senare beslöts att kvinnor inte skulle få starta i loppet.

1924
Umeås John Lindgren åkte ifrån de övriga cirka sex kilometer från målet och vann Vasaloppet 1924. Han hade för övrigt åkt skidor från Mora till starten i Sälen under torsdagen och fredagen, med övernattning i Evertsberg. Samma år invigdes Vasaloppsstenen i Sälen med plats för alla vinnarnas namn.

1925
Radiotjänst hade startat sina sändningar den 1 januari 1925 och genomförde nu den första direktsändningen från Vasaloppet. Sven Jerring gick ut i sändning klockan 13.00. En halv minut senare anlände segraren Sven Utterström på uppploppet. Jerring refererade Vasaloppet under nära ett halvsekel, sista gången 1973.

1926
Detta år fick deltagarna åka tåg från Mora till starten i Sälen. Det rådde delade meningar om var starten skull gå. Kompromissen blev en start nere vid älvbrinken, på älvens östra sida. I sitt femte försök vann nu Per Erik Hedlund från Särna, den första dalasegern i Vasaloppet. Förste segraren under sex timmar.

”Valla och prova och åk själv, gubbdjävul, får du känna på.”

(Arthur Häggblad svarar på frågan ”Hur går det?” i Evertsberg 1938. Frågan ställdes av den för Häggblad okände mannen som visade sig vara landshövding Bernhard Eriksson...)

1927
Starten flyttades fram till 07.20 på önskemål av Radiotjänst. Det blev en tungkörd tävling med 15 minusgrader i starten och forsande vatten vid målet. Luleås Konrad Pettersson vann. Statsminister C-G Ekman gästade Mora och höll högtidstalet. Vasaloppet var redan en viktig nationell angelägenhet.

1928
Sveriges två bästa skidåkare, Sven ”Uttern” Utterström och Per Erik ”Särna” Hedlund, var bästa kompisar och ville dela segern. De åkte jämsides över mållinjen men Hedlund dömdes som segrare efter ett jurysammanträde. Utterström och Hedlund vägrade acceptera juryns beslut, som ändå fastställdes av Skidförbundet den 3 juni.

1929
Prins Gustaf Adolf flaggade iväg löparna. Kris nalkades för Vasaloppet, då allt fler storlöpare bojkottade loppet som till stor del kördes på landsvägar. I Vörderås kom ett extrainsatt turisttåg från Sälens station. Tätklungan hann över järnvägsövergången, men sedan delade tåget fältet. Johan Abraham Persson från Arjeplog vann.

1930
Endast 47 av 80 startande tog sig i mål. Minusgrader i starten. Men det blev snart dåligt före, nästan ingen snö och man fick åka i grus och vatten. För första gången hade man kört ut extra snö i Mora, vilket var tur för det blev 12 grader varmt i Mora där 15 000 personer fanns vid målet. Segrare: Verner Lundström, Arvidsjaur.

1931
Vasaloppet firade sitt tioårsjubileum när hemmasonen Anders Ström efter en heroisk spurt gav IFK Mora den allra första hemmasegern. Anders Ström passerade hälsingen Hilding Olsson på uppploppet och vann med sju sekunders marginal. Mora hade fått en tredje stor Anders – Anders Zorn, Anders Pers och Anders Ström.

1932
Vasaloppet fick på grund av snöbrist ställas in för första gången. I Sälen var det bara 10–15 centimeter snö.

1933
På grund av 27 minusgrader i Sälen flyttades starten fram en halvtimme. 24-årige Arthur Häggblad från IFK Umeå vann sin första Vasaloppsseger. Han gav sig katten på att vinna, svepte bara lite blåbärssaft i Evertsberg, det var allt under loppet. Han såg sin chans att göra sig ett namn, och det gjorde han.

1934
Vasaloppet ställdes in för andra gången, officiellt på grund av snöbrist, men sanningen var närmast bristande deltagarintresse detta år. Bara 17 löpare hade anmält sig när tävlingen ställdes in. Tävlingen skulle även ha krockat med FIS-mästerskapen i Sollefteå (motsvarande dagens VM).

1935
Bara 42 man till start, det lägsta någonsin, och 30 minusgrader i starten, det lägsta någonsin. Arthur Häggblad och Hjalmar Blomstedt försökte dela segern. Måldomaren dömde oavgjort, men enligt Skidförbundets regler skulle då lottning utse segraren. Häggblad är därför den ende Vasaloppssegrare som vunnit loppet genom lotten.

1936
Skidlöparna ville inte längre åka på vägar, de ville åka i terrängen. Spåret ändrades i Sälen och det var slut på vägåkandet där. Spåret svängde istället upp i en stigning som påminner om dagens. Starten gick vid Vasaloppsstenens dåvarande placering och sedan ned på älven. 23-årige skogsarbetaren Sven ”Lima” Hansson från Lima segrade.

1937
20 grader kallt i starten. Den färgstarke Arthur Häggblad från Umeå vann igen, för tredje gången på de fyra senaste loppen, och hade nu etablerat sig som 30-talets Vasaloppskung. Men segermarginalen på det trånga uppploppet blev bara fyra sekunder till Erik Matslofva från Orsa. Oxbergskontrollen flyttades till Gopshus.

1938
Skidfabriksarbetaren Elias Nilsson från Östersund hade aldrig åkt längre än fem mil, men ledde Vasaloppet 1938 från start till mål. Storfavoriten Arthur Häggblad var trea i mål men blev diskad för att bytt ut sina felvallade skidor vid Mångsbodarna. Sträckan mot Evertsberg var nu flyttad från väg till terrängen.

1939
Den sensationelle segraren Anders Lif från Orsa vann före Edvin Janson från Sälen och Sven Hansson från Lima. Dalatrion hade länge sällskap av fyran Arthur Häggblad, som fick bakhalt och tvingades stanna för att valla om. Den förste icke-nordiske journalisten, Mr Morrison från England bevakade loppet.

1940
Arthur Häggblad vann nu Vasaloppet för fjärde gången. Han ryckte efter Oxberg och defilerade i mål inför en hänförd publik. Loppet var nära att ställas in på grund av kriget, men ett upprop i Dalapressen gjorde att loppet ändå arrangerades. Överskottet skänktes till Finlandshjälpen och till svenska soldater vid landets gränser.

1941
För första gången i Vasaloppets historia var det över 200 anmälda. Efter en minusgrad i starten blev det töväder och segrartiden 6.51.12 för Mauritz Norström från Norsjö var den sämsta sedan 1930. Han vann dock ohotad. Spåren smälte och föret var slitsamt. En skidlöpare åkte i mål utan skjorta på kroppen.

1942
Loppet drabbades av en tjuvstart så att starten fick göras om. Fjolårstvåan Olle Wiklund från Bergvik i Hälsingland vann på nya rekordtiden 5.31.50. Han slog 1928 års rekordtid med nästan två minuter och sade efter målgången att han inte alls var trött, utan kunde åka tillbaka till Sälen om de hade önskat.

1943
Snöbrist hotade loppet. Det var barmark de tre sista kilometrarna, men Mora Bryggeri ställde upp med lastbilar och körde ut snö. 25 år gammal debuterade Nils ”Mora-Nisse” Karlsson i Vasaloppet, ett lopp som han hade gruvat sig för. Men han vann och lagerkransades av sin syster Elsa som var kranskulla.

1944
Storpublik väntade vid målet i Mora på att Mora-Nisse skulle vinna sitt andra Vasalopp. Men på uppploppet utmanades han av okände Gösta Andersson från Umeå. Det blev en rasande spurtuppgörelse och Gösta Andersson vann sensationellt med en sekunds marginal. Enda året som Mora-Nisse inte vann! Ny rekordtid 5.18.43.

1945
Svårvallat lopp och Gunnar Wärdell från Östersund låg som mest nio minuter före Mora-Nisse när denne hade stannat för att valla om. Men sedan tycktes Mora-Nisse flyga fram och vann sin andra seger. Han kom ikapp den trötte Wärdell med drygt en kilometer kvar och vann med över en minut. Omvallningen lönade sig…

1946
Mora-Nisse vann sin tredje seger i Vasaloppet, det första efter krigsslutet. Bensinen var fri och det var premiär för ordet trafikstockning. Det var Nisses lopp i allra högsta grad – som om han varit ute på en träningstripp med smånissarna från Östnor. Han åkte ifrån dem när han ville. Segermarginal: Drygt fem minuter.

1947
Efter en hård kamp bestämde sig klubbkamraterna Mora-Nisse Karlsson och Anders Törnkvist för att dela segern. De båda åkte i mål arm i arm, men Nisse dömdes som segrare eftersom han haft ena pjäxan först. Till prisutdelningen ropades diplomatiskt båda fram samtidigt. Sedan gick de till en juvelerare för att dela på medaljerna.

”Kanske det är med Vasaloppet som med en folkpark – den skall aldrig blir riktigt färdig, den skall alltid undergå förbättringar.”

(Olof Groth, sportchef i Svenska Dagbladet under signaturen Oleg, 1944.)

1948
Det 25:e Vasaloppet och den femte segern för Mora-Nisse. För första gången var tre utländska deltagare inbjudna. Det var tre finska åkare som blev fyra, nia och tia. Detta år ändrades måldevisen ”I fädrens spår…” till ”I fäders spår…”. Från och med 1948 har Vasaloppet alltid körts den första söndagen i mars (förutom 2015).

1949
Återigen hotade snöbrist loppet, men snön föll och Mora-Nisse vann för sjätte gången. Anders Törnkvist blev för tredje gången tvåa efter Mora-Nisse, bara några meter och en sekund efter. I Vasaloppspåret gick detta år även en nationell tävling för damer över 20 kilometer. Nio deltagare ställde upp i detta damlopp.

1950
Nytt deltagarrekord, 364 startande. Det var fyra grader varmt i starten och sedan var ingen ens i närheten av att kunna stoppa Mora-Nisse. Som vann med 21 minuter och 17 sekunder – den största segermarginalen någonsin. Sven Jerring undrade vad han skulle prata om i tjugo minuter innan nästa man kom.

1951
Mora-Nisse vann sin åttonde seger (den sjunde i svit), sex minuter före Finlands Pekka Kuvaja. Året dessförinnan hade loppet för sista gången rundat klockstapeln och till 1951 lades spåret om i Mora. Nytt deltagarrekord och nytt publikrekord med 50 000 personer. Loppet fick sin förste norske deltagare.

1952
Mora-Nisse var sjuk i bihåleinflammation efter OS i Oslo och ställde inte upp. Blixtsnabbt isföre. Några elitåkare vallade bort sig. Någon tid till omvallning fanns inte. Stockholmssensationen Sigfrid Mattsson från Skarpnäck vann. Han beskrev segern som överväldigande – ”som ett rus som utplånade detaljerna”.

1953
Mora-Nisse vann sitt nionde lopp i sin tionde och sista start 1953, på sin bästa tid någonsin: 5.01.55. Om inte starten hade försenats en halvtimme efter en tjuvstart så kanske han hade haft bättre före och åkt på under fem timmar. Själv tyckte han att det var ett av hans lättaste och minst ansträngande lopp från Sälen till Mora.

1954
Den första utländska segern genom finske Pekka Kuvaja. I sitt fjärde försök vann han trots att han inte tillhörde de absolut bästa skidåkarna i Finland, men hans uthållighet och teknik gjorde att Vasaloppet passade honom perfekt. Segermarginalen i töföret blev 10 minuter! Efteråt prisade han publikens sportsliga uppträdande.

1955
Mora-Nisses kronprins, som han kallades, Sixten Jernberg från Lima IF vann Vasaloppet i sitt andra försök. Han ledde loppet från start till mål. Men efter två mil hade han stannat och frågat om ingen annan kunde dra. Men när ingen ville hjälpa till med farthållningen blev Sixten förbannad, svor åt de andra och drog i väg själv.

1956
Olympiamästaren Sixten Jernberg var storfavorit, men blev bara trea. Istället var det den 33-årige skogsarbetaren och Vasaloppsdebutanten Sigvard Jonsson från Rossön som helt överraskande slog till och vann med över tre och en halv minut. En härlig vinterdag och för första gången över 800 startande deltagare.

1957
Vasaloppsbyn Oxberg fick sin första lagerkrans när Gunnar Larsson vann med över fyra minuter. Det var den sämsta segertiden sedan 1945, en tid som sedan aldrig skulle komma att överskridas av någon segrare. Nästan 20 procent av startfältet bröt i tövädret. Sven Jerring refererade i radion för 25:e gången.

1958
Gunnar Larsson vann för andra året i rad, nu med en segertid som var nästan en timme bättre än året innan, 5.31.50. Loppet fick ett nytt upplopp där man åkte från Prästholmen via Zornmuseet upp på Vasagatan, precis som i dag. Från och med 1958 är det Ekströms som levererar blåbärssoppan till Vasaloppet.

1959
För första gången över 1 000 startande. Men starten blev försenad med en halvtimme på grund av en stor tjuvstart. Fjolårssegrarens kusin Sune Larsson från Oxberg vann med över tio minuter före tvåan Sture Grahn. Anders Törnkvist, ”den evige tvåan” (sju pallplatser varav fyra andraplatser) åkte sitt femtonde och sista Vasalopp.

1960
Sixten Jernberg och Rolf Rämgård, som tagit guld och silver på 30 km i OS, kom hem därifrån kvällen före start och blev även etta och tvåa i Vasaloppet. Sixten vann sin andra Vasaloppsseger och kände sig aldrig trött under loppet – han tyckte det var en njutning att åka! Sista året som loppet startade i Sälens by.

1961
Vasaloppet startade för första gången i Berga by. David Johansson från Delsbo vann sensationellt ett lopp som började med rekord – 1 444 startande – och också slutade med rekordtid: 4.45.10 var den första segrartiden under fem timmar. Sven ”Plex” Petersson bevakade för första gången Vasaloppet för Sportspegeln i TV.

1962
För första gången över 2 000 startande deltagare. Ett klassiskt lopp med giganterna Sixten Jernberg, Assar Rönnlund och Janne Stefansson som frontfigurer. Assar Rönnlund släppte före Eldris och Sixten Jernberg fick ge sig på uppploppet. En taktisk triumf för Sälen-åkaren Stefansson som tog sin första Vasaloppsseger.

1963
Fjolårssegraren Janne Stefansson vann återigen. Deltagarantalet hade nästan fördubblats jämfört med 1962 och många började tycka att Vasaloppet blivit för stort. 3 632 startade i Sälen. En ny kontroll tillkom i Risberg. Gopshuskontrollen flyttades tillbaka till Oxberg vilket innebar att en ny kontroll förlades till Hökberg.

1964
Både segraren Janne Stefansson och kranskullan Anita Rosendahl kom från Sälen. Sixten Jernberg kom tvåa i sitt sista Vasalopp, fem minuter efter Janne som ryckte ifrån i Risberg, då han såg hur dåligt vallade skidor Sixten hade. Sixten förstod vad som var på gång och ”svor så skogen höll på att ta eld”... Janne körde på Blå Swix.

1965
Janne Stefanssons rekordtid 4.35.03 är Vasaloppets bästa segrartid på träskidor! Han vann med över sex minuter före Bjarne Andersson, Mora. Spåret drogs nu över Evertsbergssjöarna och kontrollen förlades till bygdegården i Evertsberg. Tio spår de första fyra kilometrarna, fyra spår till Mångsbodarna och därefter två till Mora.

1966
Janne Stefansson tog sin femte raka seger i ett lopp med över 6 000 startande. Det stora deltagarantalet skapade stora problem vid målet där funktionärerna inte hann med och det blev kilometerlånga köer in till målet. Första gången som det var direktsändning i TV från Vasaloppet, om än inte hela loppet.

1967
Köproblemen vid målet 1966 ledde till att IBM kom in i bilden och åkarnas tid mättes nu för första gången maskinellt genom hålkort som stämplades vid målgången. Assar Rönnlund vann sin första Vasaloppsseger i sitt andra och sista Vasalopp, efter att ha spurtat ifrån Janne Stefansson på slutet. Janne blev tvåa.

1968
Janne Stefanssons sjätte seger i ett lopp som hade över 8 000 anmälda och där 7.887 kom till start. Rekord förstås. Fint före med bra och hårda spår. Åldersgränsen för start sänktes från 23 till 21 år. Mora-Nisse som tidigare varit banchef blev nu tävlingsledare. Hemmaklubben IFK Mora hade fem man bland de tolv bästa.

1969
34 år gammal åkte Sälens Janne Stefansson sitt sista Vasalopp och tog sin sjunde seger. Med det är han näst bäst genom tiderna, bara Mora-Nisse är bättre med nio segrar. Sälen vann även lagtävlingen, för sjätte gången. Premiär för minst fyra spår ända fram till Mora. Totalt hade nu 50 000 åkt Vasaloppet.

1970
Första gången sedan Mora-Nisses seger 1953 som en åkare från IFK Mora vann: Lars-Arne Bölling var namnet. Dagen efter födde hans fru Ann-Louise dottern Camilla. Tävlingsledningen hade fått ett anonymt hot att spåret skulle var minerat. Två poliser på skoter åkte igenom hela spåret utan att hitta något.

1971
Ole Ellefsaeter slog till och vann den första norska segern efter att ha lett stora delar av loppet. Han var knappt två minuter före hemmaåkaren Bjarne Andersson, som faktiskt var den som såg till att Ellefsaeter kom till start. I mål berömde den historiske norske segraren den fina service han fick under loppet av IFK Mora.

1972
Lars-Arne Bölling vann sitta andra Vasalopp. Tvåa blev OS-mästaren Vjatjeslav Vedenin från Sovjet. Noterbart är att Lars-Arne Böllings två kranskullor var ”Mora-Nisses” bägge döttrar; Karin 1970 och Marianne 1972. Bölling menade senare att han kanske skulle ha vunnit fler Vasalopp om Nisse hade haft fler döttrar...

1973
Vasaloppets 50-årsjubileum vanns av finländaren Pauli Siitonen, utan att han visste om det. Delsbos Thomas Magnusson ledde länge men stannade för att valla om i Eldris. Siitonen såg inte den svenska stjärnan och trodde därför att han blivit tvåa när han kom i mål. Får tvåan också en krans, tänkte Siitonen...

1974
Nyblivne svenske medborgaren Matti Kuosku, Högbo, vann före Sovjets Ivan Garanin i ett dramatiskt lopp med många omvallningar. Trea blev Lars-Arne Bölling och fyra Rolf Hammar (sedermera generalsekreterare för Vasaloppet). Detta år var första gången som eliten åkte på den nya uppfinningen plastskidor! Men segraren åkte – för sista året – på träskidor!

1975
Det började med tidernas fräckaste tjuvstart sju minuter före utsatt tid men de 9.051 skidlöparna stod inte att hejda. Kalasföre och plastskidor gjorde att Östtysklands Gert-Dietmar Klause slog rekordtiden från 1965 med nästan 15 minuter. Åke Wingskog tvåa och östtyskt även på tredje plats genom Gerhard Grimmer.

1976
Snöbrist gjorde än en gång att det länge var oklart om det skulle bli något lopp, men fem dagar innan gavs klartecken. Moras industrier lånade ut arbetare på dagtid och Morabor ställde upp och skottade snö. När loppet gick var spåren hårda och fasta. Matti Kuosku tog sin andra seger och slog fjolårsrekordet med tio minuter!

1977
För första gången gången över 10 000 startande i Vasaloppet. Sovjetisk seger när 31-årige Ivan Garanin vann efter att ha ryckt ifrån finländaren Jorma Kinnunen, den första utländska dubbelsegern. Men allra mest uppmärksamhet fick nog konung Carl XVI Gustaf som åkte loppet som Carl Bernadotte på tiden 8.12.41.

1978
Rekordintresse så arrangörerna fick sätta stopp för fler deltagare före anmälningstidens utgång. 19 deltagande nationer och första franska segern: Jean-Paul Pierrat vann efter att ha hållit huvudet kallt i tövädret. Rycket kom i Eldris. Pierrat vann med två minuter före Moras Tommy Jönsson, som länge ledde loppet.

1979
Ola Hassis från Orsa satsade på glid och lite fästvalla. Han förlitade sig till sina starka armar. Stakåkningen avgjorde. I en tuff uppploppsstrid var det ingen som mäktade med Ola som vann på rekordtiden 4.05.58. För första gången genomfördes Öppet Spår för dem som inte fick plats i Vasaloppet: 3 000 deltog varav många kvinnor.

1980
Den unge österrikaren Walter Mayer kände ganska få till. Han fyllde 23 år två veckor efter loppet och hade i februari 1980 inte fått åka till OS i Lake Placid. Nu hade han på egen hand letat sig till Vasaloppet och han vann spurten före de båda tidigare segrarna Matti Kuosku och Ola Hassis.

1981
Sven-Åke Lundbäck vann OS-guld 1972, VM-guld 1978 och tog 10 SM-guld. När han nu vann Vasaloppet fullbordades en fantastisk skidkarriär. Rycket kom i backen upp mot Oxberg som numera ofta kallas ”Lundbäcksbacken”. Damer tilläts åter åka Vasaloppet och snabbast av de 187 anmälda damerna var Meeri Bodelid, Högbo, 58 minuter efter Lundbäck i mål.

1982
Fransmannen Jean-Paul Pierrat utmärkte sig igen. Den här gången i negativ bemärkelse. För första gången diskades en Vasaloppssgrare! Pierrat var först i mål, men diskades av tävlingsjuryn för att ha bytt skidor flera gånger. Tvåan i mål, Lasse Frykberg från Mora, blev istället den rättmätige vinnaren.

1983
Konrad Hallenbarter från Schweiz vann. Idealiska förutsättningar gjorde att han åkte på ny rekordtid, den första segrartiden under fyra timmar, 3.58.08. Schweizaren tyckte tempot var fruktansvärt och kom flera gånger att undra hur det skulle sluta och om de överhuvudtaget skulle orka till målet i Mora.

1984
Hans Persson fick en lucka 15 kilometer från mål och vann. Tidigare under loppet hade han haft ryggont och tänkt bryta. Thomas Wassberg tog Bergspriset men blev femma, 14 dagar efter att han vunnit OS-femmilen. Smågan, 11 kilometer från starten, tillkom som officiell kontroll 1984 efter att ha varit ”kontroll på prov” året innan.

1985
Bengt Hassis, Ola Hassis yngre bror, hade blivit tvåa 1981 och 1984 men vann nu sin första seger. När det var tio meter kvar passerade han Lidingös Örjan Blomqvist. 15 procent av deltagarna var från utlandet. En kupp gjordes när en icke officiell kransmas uppvaktade första dam, Maria Canins-Bonaldi från Italien.

1986
Sverige var i chock eftersom statsminister Olof Palme mördats i Stockholm natten till lördagen. Detta år var sista gången som skejtteknik tilläts i Vasaloppet. Med rekordtiden 3.48.55 vann Bengt Hassis sin andra seger. Tvåa var Anders Blomqvist, Lidingö. Målportalen i Mora permanentades detta år.

1987
Tillsammans med 1935 års lopp det kallaste någonsin. Termometern visade ned mot 30 minusgrader vid starten och många bröt. Anders Larsson, Bondsjöhöjden, vann köldloppet på tiden 4.20.20. Detta år fick Vasaloppet Internationella Olympiska Kommitténs beskydd, som en av fem tävlingar i hela världen. 1987 var det även premiär för spurtpriser vid samtliga kontroller.

1988
Ny spårsträckning i Evertsberg gjorde spåret en kilometer längre, så det blev 90 kilometer. Precis som i dag. För första gången tilläts delad seger när bröderna Anders och Örjan Blomqvist åkte över mållinjen med kranskullan Karin Värnlund på sina axlar. Karin hade söndagen innan vunnit den allra första Tjejvasan.

1989
Efter en snöfattig vinter krävdes mycket arbete för att få till ett Vasalopp. Öppet Spår fick dock ställas in. Första Vasaloppssegern för Jan Ottosson, Åsarna. Segrartiden var den sämsta sedan 1978 men segermarginalen (nästan tre minuter) den största sedan 1972. Marie Johansson vann Tjejvasan och var snabbaste dam i Vasaloppet.

1990
Det milda vädret fick snön att bli till vatten på långa sträckor mellan Sälen och Mora. Sälen hade bara 15 centimeter snö och för första gången i modern tid ställdes Vasaloppet in. Beskedet lämnades under tisdagen i Vasaloppsveckan; en tung dag för arrangörerna. Inte heller Tjejvasan eller Öppet Spår kunde genomföras.

1991
Gott om snö i spåret igen. Snöväder nästan hela tiden under loppet och nollgradigt. I Smågan låg Jan Ottosson bara på runt 200:e plats och i Evertsberg var han 2.40 efter täten. Men han vann ändå sin andra seger, på tiden 5.07.11. Ingen herrsegrare har sedan dess behövt mer än fem timmar för att ta sig till Mora.

1992
Ännu en snöfattig vinter gjorde att det krävdes ett uppoffrande arbete med mycket snöskottning för att kunna arrangera loppet. 32-årige Jan Ottosson vann sin tredje seger efter att ha slagit den 35-årige Walter Mayer med två sekunder i en spurtduell. Antonina Ordina var snabbaste dam i Vasaloppet på ny rekordtid, 4.39.23.

1993
Fina förhållanden med minusgrader hela vägen. Graningealliansens Håkan Westin vann med en sekund tillgodo, efter en spurtuppgörelse med Sven-Erik Danielsson från Dala-Järna. Danielsson hade på sju starter nu tre tredjeplatser och en andraplats. Antonia Ordina var snabbaste dam för andra året i rad.

1994
Jan Ottosson tog sin fjärde seger! 13 957 startande deltagare innebar nytt rekord för Vasaloppet. Moras knäskadade Staffan Larsson stakade sig igenom hela loppet utan fästvalla, ledde ända till Hökberg men blev till slut femma. Vasaloppsspåret blev naturreservat detta år ”för att säkerställa framtids segrar”.

1995
Sven-Erik Danielsson vann i sitt nionde försök äntligen Vasaloppet 1995, av vissa då utnämnd till loppets populäraste segrare sedan ”Mora-Nisse” slutade. ”Svempa” från Dala-Järna fick ett fantastiskt publikstöd sista milen som han kunde åka i ensamt majestät. Publiken grät och då började han också grina.

1996
För första gången lockade Vasaloppet över 14 000 startande. Håkan Westin hade en fantastisk säsong och vann sin andra seger i Vasaloppet, efter att ha gjort ett avgörande ryck i Moraparken. Han höll undan in i mål och vann med sju sekunder. Snabbaste dam var Sofia Lind. ICA:s kortinnehavare fick åka ”ICA Kort-Vasan”, 30 km.

1997
Plusgrader vid starten, töväder och blött hela vägen till Mora. Den ryske österrikaren Michail Botvinov ryckte redan i första backen och åkte solo ända till mål. För första gången fanns en officiell damklass. Sofia Lind från Roslags-Länna vann på 5.06.35. Premiär för Kortvasan och Halvvasan (som kallades 45-man första året).

1998
Det var mildväder men på torsdagen kom kylan och det frös till i spåret vilket resulterade i nya rekordtider. Peter Göransson från Åsarna vann på 3.38.57, bara några centimeter före hemmaåkaren Staffan Larsson som ledde loppet till några meter före mållinjen. Amerikanskan Kerrin Petty som tävlade för Mora vann på 4.17.02.

1999
Det 75:e Vasaloppet! Årtusendets sista lopp. Staffan Larsson kom igen efter den snöpliga förlusten året innan. Efter Eldris släppte den siste konkurrenten. Morafavoriten Larsson defilerade i mål som överlägsen segrare på tiden 4.31.37. Sällan har Vasaloppet fått en populärare vinnare. Sofia Lind damsegrare för andra gången.

2000
Estlands Raul Olle bad nästan om ursäkt för att han inte jublade mer vid målgången i Mora, efter sin överlägsna seger med nära fem minuter före Oskar Svärd – för övrigt den största segermarginalen sedan 1972. Men kranskullan fick en kram och Estlands president ringde och gratulerade. Rysslands Svetlana Nagejkina damsegrare.

2001
Tre masar i en rafflande spurtstrid på uppploppet. Henrik Eriksson från Falun, men tävlande för Mora, vann helt otippat. Han slog klubbkamraten Staffan Larsson som blev tvåa och Falun/Borlänges Daniel Tynell som blev trea. Ulrica Persson, Bore, tog sin första seger i damklassen efter att ha haft ledningen från start till mål.

2002
Daniel Tynell, Falun/Borlänge, drog klungan som jagade den ledande tjecken Stanislav Rezác. Tynell övertog ledningen men blev sedan själv jagad, främst av Norges Jörgen Aukland. Denne kom inte ikapp Tynell, som vann med nio sekunder. Svetlana Nagejkina, tog sin andra seger, men nu för Vitryssland. Skejtvasan hade premiär.

2003
Med några kilometer kvar såg Jörgen Aukland ut som en segrare, men Oskar Svärd och Stanislav Rezác kom ikapp. Oskar Svärd, Sollefteå, vann tremannaspurten sekunden före Aukland. Ulrica Persson tog en dubbel när hon vann både Vasaloppet (för andra gången) och även Tjejvasan. Ett nytt lopp föds i vinterveckan: Stafettvasan.

2004
Resultatlistan i det 80:e Vasaloppet toppades av Anders Aukland, Norge, som vann i sitt första försök. Den andra norska segern, 33 år sedan sist. Detta år var det första gången som segraren åkte ifrån över 15 000 medtävlare. Rekord! Sofia Lind vann damklassen för tredje gången efter fyra raka andraplatser de senaste åren.

2005
Snöbristen gjorde att Vasaloppet höll på att få ställas in. Med snökanoner, lastbilar och maskiner fick man ihop 130 000 kubikmeter snö. Raul Olle ledde länge loppet innan klungan kom ikapp. Tio man kom in på uppploppet anförda av Oskar Svärd som höll undan och tog sin andra seger. Sofia Lind noterade sin fjärde triumf.

2006
Vasaloppet ingick detta år i den ordinarie världscupen i längdåkning, men det var långloppsåkarna som gjorde upp om segern. Det blev det perfekta loppet för Daniel Tynell, som nu tävlade för Grycksbo och tog sin andra Vasaloppseger efter att ha stakat ifrån Jerry Ahrlin på uppploppet. Italienskt bland damerna genom Christina Paluselli.

2007
Oskar Svärd spurtade ned Jerry Ahrlin på uppploppet. Oskar hade först erbjudit Jerry att dela segern, men denne tyckte de borde köra på. Elin Ek vann damklassen med minsta marginalen någonsin fram till herrsegraren. I januari fanns inget skidspår mellan Sälen och Mora så på hösten blev Vasaloppets snöfabrik i Oxberg verklighet.

2008
Jörgen Aukland hade fem pallplatser på de sex senaste åren. Nu blev det norsk dubbelseger för första gången. Jörgen vann tre och en halv minut före sin bror Anders. Uddevallas Sandra Hansson vann damklassen med fyra sekunder. Loppet sändes för första gången i två TV-kanaler samtidigt, SVT 1 och SVT 24. Premiär för Ungdomsvasan.

2009
Daniel Tynell kände sig sanslöst pigg hela vägen och vann sin tredje seger, 23 sekunder före Oskar Svärd. Sandra Hansson upprepade sin fjolårsseger. Vasaloppsarenan och Vasaloppets sommarvecka lanserades. Första Cykelvasan kördes med Matthias Wengelin, Cykloteket, och Hanna Bergman, Falun, som de två historiska första vinnarna.

2010
15 709 personer (rekordmånga) startade i Vasaloppet, där många fastnade i bilköerna till startplatsen. Antalet anmälningar begränsades därför till nästa år. Hudiksvalls Jörgen Brink vann sitt första Vasalopp knappt före Daniel Tynell. Susanne Nyström, Mora, vann Vasaloppets damklass och för fjärde gången i rad Tjejvasan.

2011
Jörgen Brink upprepade fjolårssegern trots att han brutit staven före Evertsberg och kört med en stav i fem kilometer. Han var långt efter, men tog in och kom ikapp och vann ännu en spurt. Jenny Hansson med fyra pallplatser från Vasaloppet i bagaget slog till och vann både Vasaloppet och Tjejvasan detta år.

2012
Jörgen Brink vann för tredje året i rad spurten i Vasaloppet. Rekordmånga anmälde sig (63 142) till Vasaloppets vintervecka. Även den miljonte åkaren i mål genom tiderna i vinterloppen kunde räknas in. Nya rekordtider i Vasaloppet: Jörgen Brink, Hudiksvall, 3.38.41 och Vibeke Skofterud, Norge, 4.08.24. Tjejvasan direktsändes i TV.

2013
Norge bröt Jörgen Brinks svit och tog dessutom dubbeln – vann gjorde Jörgen Aukland och Laila Kveli. En stormig natt inför Vasaloppet gjorde att man pistade sent, med strålande sol blev spåren sedan väldigt porösa under loppets gång. Susanne Nyström vann Tjejvasan för sjätte gången. Återigen rekordmånga anmälda: 66 212!

2014
Vasaloppet var nära att ställas in på grund av det varma vädret, men kunde genomföras efter rejäla arbetsinsatser från frivilliga. Herrklassen avgjordes sista kilometern – John Kristian Dahl fick segerkransen. Laila Kveli vann för andra året i rad och blev första dam att vinna på blanka skidor. Sofia Bleckur, IFK Mora, vann Tjejvasan för andra gången. 23 augusti 2014 var det premiär för Ultravasan. Totalt 91 360 anmälda till årets alla lopp (varav 67 435 till vinterveckan)!

2015
Vasaloppet 2015 fylldes på bara 90 sekunder när anmälan öppnades i mars 2014. På grund av skid-VM i Falun kördes loppet den andra söndagen i mars. 4,5 grader innebar varmaste Vasaloppsstarten någonsin. Norsk seger för tredje året i följd i herrklassen genom debutanten Petter Eliassen. Polens Justyna Kowalczyk, också hon debutant, vann bland damerna. Norska Laila Kveli vann Tjejvasan. Nya banrekord sattes i Ultravasan 90 av Jonas Buud 5.45.08, och Jasmin Nunige (Schweiz) 7.02.35 (en tid hon förbättrade 2016). Totalt 93 924 anmälda till årets alla lopp (varav 67 126 till vinterveckan)!

2016
För första gången någonsin lade norrmän beslag på alla tre pallplatser i Vasaloppet. Johan Kristian Dahl tog sin andra seger. Även fyran var från Norge. Rekordmånga anmälde sig till vinterveckan: 68 024. Anmälningsrekord i Öppet Spår söndag, Stafettvasan och Vasaloppet. Premiär för prova-på-loppet Öppet Spår 9 km. I sommarveckan blev det rekord i antal anmälda: 28 977. Jennie Stenerhag blev först att vinna tre segrar i Cykelvasan. Totalt 97 001 anmälda under 2016. (Med Barnens Vasalopp i Sälen och Mora inräknade 98 908 anmälda).

2017
Vinterveckan hade anmälda deltagare från 63 nationer. Rekord! John Kristian Dahl vann sin tredje seger i Vasaloppet efter tidernas jämnaste spurt; fem åkare inom 1,14 sekund. Britta Johansson Norgren tog en dubbel när hon vann både Tjejvasan och Vasaloppet. Stafettvasan slog anmälningsrekord efter att antalet platser utökats och den historiska första Nattvasan lockade över 800 anmälda lag. Många deltagare åkte i röd mössa som en hyllning till ”Mora-Nisse” som skulle ha fyllt 100 år. Sommarveckan lockade för första gången över 30 000 anmälda. Jennie Stenerhag vann sin fjärde seger i Cykelvasan och löparstafetten Vasakvartetten hade premiär. Totalt 97 411 anmälda under 2017. (Med Barnens Vasalopp i Sälen och Mora inräknade 99 354 anmälda).

2018
Vinterveckans deltagare kom från 70 olika nationer. Snötillgången var den bästa sedan 1988. Fjolårstvåan Andreas Nygaard vann Vasaloppet före svenske Bob Niemi Impola. Lina Korsgren vann damklassen och Katerina Smutná den 30:e Tjejvasan. Vasaloppet, Stafettvasan, Blåbärsloppet och Cykelvasan 90 var fulltecknade. Michael Olsson och Hildegunn Gjertrud Hovdenak vann Cykelvasan 90, medan det blev svensk och rysk seger i Ultravasan 90: Fritjof Fagerlund och Alexandra Morozova. Vinterveckan hade 66 700 och sommarveckan 33 147 anmälda deltagare, vilket gjorde totalt 99 847 (inklusive 2 044 i barnloppen).

2019
Det snöade under Vasaloppet och regnade under Cykelvasan och Ultravasan. Två lopp var helt fulltecknade: Vasaloppet och Cykelvasan 90. Efter framgångsrik teamkörning vann Tore Björset Berdal Vasaloppet, där det var 15 norrmän bland de 20 bästa! Britta Johansson Norgren blev först med att två gånger vinna både Tjejvasan och Vasaloppet samma år. Emil Lindgren vann äntligen Cykelvasan 90 – i sitt nionde försök. Elisabeth Sveum från Norge vann damklassen. Jim Walmsley blev första amerikan att vinna Ultravasan 90 och Alexandra Morozova upprepade sin seger från 2018. Vasaloppsåret lockade totalt 95 122 anmälda deltagare (varav 1660 i Barnens Vasalopp).

2020
Efter en snöfattig vinter kunde vinterveckan ändå genomföras, tack vare en del spåromläggningar och snöutkörning för tio miljoner kronor. 59 522 anmälda räknades in. En nyhet var att alla deltagare som gick i mål fick medalj. Det regnade

under Tjejvasan som Britta Johansson Norgren vann. Vasaloppet 45 och Nattvasan 45 fick starten flyttad till Evertsberg.

Natten innan Vasaloppet kom snön och hela Vasaloppsarenan blev vit. Petter Eliassen och Lina Korsgren tog båda sin andra seger i Vasaloppet. De fyra första platserna i herrklassen belades precis som 2019 av norrmän. Tvåan Stian Hoelgaard var på prispallen för femte året i följd.

Lina Korsgren vann samtliga spurtpriser. Även vid den nya sprintpasseringen efter tre kilometer. 136 000 kronor blev den sammanlagda belöningen för Lina. Dessutom gav andraplatsen i Tjejvasan 30 000 kronor. Lina hade bara 56 herrar före sig i Vasaloppet, vilket var nytt rekord för en kvinna!

Den 3 april pausades anmälan till loppen i Vasaloppets sommarvecka 2020 då det var oklart hur covid-19-pandemin skulle påverka sommarens arrangemang. Den 5 juni lanserades istället ”Hemmavasan” som ett alternativ till sommarveckan. Över 16 000 anmälda deltagare, varav 12 000 kom till start. De genomförde under perioden 15–22 augusti sina cykel- och löplopp på sin egen hemmaplan i 20 olika länder.

VASALOPPETS VINTERVECKA 2022 – 100-ÅRSJUBILEUM!

FREDAG 25 FEBRUARI: VASALOPPET 30. 30 KM. START OXBERG.
LÖRDAG 26 FEBRUARI: TJEJVASAN. 30 KM. START OXBERG.
SÖNDAG 27 FEBRUARI: UNGDOMSVASAN. 9/19 KM START ELDRIS/HÖKBERG.
SÖNDAG 27 FEBRUARI: ÖPPET SPÅR SÖNDAG. 90 KM. START SÄLEN.
MÅNDAG 28 FEBRUARI: ÖPPET SPÅR MÅNDAG. 90 KM. START SÄLEN.
TISDAG 1 MARS: VASALOPPET 45. 45 KM. START OXBERG.

FREDAG 4 MARS: STAFETTVASAN. 9–24 KM.
90 KM STAFETT FÖR FEMMANNALAG. START SÄLEN.
FREDAG 4 MARS: NATTVASAN 90. 90 KM. PARLOPP I FRI STIL. START SÄLEN.
FREDAG 4 MARS: NATTVASAN 45. 45 KM. PARLOPP I FRI STIL. START OXBERG.
LÖRDAG 5 MARS: BLÅBÄRSLOPPET. 9 KM. START ELDRIS.
SÖNDAG 6 MARS: VASALOPPET. 90 KM. START SÄLEN.

Välkommen 2022!

VASALOPPET

VASALOPPETS SAMARBETSPARTNERS

HUVUDSPONSORER

IBM · preem · stadium · VOLVO · ahlsell

VÄRDAR

VASALOPPET
preem · IBM · VOLVO · stadium · ahlsell

ÖPPET SPÅR
FM Mattsson · ORMSALVA · Life Is On Schneider Electric · Fjällräven

VASALOPPET 30
ICA · Pink Lady

TJEJVASAN
DHL · VEIDEKKE

UNGDOMSVASAN
swix

STAFETTVASAN
Ramudden

CYKELVASAN 90
preem · IBM · VOLVO · stadium · ahlsell

CYKELVASAN ÖPPET SPÅR
mora

VASASTAFETTEN
VEIDEKKE

VASAKVARTETTEN
VEIDEKKE

OFFICIELLA PARTNERS

DHL · swix · ENERVIT · Primeth · O.B.Wiik · CRAFT FUNCTIONAL SPORTSWEAR · bama

OFFICIELLA MEDIAPARTNERS

Dagens Industri · dt · RUNNER'S · MIX MEGAPOL

OFFICIELLA LEVERANTÖRER

Folksam · EKSTRÖMS · LÖFBERGS · MADSHUS · ViTri Medical · clockwork · FITNESS 24 SEVEN

SNABBMALL FÖR BEVAKNING AV TÄTEN

Vasaloppet 7 mars 2021. Klassisk snabbmall för bevakning av täten. Start Damer 07.40, herrar 08.00

År/Sträcka		2021	herrar 2020		damer 2020		herrar 2019		damer 2019		herrar 2012		damer 2012	
			åktid	passer-tid	åktid	passer-tid	åktid	passer-tid	åktid	passer-tid	åktid	passer-tid	åktid	passer-tid
Sälen – Smågan			0.35	08.35	0.36	08.36	0.36	08.36	0.36	08.36	0.29	8.29	0.31	8.31
Sälen – Mångsbodama			1.11	09.11	1.12	09.12	1.18	09.18	1.18	09.18	1.01	9.01	1.06	9.06
Sälen – Risberg			1.41	09.41	1.43	09.43	1.50	09.50	1.52	09.52	1.26	9.26	1.34	9.34
Sälen – Evertsberg			2.20	10.20	2.24	10.24	2.32	10.32	2.34	10.34	1.58	9.58	2.10	10.10
Sälen – Oxberg			3.13	11.13	3.08	11.08	3.14	11.14	3.18	11.18	2.31	10.31	2.46	10.46
Sälen – Höökberg			3.31	11.31	3.40	11.40	3.44	11.44	3.51	11.51	2.54	10.54	3.13	11.13
Sälen – Eldris			4.00	12.00	4.13	12.13	4.14	12.14	4.24	12.24	3.17	11.17	3.42	11.42
Sälen – Mora			4.25	12.25	4.41	12.41	4.39	12.39	4.54	12.54	3.38	11.38	4.08	12.08
Rekordtider	↑										herrar: 3.38.41		damer: 4.08.24	
Segrare / Segrarinna			Petter Eliassen 4.25.14		Lina Korsgren 4.41.02		Tore Björset Berdal 4.39.15		Britta Johansson Norgren, 4.54.24		Jörgen Brink 3.38.41		Vibeke Skofterud 4.08.24	

Hösten 2014 inledde Vasaloppet en tradition där svenska konstnärer bjuds in att skapa de årliga Vasaloppsmotiven. Konstnären Nygårds Karin Bengtsson ligger bakom årets motiv som heter ”Vägvisaren”. Klädd i kungalik rock och med stav i sin hand signalerar barnet all den styrka och egensinnighet, mod och visdom som behövs för att klara loppet och samtidigt bevara skogen för framtiden.

VASALOPPET MORA: VASALOPPETS HUS, SE-792 32 MORA
VASALOPPET SÄLEN: VASALOPPSSTARTEN, SE-780 68 TRANSTRAND
TEL: +46 250 392 00, E-POST: INFO@VASALOPPET.SE, VASALOPPET.SE
FACEBOOK.COM/VASALOPPETOFFICIAL, INSTAGRAM.COM/VASALOPPET

VASALOPPET ÄR EN IDEELL VERKSAMHET
SOM ÄGS AV IFK MORA OCH SÄLENS IF.
EN MOTOR FÖR FOLKHÄLSA OCH FÖRENINGSLIV.

VASALOPPET